

ÚJ

KÖZNEVELÉS

2021. NOVEMBER-DECEMBER | 77. ÉVF. 9-10. SZÁM

Seitz Erik

a 30. Ifjúsági Tudományos és
Innovációs Tehetségkutató
Verseny első helyezettje

FEJLESZTÉSEK,
EREDMÉNYEK

OKTATÁSI
HIVATAL

Sárkány Bella
Az ünnep...

Az ünnep, az ünnep, mit várni jó.
Tél közepén, ha esik a hó.

Fenyőillatú meleg szoba.
Meglepetésre váró kisgyermek dala.

A csendjét is szeretem nagyon.
Hisz békében élünk ezen a napon.

Mégis az est, az est a titokzatos.
Csillagszóró fényű, fahéj és narancsillatos.

Ajándékom rejtve a fenyőfa alá rakom.
Csengő szól!

Egy angyal hirdeti a csodát.
Hogy szebb és jobb lesz a világ!
Eljött az ünnep és ünnepelni jó!
Tél közepén, ha esik a hó.

A jövő az innovátoroké

Szöveg: **Indri Dániel Janisz** főszerkesztő | Fotó: Dömölky Dániel

Az év végéhez közeledve ismét dupla számmal jelentkezünk. Egy nem egyszerű éven vagyunk túl, de hiszem, hogy az előttünk álló időszak erőt adhat nekünk, hogy meg erősödve kerüljünk ki ebből a nem mindennapi élethelyzetből.

Szerencsére szeptemberben már újra megtelhetett gyerekzsivajjal az iskola, búcsút mondhattunk a tantermen kívüli, digitális munkarendnek. Még ebben a helyzetben is számtalan pedagógiai innovációról olvashattunk, talán az otthon töltött idő jobb elmélyülést engedett.

Címlapunkon ezúttal – kicsit szakítva eddigi hagyományainkkal – nem egy pedagógus, hanem egy – fiatal kora ellenére szédületes eredményeket maga mögött tudó – gimnazista, *Seitz Erik* szerepel. Erik a Pannonhalmi Bencés Gimnázium végzős diákja, aki a 30. Ifjúsági Tudományos és Innovációs Tehetségkutató Versenyen első helyezést ért el, kutatásával pedig a Semmelweis Egyetem hálózat- és rákkutató csoportjának tagjává is választották.

Egy igazán innovatív fejlesztés az E-tabló projekt, melyről *Csaba Beatrixszel*, a projekt fejlesztőjével beszélgettünk. Az olvasás és a szövegértési képességfejlesztés fontosságáról *Martin Jánosné* magyar-történelem szakos tanár írását közöljük, a Biatorbágyon épülő új, 21. századi innovatív iskola létrejöttéről, különlegességeiről és vállalásairól pedig az intézmény igazgatóját, *Frész Attilát* kérdeztük. Mindezek mellett egy igen hasznos és gondolatébresztő írást is olvashatnak a Debreceni Fazekas Mihály Gimnáziumban megvalósuló pályaorientációs napokról.

Aktuális rovatunkban az Oktatási Hivatal feladatairól *Brassói Sándor* megbízott elnökkel beszélgettünk. Ez alkalommal is igyekeztünk a közelmúltban lezajlott legérdekesebb konferenciákról beszámolni, így olvashatnak a XXIII. Országos Közoktatási Szakértői Konferenciáról, a XXI. Országos Neveléstudományi Konferenciáról, vagy a „Nem vagyok egyedül, nem vagyok tehetetlen!” szakmai napról.

Helytörténeti kitekintő című rovatunkban ezúttal Szolnokra látogattunk, virtuális kalauzunk pedig *Kis Krisztián Bálint* idegenvezető, pedagógus volt. Az Arany János Kollégiumi Programban részt vevő iskolák jó gyakorlatait bemutató sorozatunk a végéhez ért, így végül, de nem utolsósorban a vásárosnaményi Babus Jolán Középiskolai Kollégium jó gyakorlatát olvashatják. *Érettségi változások* rovatunkban a matematika tantárgy várható változásait vettük górcső alá. *Lélekűvár* rovatunkban pedig az ADHD kialakulásának okairól és következményeiről *Prof. Dr. Balázs Judit* gyermek- és ifjúsági, és felnőtt pszichiáter szakorvost kérdeztük. *Van új a NAT alatt* rovatunkban ezúttal a legújabb idegen nyelvi tankönyvsorozat kapcsán beszélgettünk *Hajas Attila* és *Ungor Barbara* szerkesztőkkel.

Jó olvasást és áldott, békés karácsonyt kívánok!

Új Köznevelés magazin

Alapító: Emberi Erőforrások Minisztériuma

Kiadó: Oktatási Hivatal (OH)

Felelős kiadó: Brassói Sándor, az Oktatási Hivatal megbízott elnöke

Felelős szerkesztő: Kamp Alfréd fősztályvezető

Főszerkesztő: Indri Dániel Janisz

Szerkesztő: Karkó Ádám, Németh Gábor

Szerkesztőbizottsági tagok: Kaposi József, Ötvös Zoltán

Olvasószerkesztő: Gyimesné Szekeres Ágnes

Tördelőszerkesztő: Pattantyus Gergely

Hirdetés: koznevelas@oh.gov.hu

Cikkeket az alábbi e-mail-címre várunk:

koznevelas@oh.gov.hu

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Meg nem rendelt cikkekért nem áll módunkban honoráriumot fizetni.

SZERKESZTŐSÉG:

Cím: 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.

E-mail: koznevelas@oh.gov.hu

Honlap: folyoiratok.oh.gov.hu/uj-koznevelas

Layout-tervek: Salt Communications Kft.

Címdal fotó: Indri Dániel Janisz

Fotók: Shutterstock.com

ISSN 2064-0625

Terjedelem: 3,5 ív

Tartalom

BEKÖSZÖNTŐ

- 1 Indri Dániel Janisz: A jövő az innovátoroké

AKTUÁLIS

- 3 Az Oktatási Hivatal feladatairól – interjú **Brassói Sándorral**, az Oktatási Hivatal megbízott elnökével
- 6 Sokszínűség és egységesség – beszámoló a Nem vagyok egyedül, nem vagyok tehetetlen! szakmai napról
- 8 Folytatás vagy újrakezdés?! – beszámoló a XXIII. Országos Közoktatási Szakértői Konferenciáról
- 9 Beszámoló a XXI. Országos Neveléstudományi Konferenciáról
- 10 Beszámoló Az okostelefon mint főszereplő – az életben és a gyerekkönyvben című online beszélgetésről
- 11 Nyolc pedagógus kapta meg idén a Rátz Tanár Úr Életműdíjat

OKTATÁS-NEVELÉS

VAN ÚJ A NAT ALATT

- 12 Idegen nyelv: A nyelvtanulás élménye mindenkié – interjú **Hajas Attilával** és **Ungor Barbarával**, az Oktatási Hivatal szerkesztőivel
- 16 Jó gyakorlatok az Arany János Kollégiumi Programban (4. rész)
- 20 **ÉRETTSÉGI VÁLTOZÁSOK > Matematika**
- 22 Martin Jánosné: Olvasni – és megérteni! – Szövegértési képességfejlesztés az irodalomórán
- LÉLEKBÚVÁR**
- 26 Azért vannak a szakemberek, hogy segítsenek – interjú **Prof. Dr. Balázs Judit** gyermek- és ifjúsági, és felnőtt pszichiáter szakorvossal

A HÓNAP TÉMÁJA: FEJLESZTÉSEK, EREDMÉNYEK

- 30 Muszáj realizálni a tényleges valóságot – interjú **Seitz Erikkel**, a 30. Ifjúsági Tudományos és Innovációs Tehetségkutató Verseny első helyezettjével
- 35 Fókuszban az E-tabló projekt – interjú **Csaba Beatrixszal**
- 38 Átadták a 2021. évi Pro Progressio díjakat a műszaki és természettudományi képzés népszerűsítéséért
- 42 Naprakész tudás, innovatív környezet – Új iskola épül Biatorbágyon – interjú **Frész Attila** intézményvezetővel
- 45 Dr. Gargya Péterné: Változatok pályaorientációs napra

A MI VILÁGUNK

HELYTÖRTÉNETI KITEKINTŐ

- 48 Szolnok: Ami szívből jön, arra vevők az útitársak is
- 50 Kulturális ajánló
- 52 Évfordulók
- 54 Iránytű
- 56 Pályázatok

Az Oktatási Hivatal feladatairól

Interjú Brassói Sándorral, az Oktatási Hivatal megbízott elnökével

Az Oktatási Hivatal küldetése túlmutat mindazon hivatali teendőkön, amelyeket az emberek alapvetően valamilyen hatósági vagy jogi eljárás érdekében vesznek igénybe. Színessége, sokrétűsége és sokfunkciójú működése által a hazai köznevelés és felsőoktatás meghatározó terepe. **Brassói Sándorral**, az Oktatási Hivatal megbízott elnökével beszélgettünk.

Szöveg: **Karkó Ádám** | Fotó: Szántó András

Az Oktatási Hivatal – feladatait tekintve – az ország egyik legsokrétűbb intézménye. Melyek a hivatal alapfeladatai, illetve milyen újabb feladatokkal bővült az elmúlt években a paletta?

Az Oktatási Hivatal valóban egy olyan hivatal, amely – túl a hivatali tradicionális feladatokon – számos más tevékenységet is végez alapfeladatainak körében. Amikor a hivatalokról beszélünk, akkor az embereknek általában a hatósági eljárások, a közigazgatási szabályok, bizonyos kontrollfunkciók jutnak az eszükbe, az Oktatási Hivatalnak azonban ennél jóval szélesebb a feladatköre, hiszen a hagyományos hatósági feladatok mellett 2015-től sokféle szolgáltatási-szakmai támogatói funkciót is ellát. Ezekkel a funkciókkal a magyar köznevelést és felsőoktatást támogatjuk, illetve az ezzel a két ágazattal kapcsolatban álló több mint másfél millió magyar állampolgárt – és megannyi külföldi állampolgárt is egyúttal.

Mint említettem, az Oktatási Hivatal hagyományos feladatkörei 2015-től bővültek: a hivatalhoz kerültek országos pedagógiai szakmai szolgáltatások, amelyeket korábban megyei pedagógiai intézetek végeztek, ezáltal pedig olyan szakmai szolgáltatások, mint a pedagógusok tájékoztatása, továbbképzése, diákok, tanulók tájékoztatása jelent meg erősebb funkcióként, de ugyanilyen hangsúlyos feladat az iskolai lemorzsolódás csökkentését támogató központi programok szervezése. 2016-tól az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. beolvasásával az oktatási ágazatok informatikai rendszertámogatása is a hivatalhoz került, így meglehetősen erős informatikai háttérzakértelem van a hivatalban, amely a több mint 130 országos informatikai szakrendszer működését szervezi, biztosítja: gondoljunk itt például az érettségi vizsga szoftverére, a felsőoktatási felvételi rendszerre (www.felvi.hu) vagy akár a Nemzeti Köznevelési Portálra (www.nkp.hu). Továbbá a tankönyvfejlesztési feladatok is átke-
rültek az Oktatási Hivatal hatáskörébe.

A koronavírus-járvány az oktatás területén is példátlan kihívás elé állította mind a pedagógusokat, mind az oktatásirányítás szereplőit. Ha most mérleget kellene vonni az elmúlt évről, hogyan teljesített a hivatal?

A Covid-19 világjárvány a világ oktatási rendszereit, intézményeit és azok szereplőit komoly kihívás elé állította, ám Magyarország – minden nehézség ellenére is – viszonylag sikeresen helytállt. Ennek több oka van, amelyek pedig szervesen kötődnek a hivatal működéséhez. Egyrészt ebben a helyzetben az intézmények gyors és pontos tájékoztatása kulcsfontosságú volt. Ezért az Oktatási Hivatal a járványkezelésben olyan informatikai csatornákat működtetett, melyek által akár az érettségiző vizsgahely, akár az összes köznevelési és felsőoktatási intézmény, illetve az összes

pedagógus is közvetlenül és gyorsan kiértékelhető volt. Ugyanígy az óvoda-iskolai átmenetet kiszolgáló hatósági eljárások és az azokhoz kapcsolódó informatikai rendszerek is hibátlanul működtek; feladattípusonként 80-100 ezer érintettel voltunk kapcsolatban. További, nagyon fontos eleme volt a digitális tevékenységeknek, hogy a hivatal képes volt online pedagógus-továbbképzéseket is szervezni.

2015-ben az Oktatási Hivatal az alatta létrejövő Pedagógiai Oktatási Központok (POK) kialakításával számos, jogszabályban meghatározott pedagógiai-szakmai szolgáltatásokkal kapcsolatos helyi feladatot átvett. Mi jellemzi az elmúlt időszakot és a POK-ok jelenlegi működését?

A Pedagógiai Oktatási Központok hiánypótló funkcióként jöttek létre 2015-ben. 2015-ig ezeket a feladatokat egy ideig a KLIK, előtte pedig a megyei önkormányzatok látták el. Ebben a folyamatban korábban nem látszódott az egységes működés, így ha az intézményeket valamilyen egységes feladatra szeretnénk volna biztatni, – mint például most a diabéteszes gyerekekkel foglalkozó pedagógusok felkészítése, amit egységes keretek között kell megtenni – arra korábban nem volt lehetőség. A POK-ok 15 főosztályi szintű pedagógiai szervezeti egységként, önállóan, de mégis központi irányítás alatt végzik a teendőiket. Ennek keretében a legfontosabb feladatuk, hogy összekössék egymással a központi oktatásirányítást és az intézményvezetőket, valamint a pedagógusokat. Fontos feladatuk az információk megosztása, továbbképzések, konferenciák, pedagógiai hetek, tréningek, workshopok szervezése, illetve a jó gyakorlatok megosztása. Ehhez kapcsolódóan bevontunk 340 köznevelési intézményt, melyek a POK-ok

környezetében helyezkednek el. A POK-ok továbbá folyamatosan támogatják a pedagógusminősítések folyamatát és az iskolai lemorzsolódás csökkentését is.

Mit érdemes tudni az Országos Pályaválasztási Mérésről (OPM)?

Az Országos Pályaválasztási Mérést a 2019-es köznevelési törvénymódosítás hozta be a köznevelési ágazat működésébe. A 8. évfolyamos tanulók minden tanévben egy központi, a pályaaorientációt támogató mérőeszközt tölthetnek ki annak érdekében, hogy ezáltal jobb eséllyel válasszanak továbbtanulási irányt, szakmát. Bár mérésnek nevezzük, azonban ez egy támogatóeszköz, amit a diákok az OH által létrehozott OPM-platformon tölthetnek ki digitálisan. Itt egy mérési azonosítóval tudnak a diákok regisztrálni, majd megválaszolják a kérdéseket, azt követően pedig kapnak egy rövid, egyszerű visszacsatolást arról, hogy az általuk kitöltött kérdések alapján a szoftver milyen tanácsot ad a felvételre készülő diák számára. A tanuló többféle profilt kap a rendszer által rangsorolva, majd pedig e rangsorolás alapján könnyebben el tudja dönteni, hogy melyek az erősségei és a gyengeségei.

Az Országos Pályaválasztási Méréstől (OPM) eltérő, más típusú eszközök is rendelkezésre állnak. Milyen céllal jött létre a Pályaaorientációs Mérő- és Támogatóeszköz (POM), és milyen eredmények születtek az elmúlt egy-két évben?

Az Oktatási Hivatal a Pályaaorientációs Mérő- és Támogatóeszköz (POM) (pom.oktatas.hu) kifejlesztését egy európai uniós pályázat keretében valósította meg. Komoly elhatározásom volt, hogy a magyar köznevelésben érintett pedagógusokat, osztályfőnököket, de a tanulókat és a szülőket is segítsük egy pályaválasztást támogató rendszerrel. Ennek célja, hogy 7–8. osztályos, valamint a 10.–11.–12.-es évfolyamon tanulókat egy alaposabb mérőeszközzel támogassuk. Ilyenformán hasonlóságot mutathat a POM az OPM-mel, azonban mégis jelentős eltérés van köztük, hiszen az OPM struktúrájában alapvetően a 8. osztályos diákok kompetenciájára és érdeklődésére szabott, míg a POM ennél sokrétűbb és bővebb, jobban segíti a pályaaorientációt, illetve az önismeretet. Egy 10. osztályos diák például azért is használhatja a mérőeszközt, hogy megtudja, milyen hozzá illő fakultációt válasszon a 11. évfolyamon. Eredményként kiemelkedő, hogy az elmúlt időszakban több pályaaorientációs továbbképzést szerveztek a kollégák, megtörtént a rendszer informatikai fejlesztése, amelyet le is teszteltünk 450 köznevelési intézménynél. Mindezen felül 200 intézmény nyilatkozott úgy, hogy programjába beépíti a POM-ot, majd 13 ezer diák vett részt a POM kipróbálásában, valamint több ezer pedagógus vett részt a továbbképzéseken.

Milyen lehetőségeket biztosít a Diplomás Pályakövetési Rendszer?

A Diplomás Pályakövetési Rendszer (diplomantul.hu) alapvető célja, hogy a felsőoktatásban tanuló és végzett hallgatók munkaerőpiaci életútját nyomon tudja

követni, illetve azt kielemezze. A magyar pályakövetés különleges, egyben összetett, ugyanis a rendszer több kutatási modulból épül fel, amelyeknek kivételes értéke az adatintegrációs és kérdőíves vizsgálatok együttes, egymást kiegészítő jelenléte.

Milyen főbb ismérvei és innovációi vannak a Csodaszarvas-programnak?

A Csodaszarvas-program (csodaszarvasprogram.hu) portálját az EFOP-3.2.15 európai uniós program keretében fejlesztettük ki. Azzal a céllal jött létre, hogy az informális tevékenységeket erősítse elsősorban az iskolákban, valamint az 1–5 napos iskolai táborok pedagógusainak segítségére szolgáljon. A program segítséget nyújt azon pedagógusok számára, akik nem egyedül szeretnék összeállítani egy tábor vagy kirándulás tematikáját. A portálon látható, hogy nagyon sokféle tevékenység összpontosul egy helyen, például évfolyamonként lehet kiválasztani, milyen témamodul szerint szeretnénk összeállítani egy adott táborozást. Akár szálláshelyeket is elérhetünk a honlapon anélkül, hogy keresgélni kellene a megfelelő szállást.

Az előző európai uniós költségvetési ciklusban számos eredményes projektben tudott részt venni az Oktatási Hivatal. Milyen projekteket sikerült lezárni az elmúlt időszakban?

Számos projekt fut jelenleg is a hivatalon belül, illetve többet is sikeresen zártunk az elmúlt időszakban. Az óvodák, az óvodapedagógusok munkáját segítettük például az EFOP-3.1.1 elnevezésű projekttel¹ vagy az EFOP-3.1.3 kiemelt projekttel,² melyben 550 együttműködő óvodával és 1100 óvodapedagógussal valószínűsítettük meg az *Esélyteremtő óvoda projektet*. Ennek eredményeként országszerte közösen létrehoztunk egy olyan intézményhálózatot, melynek tagjai az esélyteremtő nevelési eljárásokat eredményesen alkalmazzák, és képesek azokat más óvodákkal is megismertetni. Mindezzel hátránykompenzáció is megvalósul, a társadalmi helyzetből fakadó hátrányok mérséklődnek.

Egy nagyobb programunk volt az EFOP-3.1.5 elnevezésű projekt,³ amelyben az iskolai lemorzsolódás csökkentésére irányult a figyelem, ugyanis a korai iskolaelhagyók számának csökkentése az *Európa 2020 Stratégia* kulcsindikátora. A stratégia célkitűzéseivel illeszkedve a kiemelt projekt célja az ágazati, helyi közösségi együttműködések kialakítása által olyan komplex és célzott intézményfejlesztő programok megvalósítása volt a bevont köznevelési intézményekben, amelyek által csökken az ott tanulók lemorzsolódási kockázata, hozzásegítjük a tanulókat végzettségek, a munkaerőpiacon nélkülözhetetlen és hasznosítható kompetenciák megszerzéséhez, emellett az Oktatási Hivatal által működtetett területi és helyi szintű pedagógiai szakmai szolgáltató rendszert is továbbfejlesztettük.

¹ www.oktatas.hu/kozneveles/projektek/efop311_kisgyermekkoru_neveles_tamogatasa

² www.oktatas.hu/kozneveles/projektek/efop313

³ www.oktatas.hu/kozneveles/projektek/efop315

A tantermen kívüli digitális munkarend is rávilágított a digitális kompetenciák fontosságára. Mit lehet tudni a digitális kompetenciamérés bevezetéséről?

Az Oktatási Hivatal 2015-ben tett javaslatot a Minisztérium számára azzal kapcsolatban, hogy a kompetenciamérés rendszerét 2022-től célszerű lenne digitális alapra helyezni. Ez a célkitűzés bekerült az EFOP-3.2.15-ös projektbe,⁴ és ezen a projekten belül történik a kompetenciamérés digitális platformra való átültetése. Ezzel kapcsolatban megannyi informatikai fejlesztés történt, például a platform számos eleme már elkészült, rengeteg digitális feladatsor bevizsgálása megtörtént.⁵ Ehhez hozzátenném még, hogy az eljárás csökkenti a papírfelhasználás mértékét is, hiszen ezáltal egy kisebb áruházzal raktárhelyiségének területét kitevő papírmennyiséget takarítunk majd meg.

A Nemzeti alaptanterv 2020-as megjelenésével milyen újabb tankönyvek fejlesztése várható? Hol tart ehhez igazodóan a Nemzeti Köznevelési Portálon (NKP) fellelhető okostankönyvek fejlesztése?

A jelenlegi adataink alapján 94 darab tankönyv fejlesztése fog megvalósulni. A különböző évfolyamokra felmenő rendszerben dolgozzuk át a tankönyveket az új Nat-nak és a kerettanterveknek megfelelően, így ezúttal a 3., a 7., továbbá a 11. évfolyamra készülő tankönyvek kerültek előtérbe. A tankönyvek – az engedélyeztetés után – felkerülnek a tankönyvjegyzékre, majd rendelhetővé válnak. A 3. évfolyamra például új olvasókönyveket, helyesíráskönyveket, a 7. évfolyamra pedig egy új irodalom munkafüzetet készítünk több szériában is kiadásra, a 11. évfolyamon pedig többek között a magyar nyelv és irodalom és a történelem-tankönyvek átdolgozása fog megtörténni. Ezenkívül kiemelendő, hogy készül egy új ének-zene tankönyv is a 11. évfolyamra, illetve dráma és színház tankönyvek a 9–12. évfolyamra.

A Nemzeti Köznevelési Portálon jelenleg is zajlik a Nat 2020-hoz igazított okostankönyvek és digitális kiegészítők (okosfeladatok, okosfeladatsorok, animációk, interaktív térképek, szimulációk, videók) fejlesztése. Jelenleg több mint 180 okostankönyv, okosgyűjtemény, tanári kézikönyv érhető el az NKP oldaláról ingyenesen, ahol az 5., 6. és 9., 10. évfolyamokon már az új, akkreditált tartalmak érhetőek el. A 3., 7., 11. évfolyamokra pedig már folyamatban van a tankönyvfejlesztés, amit követ a digitális tartalomfejlesztés. Ezzel párhuzamosan a feladattárban elérhető közel 30.000 okosfeladat, okosfeladatsor; több mint 2.000 videó és animáció, valamint hangzó anyagok, interaktív térképek és animációk a médiatárból.

Összefoglalva tehát az Oktatási Hivatal szerepköre a magyarországi köz- és felsőoktatásban igazán jelentős, hatékony és innovatív.

⁴ www.oktatas.hu/kozneveles/projektek/efop3215

⁵ www.oktatas.hu/kozneveles/meresek/digitalis_orszagos_meresek/meresek_2022tol

Sokszínűség és egységesség

A Nem Adom Fel Alapítvány Léleköntő Programja és a Párbeszéd Háza által 2021. október 9-én közösen megrendezett **Nem vagyok egyedül, nem vagyok tehetetlen** címet viselő szakmai napja teret adott a hídépítéshez szülők és pedagógusok, illetve minden érdeklődő között. A gyermekek és egymás megértésével, tudásunk és tapasztalataink megosztásával, közös gondolkodással lehet minél inkább előmozdítani a közös munkát; ehhez változatos előadásokat, saját élményű workshopokat, tanácsadási lehetőségeket kínáltak a helyszínen.

Szöveg: **Németh Gábor** | Fotó: Dely Dávid, Fehér Ágoston (Toma)

A program célja az autizmussal és figyelemhiányos hiperaktivitás-zavarral (ADHD) élő gyermekek szüleinek és pedagógusainak megszólítása volt. A gyermek állapotának megértése és elfogadása rendkívül fontos ahhoz, hogy szülőként és szakemberként elsajátíthassuk az általa ismert, a világot számára biztonságosabbá és érthetőbbé tevő stratégiákat, partnerek tudjunk ezekben lenni, jól segítve őt. A program előterében a tudásátadás állt – szó szerint is, hiszen az előterben tájékoztatók, alapvető definíciók feliratait fogadták az érkezőket, így az érdeklődők olyan kérdésekre is választ kaphattak a köszöntő kezdetéig, hogy mi áll az ADHD és az autizmus hátterében, milyen gyakoriak, illetve milyen jellegzetességeik vannak.

A megnyitó után közös „Léleköntő” kezdésként *Vető Anna* moderálásával *Lengyelné Hazai Beáta* és *Szelesné*

Kiss Anikó beszélgettek saját tapasztalataikról, akik érintettségükből is fakadó hitelességük – autizmusban és ADHD-ben érintett gyermekek szüleiként – megalapozták a nap hangulatát és az őszinte párbeszéd lehetőségét. Mindenkinek szorongást okoz, ha nem érti meg a gyerekeket, tehetetlenséget érzünk, ha nem tudunk segíteni a fájdalmukon. Törekednünk kell a megértésre, hogy felszabadulhassunk a különböző megfelelési kényszerek alól (elég jó szülő, elég jó pedagógus vagyok-e), kívülállóként pedig azért hangsúlyos szem előtt tartanunk az empatikus hozzáállást, hogy ezzel is tegyünk az idegrendszer-fejlődési zavarokkal élők stigmatizációja ellen – hívták fel a közönség figyelmét a beszélgetés során. Alapvető jelentőségű a megértés kapcsán, hogy autizmussal élők esetében nem a kommunikáció hiányáról, hanem megváltozott kommuni-

kációs formáról beszélünk, például az egyik édesanya arról számolt be, hogy az éneklés nyitott meg kommunikációs csatornát közte és autizmussal élő gyermeke között.

Dr. Simó Judit, a Nemzetközi Cseperedő Alapítvány munkatársa előadásában az együttműködés lehetőségeit járta körül, ugyanis az autizmus területén rengeteg szereplő kapcsolódik össze egy összetett függési rendszerben, amelynek két meghatározó aspektusa a fejlődés és az együttműködés. Fontos a tudomány és a gyakorlat együttműködése, hogy legyen válaszunk arra a kérdésre, hogy mi a segítségnyújtás célja. Az-e a cél, hogy az autisták minél inkább tipikus működésmódokat mutassanak, vagy az, hogy jól érezzék magukat a saját bőrükben?

Az elfogadás egyik lépésének tekinthető az autizmus spektrum zavar elnevezés használata, a terminus a sokszínűség és az egységesség kifejezése. A tünetek megjelenési formája és súlyossága jelentősen különbözik, súlyos és enyhébb viselkedési mintázatok jelenhetnek meg. Ezért is különösen fontos az egységesség, hogy a diagnózis felállítására meghatározott rendszer alapján készül. A családok és az ellátórendszer célja közös, de eltérő motiváció, kompetencia, felelősség jelenik meg a gyakorlatban. Az együttműködés fontosságát senki nem kérdőjelezi meg, mert végső soron mindenki segíteni szeretne az érintetteknek.

Hering Mónika, az Első Lépések Kora Gyermekekori Intervenciós Alapítvány munkatársa is kiemelte, hogy az embernek nem a saját tapasztalataira kell építenie, hanem meg kell próbálnia behelyeznie magát a másik helyzetébe, mert a tapasztalatok biztosan különbözőek. A jelenlévők többek között ahhoz is kaptak segítséget, hogy hová, kihez fordulhatnak segítségért, így a védőnők, gyermekorvosok mellett felmerültek a pedagógiai szakszolgálatok, a korai fejlesztő központok lehetőségei, illetve az Autizmus Alapítvány és a Vadaskert Gyermek- és Ifjúságpszichiátriai Ambulancia.

Dr. Balázs Judit pszichiáter szakorvos előadásának keretében egy konkrét, színészek által reprodukált

eset bemutatása kapcsán vizsgálhatta a közönség egy ADHD-val élő gyermek „működését”. Az elemzés kapcsán kitértünk a megjelenő tünetekre és azok nemi eloszlására (a lányokra a figyelemzavar, a fiúkra az impulzivitás jellemző), az életkori sajátosságokra, illetve a különböző kezelési módszerekre. Utóbbiak tekintetében gyógyszeres kezelés és pszichoterápia áll rendelkezésre, de megtudtuk azt is, hogy bár a gyógyszeres kezelés hatékonyabb, mint a pszichoterápia, mégis a legjobb a kombinált kezelés.

A nap zárásaként a kerekasztal-beszélgetés résztvevői – *Cseh Judit, Dévai Zita, Dr. Simó Judit, Rácz Zsuzsanna* – a közönség kérdéseire válaszoltak, amelyeket a szervezők gyűjtöttek össze napközben. A jelenlévőkben felmerültek a gyógyszeres kezeléssel kapcsolatos aggályok, amelyekre azt az egybehangzó választ adták, hogy alaposan kivizsgált, hatékony terület az ADHD-s gyógyszerek használata. A gyógyszert senki nem jókedvében veszi be, az orvos nem azért jár be dolgozni, hogy megmérgezze az embereket. Még egyszer megerősítést kaptak a résztvevők a közös munka fontosságát illetően. Túl kell lépni azon a rossz beidegződésen, ha zavar mások, például a gyógypedagógus jelenléte munka közben. Szóba került továbbá az okoseszközök használata, arra a kérdésre pedig, hogy létezik-e digitális autizmus, egyértelműen azt a választ adták a szakemberek, hogy az autizmus kialakulásában nincs szerepe ezeknek az eszközöknek, az emberek életét befolyásolják, de ugyanúgy igaz ez a nem autista emberekre is.

A nap folyamán a különböző helyszíneken egyéni és csoportos tanácsadást, workshopokat tartottak, a szülők és pedagógusok szituációfeldolgozó workshopon, pszichodráma-alapú feldolgozásokon és saját élményű csoporton vehettek részt, majd a nap katolikus szentmisével, illetve evangélikus és református igeszolgálattal zárult.

Folytatás vagy újrakezdés?!

XXIII. Országos Közoktatási Szakértői Konferencia

Szöveg: **Indri Dániel Janisz** | Fotó: Dremák Albert

megbízott elnöke *A pályáorientáció és a pályaválasztás támogatása a köznevelésben, a diplomás pályakövetés rendszere a felsőoktatást követően* címmel tartotta meg előadását, a digitális munkarend tapasztalatairól fenntartói szemmel pedig *Hajnal Gabriella* miniszteri biztos, a Klebelsberg Központ elnöke beszélt. Az NSZFH szerepéről a megújult szakképzési rendszerben *Dr. Magyar Zita*, a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal elnöke beszélt, az Innovatív Képzéstámogató Központ módszertani feladatairól *Valló Péter* módszertani igazgatót hallgathatták meg a résztvevők, a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökségnek a digitális oktatás fejlesztésében betöltött szerepéről pedig *Kongó Krisztián* infrastruktúráért felelős elnökhelyettes adott elő.

2021. november 9–11. között rendezték meg Hajdúszoboszlón – a tavalyi virtuálisan megtartott konferencia után személyes részvétellel – az ország egyik legnagyobb köznevelési rendezvényét. A szervezők célkitűzése idén is az volt, hogy a résztvevők megismerjék a köznevelés, a szakképzés, a felsőoktatás és a felnőttképzés aktuális feladatait, a kihívásokat, az előttünk álló változásokat, terveket, irányokat és intézkedéseket. Sok-sok pozitív hozadéka, tanulsága van a digitális munkarendnek az iskola falai közé visszatérve, a szerzett tapasztalat pedig egészen biztosan megváltoztathatja a tanulási, tanítási szokásokat a közeljövőben. Mindezek természetesen a konferencia tematikáját is meghatározták.

A konferencia nyitó napjának plenáris előadói az oktatási ágazat vezetői voltak, akik ismertették az ágazati irányítás terveit, szándékait, fejlesztési elképzeléseit. Előadott többek között *Prof. Dr. Kásler Miklós* emberi erőforrások minisztere, a tanárképzés átalakításának aktuális kérdéseiről beszélt *Dr. Maruzsa Zoltán* köznevelésért felelős államtitkár, a felsőoktatásról pedig *Dr. Hankó Balázs* felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár. *Új utakon a szakképzés* címmel *Pölöskei Gáborné* szakképzésért felelős helyettes államtitkár, a digitális kompetencia-fejlesztésről *Dr. Gál András Levente*, a Digitális Jólét Program szakmai vezetője tartott előadást. *Brassói Sándor*, az Oktatási Hivatal

A második és a harmadik napon neves szakemberek, kutatók, projektvezetők plenáris előadásait hallgathattuk meg. A köznevelés tartalmi kihívásairól például *Pálfi Erika*, az EMMI főosztályvezetője, míg az Oktatási Hivatalban folyó tartalomfejlesztésről és az állami tankönyvekről *Sipos Imre* elnökhelyettes beszélt. *Hogyan készítsen fel az oktatás a társadalmi-gazdasági változásokra, a problémák kezelésére?* címmel az utolsó plenáris előadást *Dr. Ááry-Tamás Lajos* oktatási jogok biztosa tartotta meg.

Mindhárom nap szekciókban, workshopokon és kiállításokon neves szakemberek mutatták be, hogy az elmúlt években elindult, európai uniós forrásból megvalósuló EFOP-os és GINOP-os projektek fejlesztései hol tartanak, milyen eredményeket hoztak, milyen tartalmi és szervezeti változásokat indukálnak. Emellett megismerhettük a rendkívüli helyzetben alkalmazott, a visszarendeződés után is alkalmazható jó gyakorlatokat, illetve ízelítőt kaphattunk az oktatásban használható technikai újdonságokról, az innovatív pedagógiai módszerekről és a következő évek oktatási ágazattal kapcsolatos igényeiről.

A konferencia honlapja: suliszerviz.com

XXI. Országos Nevelés-tudományi Konferencia

Szöveg: **Tóth Judit** | Fotó: Müller Vanessa, Bihari Kristóf

2021. november 18–20. között tartották a **XXI. Országos Neveléstudományi Konferenciát**, amelynek témája *A Neveléstudomány válaszai a jövő kihívásaira* volt. Az MTA Pedagógiai Bizottsága által életre hívott konferenciasorozatnak idén a Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Intézete volt a házigazdája. A háromnapos rendezvényen, amelyet a COVID-19 világjárvány következtében hibrid formában rendeztek, száznál több oktatáskutató és érdeklődő vett részt. A résztvevők közel tíz plenáris előadás és félszáz szimpózium keretében járták körül a neveléstudomány aktuális kérdéseit, kiemelten tárgyalva a távolléti oktatás/digitális oktatás problémakörét. Több szekció foglalkozott a pedagógusképzéssel, az idegennyelv-tanulással, neveléstörténeti kutatásokkal, felnőttképzéssel, a pedagógiai mérés-értékeléssel és az állampolgári neveléssel.

A plenáris előadásokat külföldi előadók (*James W. Pellegrino* és *Joachim Funke*) tartották, előbbi a szociokulturális helyzet a tanulásban, tanításban, valamint az értékelésben betöltött szerepét, utóbbi az oktatási rendszerek 21. századi kihívásait vette számba alapvetően finn nézőpontból.

Az Oktatási Hivatalt több előadó is képviselte, november 18-án csütörtökön *Csorba F. László: Humán Természettudomány?* címmel tartott közös előadást *Both Mária Gabriellával*. November 20-án szombaton délelőtt *Kaposi József* szekcióelnökletével *Kamp Alfréd* adott elő, aki a történelemtanárak szakmódszertanáról, digitális pedagógiával kapcsolatos nézeteit mutatta be az állampolgári kompetenciák fejlesztésének tükrében, kitérve a Nemzeti Köznevelési Portálon zajló fejlesztésekre. Ezzel párhuzamosan zajlott a vizuális kultúra okostantankönyv-fejlesztéséhez kapcsolódó szimpózium, ahol *Törőcsik Katalin* és *Pintér Gergely* vezetésével *Nemes-Tábori Anna*, *Dévai Zsófia*, *Klima Gábor*, valamint *Domonkos Péter* adtak elő. Szombat délután továbbá az utolsó szekciók egyikében (Családi, szülői háttér) *Sági Matild* és *Szemerszki Marianna* tartottak előadást *A családi háttér másodlagos hatása a felsőoktatásba való belépésre* címmel. Szintén szombaton *Kojanitz László* a középiskolát végzett diákok történelmi tudatának vizsgálati eredményeit ismertette.

Kapcsolatban az egész világgal?

2021. november 17-én tartotta a Pagony Kiadó **Az okostelefon mint főszereplő – az életben és a gyerekkönyvben** című online beszélgetését. A beszélgetésen **Kolozsi Angéla** meseíró, bábművész, gyerekszínházi rendező, a *Jenci néni és az okostelefonok* című könyv szerzője, valamint **Koósne Sinkó Judit**, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Karának mestertanára vettek részt, az esemény moderátora pedig **Vinczellér Katalin** tanár volt.

Szöveg: Karkó Ádám

A kerekasztal-beszélgetés manapság már nem is olyan rendhagyó módon zajlott, ugyanis a digitális tér, a technológia az elmúlt másfél évtizedben mindennapjaink részévé vált. Meghatározó szereplői életünknek az okostelefonok, a számítógépek és minden más hozzánk tartozó eszköz. Az ember képes úgy gondolni, hogy ha a digitális térben az élet zökkenőmentesen zajlik, akkor az tükörként megmutatja a valóságot, azonban erről szó sincs. Ha összeomlik az internetkapcsolat, „kidob” a rendszer, hirtelen semmissé válik minden elképzelés arról, hogy „a világ tetején vagyunk”.

Fontos kérdés, hogy lehet-e nem függeni a digitális eszközöktől. Tulajdonképpen miben jelenik meg a függőség? Sok szempontú meghatározáskeresésről van szó, mert számít, hogy az adott személy milyen korosztályba tartozik, mire használja a digitális eszközöket, mennyire befolyásolja egy bizonyos tevékenység, amit az eszközön végez. A beszélgetés moderátora, **Vinczellér Katalin** szerint „nincs olyan, hogy valaki ne legyen függője valamilyen technológiai eszköznek” az internettel és a különböző okoseszközökkel kapcsolatban.

„Az egész világ egy nagy digitális játszótérre vált” – hangzott el a mindenki számára mára már evidenciává minősülő mondat, ugyanis láthatóan valóban erről van szó. Erről a gyerekekre, a gyerekjátékokra lehet(ne) asszociálni, viszont a digitális tér nemcsak a gyerekek számára elérhető, hanem a felnőttek, a szülők számára is, akiknek viszont – nem digitális bennszülöttként – állandó állapotkonfliktust kell megélniük, egyfajta kettős érzést. Nehéz ugyanis létezni az okoseszközök nélkül – mondta el **Kolozsi Angéla**. Hogy mi ezen eszközök helyes használatának a menete, arra senki nem tudja a pontos választ.

Általános problémák tekinthető az okoseszközök és az internet használata közben történő „zaklatás”, az álhírek megjelenése, a netes játékok, adott dolgok folytonos újrakeresése, a netes társkeresés vagy épp a netes vitakultúra, amelyek óhatatlanul elkerülhetetlenek manapság. **Sinkó Judit** mestertanár a *Jenci néni és az okostelefonok* című könyvhöz készített egyfajta módszertani tervet, hogy az iskolai környezetben az okostelefonokról szóló szépirodalmi szövegegyütttest (regény vagy novella) miként is lehet interpretálni a gyerekekkel. Nagyon fontos kérdéssé vált az is mára,

hogy a generációk közötti szakadékot vajon hogyan, milyen módszerekkel lehet áthidalni, és vajon erre az okoseszközök alkalmasak lehetnek-e – vagy éppen ellenkezőleg? Talán a technológia felgyorsult fejlődése elodázza ezt a lehetőséget, az a bizonyos szakadék pedig egyre szélesebb lesz.

A beszélgetésben szó volt arról, mennyire nehéz mind a gyerek, mind pedig a felnőtt számára az okoseszközök használati gyakoriságának meghatározása. Van-e olyan mozzanat, amikor szülőként az ember azt meri mondani, hogy innen ne tovább, itt a vége? Ugyanis a digitális eszközök egyik átka, hogy a hasznosság és a kártékonyosság láthatatlan mezsgyén mozog. Egy apró kibillenés akár az egyik, akár a másik oldalra taszíthatja a digitális felhasználót. De vajon tudunk-e lépést tartani mindkettővel úgy, hogy nem billenünk ki egyik irányba se?

Sinkó Judit ezután egy játékra invitálta a beszélgetés hallgatóit. Egy lakatlan szigetre kerültünk, ahol nagyon sok a felesleges, kidobott tárgy. Van egy svájci bicska, ami 33 funkciós és egy működő okostelefon. Ez a két tárgy azonban „összevész”, mert egy zsebbe kerülnek, rivalizálnak egymással: ki a fontosabb és értékesebb? A játék lényege, hogy mindenki döntse el magában, melyik tárgy miért fontosabb a másikkal.

A beszélgetés konklúziója – és ez megint nem újkeletű –, hogy a felnőttek számára sem egyszerű ebben a megosztott és feszült, digitális világ által befolyásolt valóságban megtalálni az összhangot, a harmóniát és a boldogtalanság ellenszerét, mégis a felnőttek dolga és feladata az, hogy megmutassák a felnövő generációnak, a gyerekeknek, hogy a vágyott és a valós világ között van az igazán nagy különbség, amely kettőség megállapítására, elfogadására fel kell készíteni a gyerekeket; meg kell tanítani nekik, hogy a digitális eszközök és az általuk mutatott világ csupán egy vágyott, idealizált kép részei. A valóság pedig azon túl mutatkozik meg. Ugyanakkor elengedhetetlen, hogy a digitális valóság meghatározza a létező valóságot. Ha nem is ördög-től való dolog, mégsem a legjobb megoldás mindenre a digitalizáció.

Rátz Tanár Úr Életműdíj 2021

Akik megtanítják gyermekünket eligazodni a világban

Nyolc pedagógus kapta meg idén a Rátz Tanár Úr Életműdíjat

2021. december 1-jén 21. alkalommal adták a Rátz Tanár Úr Életműdíjat azon általános és középiskolában oktató pedagógusoknak, akik a matematika-, fizika-, kémia-, biológiaoktatás területén kimagasló teljesítményt nyújtanak a tantárgyak népszerűsítésében és a tehetséggondozásban.

A Magyar Tudományos Akadémia dísztermében megrendezett díjátadón nyolc tanár vehette át az Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért Rátz Lászlóról elnevezett díját. A 1,5 millió forinttal járó kitüntetést az Ericsson Magyarország, a Graphisoft és a Richter Gedeon által létrehozott alapítvány kuratóriuma ítéli oda minden évben, összesen 12 millió forint értékben.

A világban, amelyben élünk, a technológia gyors ütemű fejlődésének köszönhetően az információ elképesztő sebességgel terjed, és bárki számára pillanatok alatt elérhető. Nagy kérdés azonban, hogy a gyerekek, akik bár ebben az új világban digitális bennszülöttként élnek, mit kezdenek ezzel a rengeteg információval, hogyan választják ki ezek közül, mi a valódi és mi a megbízható – hogy mik a tények, hogy mit mond a tudomány.

Ezt a tudást, amire alapozva később döntéseket hoznak a fiatalok, az iskolában a pedagógusoktól kapják meg. A Rátz Tanár Úr Életműdíj immár 21. éve azon kiemelkedő természettudományos tárgyakat tanító pedagógusok munkájára hívja fel a figyelmet, akik a tudásukkal és pedagógiai érzékükkel széles látókörű felnőttekké nevelik diákjaikat. A Magyar Tudományos Akadémia dísztermében megrendezett ünnepélyes díjátadón nyolc pedagógus vehette át a Magyar Természettudományos Oktatásért alapítvány Rátz Lászlóról elnevezett díját.

Az életművükért díjazott pedagógusok elmondták, hogy az elmúlt évek során szembetűnővé vált, milyen kiemelkedő jelentőségű, hogy a gyerekek megtanulják az olyan alapvető természettudományos tényeket, mint hogy hogyan működik az emberi élet, hogy hogyan tudunk a statisztika által adatokat értelmezni és rendszerezni, vagy hogy mi is történik pontosan az éghajlatváltozás során a környezetünkkel. Hiszen valójában ezek azok az alapok, amikhez a diákok később visz-

A Rátz Tanár Úr Életműdíjról

2000-ben három nagyvállalat, az Ericsson Magyarország, a Graphisoft és a Richter Gedeon közösen hozta létre az Alapítványt a Magyar Természettudományos Oktatásért. Az alapítvány kuratóriuma minden évben meghirdeti a Rátz Tanár Úr Életműdíjat, melynek díjazottjai azok a középiskolai és általános iskolai tanárok, akik az alapítók tevékenységi köréhez szorosan kapcsolódó magyarországi matematika-, fizika-, kémia-, valamint biológiaoktatás területén kimagasló szerepet töltenek be a tantárgyak népszerűsítésében és tehetséggondozásban. Az immáron 1,5 millió forintos életműdíjat évente két-két matematika, fizika, kémia és biológia szakos tanárnak ítéli oda. 2021 decemberéig összesen 160 pedagógust díjaztak.

szanyúlnak, amikor hasonló jelenséggel találkozunk, és ezek azok az információk, amik a felnőtté válásuk során segítik őket a világban való eligazodásban.

„A mi feladatunk az, hogy megmutassuk és elismerjük azokat a természettudományos tárgyakat oktató pedagógusokat, akik hivatástudatukkal generációk jövőjére vannak pozitív hatással. Szeretnénk egyúttal példát mutatni a gazdasági szereplőknek is, hogy lehetőségeikhez mérten támogassák az oktatást, hiszen az igazi befektetés a magyar gazdaság számára a tudásban rejlik, a tudás átadásának kulcsa pedig a pedagógusainkban.” – mondta el Kroó Norbert, professor, akadémikus, az Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért kuratóriumának elnöke.

A Rátz Tanár Úr Életműdíjat az ország bármely általános vagy középiskolájában tanító vagy korábban ott tevékenykedő pedagógus megkaphatja. A díjazott pedagógusok valamennyien a reál tantárgyak oktatási színvonalának emeléséért dolgoznak, diákjaik sikeresen szerepelnek országos tudományos versenyeken, az oktatás mellett rendszeresen továbbképzik magukat, tájékozottak az adott tudomány területén elért eredményekről, gyakran tankönyvek és szakmai folyóiratok szerzői.

Az idei évben a következő pedagógusoknak ítélte oda a díjat a kuratórium:

- **Csahóczy Erzsébet**, ELTE Gyertyánffy István Gyakorló Általános Iskola
- **Kovács István**, Szegedi Tudományegyetem Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola
- **Dr. Vankó Péter**, BME Fizikai Tanszék
- **Pápai Gyuláné és Pápai Gyula**, Babos József Általános Iskola, Fertőd /Soproni Szakképzési Centrum, Vas- és Villamosipari Technikum, Sopron
- **Fodor Erika**, ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium
- **Sarka Lajos**, Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium
- **Dr. Molnár Katalin**, ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Általános Iskola és Gyakorló Gimnázium
- **Horváth Zsolt**, Gödöllői Református Líceum Gimnázium

Részletek: www.ratztanarurdij.hu

A nyelvtanulás élménye mindenkié

Hiánypótló tankönyvsorozat készült idegen nyelvből

Az idegen nyelvű tankönyvek elkészítéséről, valamint a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulóknak fejlesztett tankönyvek életre hívásáról **Hajas Attilával** és **Ungor Barbarával**, az Oktatási Hivatal szerkesztőivel beszélgettünk.

Szöveg: Karkó Ádám

Hogyan kezdődik el egy idegen nyelvi tankönyv előkészítése? Milyen stratégiai szempontokat vesznek figyelembe a szerkesztés megkezdése előtt?

Egy új tankönyvsorozat fejlesztését valamilyen új igény megjelenése határozza meg. Ez lehet például tantervi változás vagy új piaci igény megjelenése a tanárok, diákok részéről. Az igényfelmérés után elkezdődik a kiadón belüli munka, például a költségvetés összeállítása, majd egy csapat szervezése, mely szerzőkből, lektorokból és a kiadó munkatársaiból áll. Ezt követően ez a csapat kidolgozza az új tankönyv koncepcióját, a megvalósítás ütemezését, a résztvevők feladatait. Az idegen nyelvi tananyagok területén a nagy külföldi kiadóknak meghatározó szerepük van, ezért egy új fejlesztés elindításánál fontos a konkurencia termékeinek ismerete is.

Hogyan épül fel általában egy tankönyvi lecke?

Általában egy tartalmi egység, egy lecke a téma kedvcsináló felvezetésével indul: ebben gondolatébresztő képek, kérdések, vélemények kapnak szerepet, majd ezt követi az új anyag bemutatása, általában szövegeken keresztül. Ezek tartalmazzák az új szókincselemeket, az új nyelvtant, az új beszédfunkciókat, valamilyen életszerű, autentikus szituációba ágyazva. Ezt követi a begyakorlás, ami különböző nyelvi készségek fejlesztésén keresztül valósul meg. Lezárásként jön a tanultak alkalmazása, az ún. önálló produkció: ebben a szakaszban nagyobb önállóságot, kreatívabb nyelvhasználatot igénylő feladatok szerepelnek, de a tanuló a korábban megismert nyelvi minták alapján dolgozik. A négy nyelvi készség kiegyensúlyozott fejlesztése és különböző munkaformák arányos alkalmazása (egyéni, páros és csoportmunka) szintén fontos egy-egy lecke kialakításában.

Milyen idegen nyelvi tankönyvportfólióból választhatnak a pedagógusok?

A két legnépszerűbb nyelvből, angolból és németből az általános iskola első évfolyamától a középiskola 12. évfolyamáig kínálunk teljes sorozatokat. Francia, olasz, orosz, spanyol, latin és japán nyelvből rendelkezünk középiskolai sorozatokkal. A portfóliónkat kiegészítik a közép- és emelt szintű érettségire felkészítő gyakorlókönyvek és feladatgyűjtemények, továbbá minden kiadványunk Nat 2020-as tankönyvi minősítéssel rendelkezik. Ettől a tanévtől kezdve a hanganyagok ingyenesen rendelkezésre állnak az iskolák számára, melyek a **tankönyvkatalogus.hu** oldalról tölthetők le. Ugyancsak erről a portálról elérhetik a pedagógusok a tankönyvekhez készült segédleteket: tanmeneteket, tesztek, a hanganyagok szövegvét, tanári kézikönyveket.

LESSON 4

My profile

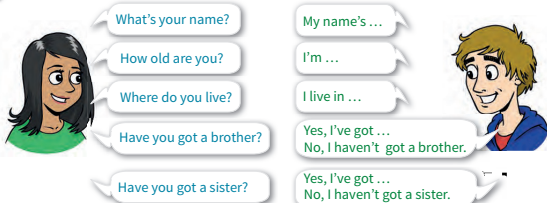
four

3 Match the questions with the answers. Say.
(Párosítsd a kérdéseket a válaszokkal! Minden kérdéshez két jó válasz tartozik.)

I'm Péter.	Yes, I've got a brother.	I live in Gödöllő.
No, I haven't got a brother.	I'm 17.	I live in Budapest.
I'm 18.	My name's Petra.	No, I haven't got a sister.
	Yes, I've got two sisters.	

4 Ask and answer. Work with your partner.

20

Milyen gyakorlati segítséget biztosít az idegen-nyelv-tanulásban a tankönyvek mellé készült munkafüzet?

Míg a tankönyvek elsősorban az órán elvégzendő, egyéni, páros és csoportos feldolgozást igénylő, a szóbeli kifejezőkészséget fejlesztő feladatokat tartalmaznak, a munkafüzetben történik az új ismeretek bevésése gyakran írásbeli feladatok formájában (drilljellegű feladatok, hosszabb szövegalkotási feladatok, önálló kutatómunkát igénylő feladatok, szókincsfejlesztés), amelyek megoldása önálló, elmélyültebb munkát igényel, és több időt vesz igénybe. De sok hallásértései feladat is található a munkafüzetben, hiszen ennek a készségnek a fejlesztése is sokszor időigényes és sok otthoni gyakorlást követel.

A szerkesztőség tankönyvkínálatában teljesen új szegmens a Let's do it 7-12. angol SNI tankönyvsorozat. Mi hívta életre ezt a sorozatot?

A 2015-ös tanévtől az idegennyelv-oktatás kötelezővé vált az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára is. Ehhez idegen nyelvi kerettanterv is készült, először 7-8. évfolyamra, majd a Nat 2020 keretében a szakiskolai képzéshez is.

Ugyanakkor 2014-ben megjelent egy tanulmány,¹ amely a tanulásban akadályozott diákok idegennyelv-tanulásának kérdéseit vizsgálta hazánkban, és ez rámutatott

¹ <https://bit.ly/3HvrXJT>

seven

LESSON 7

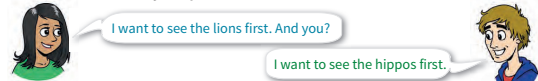
6a In the zoo. Listen, point and repeat.

6b Talk. Work with your partner.

6b Talk. Work with your partner.

7a Listen and repeat.

7b Act out.

dolphins • camels • pandas • zebras

33

arra, hogy „...nincs olyan tankönyv, ami témáiban és megjelenésében a serdülőkorú fiatalok számára érdekes lenne, lassan, sok ismétléssel haladna, sok differenciálásra adna lehetőséget és lehetővé tenné a szinte kizárólagos szóbeli fejlesztést.” Vagyis a *Let's do it* sorozat fejlesztése teljes mértékben úttörő, innovatív vállalkozás volt, azzal a céllal, hogy ezt az űrt betöltse. Hiánypótló tankönyvsorozat készült.

Melyek voltak a kezdeti lépések?

Mivel idegen nyelvi szerkesztőként egy számunkra ismeretlen területre kellett lépünk, a kihívás nagyon izgalmas, de roppant nehéz is volt egyben. Semmilyen hazai előzményre, tapasztalatra nem támaszkodhattunk, és nemzetközi kitekintésben sem találtunk inspiráló, esetleg a magyar viszonyokra, tantervekre adaptálható mintákat. A fejlesztés első szakaszában a 7-8. évfolyamos köteteket kellett elkészítenünk. Terepmunkával kezdtük. Meglátogattunk több gyógy-pedagógiai intézményt, ahol ezeken az évfolyamokon folyt idegennyelv-oktatás. Beszélgettünk a pedagógusokkal, felmértük az igényeiket, részt vettünk nyelvórákon, próbáltunk minél jobban megismerni ezt a tanári és tanulói célcsoportot, a nyelvtanítási adottságokat, körülményeket. A másik irány, amerre elindultunk, a potenciális szerzők felkutatása volt. A témában írt cikkei alapján jutottunk el *Meggyesné Hosszu Tímea* gyógy-pedagógushoz és *Lesznyák Márta* angoltanárhoz. Nagy örömünkre Tímea és egy angol szakos kollégája, *Sári Éva* részt tudott vállalni a fejlesztésben. Igazi

LESSON 1

Crazy Monday mornings

one

1 My Monday mornings. Listen, look and repeat.

7:00

Oh, no! Monday morning, again.
Time to get up.
I'm so sleepy!

7:15

Get up.
Check my text messages.

7:30

Shave and shower.
Style my hair.
Put on my fav deodorant.
Aah, smells good!

8:00

Get dressed.
Where is my white shirt?

8:15

Have breakfast.
Where is the bread?
Oh, no! There is no bread at home.

8:30

Pack my bag.
Where is my ICT book?
Where is my PE bag?

8:40

Time to go!
Oh, my bag is so heavy!

8:45

Wait for the bus.
No bus. Where is the bus???

9:20

OMG, I'm late!
Miss the first lesson.

csapatmunka zajlott, a szerzők, szerkesztők és lektorok végig szoros együttműködésben dolgoztak. Arra is volt lehetőségünk, hogy próbafejzeteket valós iskolai órákon kipróbáltassunk, külön köszönet utólag is az ebben részt vevő Pichler Klárának és diákjainak.

Alapjában véve mennyiben tér el egy SNI idegen nyelvi tankönyv megalkotása a hagyományos nyelvkönyvekhez képest?

Jelentősen, ugyanis eleve más a fő célkitűzés. Egy hagyományos nyelvkönyv, illetve nyelvkönyvsorozat egy adott nyelvi szinten álló tanulóknak készül, és a célja az, hogy a diákokat évről évre magasabb, az idegen nyelvi kerettantervek által meghatározott nyelvi szintekre juttassa el. A köznevelésben ez a 8. évfolyam végén az A2, középiskolában az első idegen nyelvből a B2, a második idegen nyelvből pedig a B1 szint. Az SNI tanulók esetében ilyen típusú nyelvi fejlesztésről nem beszélhetünk, a rájuk vonatkozó idegen nyelvi kerettanterv sem határoz meg évfolyamonként elrendelő, egyre magasabb kimeneti szinteket. Esetükben a nyelvtanulás egy nagy kalandként fogható fel, ami egy újabb eszköz az általános alapkészségeik fejlesztésére, megerősítésére. Tehát itt a nyelvoktatás és a tananyag célkitűzése kettős, de az alapkészségek, képességek fejlesztése nagyobb súllyal esik a latba, mint az idegen nyelvi kompetenciáké.

Egy másik nagyon fontos különbség, melyet az óralátogatások során is érzékeltünk, hogy egy-egy tanuló-

csoporton belül hatalmasak lehetnek a különbségek a tanulók között. Úgy kellett tehát az egyes leckéket és a feladatokat megalkotni, hogy lehetőleg mindenki – a saját szintjén – részt tudjon venni a munkában és kedvét lelje benne.

Mik azok az általános készségek, amelyek fejlesztésére a nyelvórák alkalmasak lehetnek? Tudnának néhány konkrét példát említeni mindegyik csoportra?

Elsősorban azok a készségek, amelyek terén az SNI tanulók lemaradásban vannak. Ezeket a szakirodalom négy nagy csoportba sorolja be: a kognitív, motoros, kommunikációs, és a szocio-emozionális képességek.

A kognitív készségek terén az auditív és vizuális észlelés, a figyelem, az emlékezet (munkamemória és a hosszú távú memória), a problémalátás és -megoldás, valamint a logikai műveletek fejlesztését érdemes kiemelni. A motoros készségek közül a finom- és nagymozgások, a térbeli és időbeli tájékozódás jobbítását segíthetjük elő. Az SNI diákok kommunikációs készsége gyakran nem megfelelő, beszédértésük, beszédalképességük nem kellően fejlett, sokszor anyanyelvi szókincsük is szegényes. Ami a szocio-emozionális készségeket illeti, ezek a gyerekek sokszor alacsony motivációs szinttel rendelkeznek, önértékelési problémákkal, együttműködési nehézségekkel küzdenek.

Az SNI nyelvitanítás során beszélhetünk-e egyáltalán az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztéséről?

Mindenképpen. Természetesen van egy nyelvi minimálprogram is. Ennek középpontjában a szóbeli idegen nyelvi kommunikációs kompetencia fejlesztése áll. Az általános iskolai SNI kerettanterv ajánlása szerint reális cél lehet, hogy 8. osztály végére a tanuló értsen meg néhány egyszerű, mindennapi kérdést, utasítást, és egyszerű formában reagálni is tudjon rájuk. Legyen képes egy nagyon rövid önálló beszédprodukcióna, pár mondatban tudjon beszélni saját magáról. Kezdjen el ismerkedni a célnyelvi kultúrával. A legfontosabb cél azonban az, hogy ébresszünk kedvet benne az idegen nyelv iránt, és folyamatos sikerélményekhez juttatva alakítsunk ki benne motivációt az esetleges későbbi nyelvtanuláshoz.

Milyen módszertani szempontok figyelembevételével készültek a könyvek?

A több éven át zajló fejlesztőmunka minden egyebet meghatározó alapelve a mentális akadálymentesítés volt mind tartalmilag, mind pedig vizuálisan. Ez pedig annyit tesz, hogy a tananyagot sikerült úgy összeállítani, hogy az megfeleljen az enyhe értelmi fogyatékos tanulók képességeinek, sajátos szükségleteinek. Az összes kötetben a szóbeliség dominál, az írás és az olvasás csak minimális mértékben jelenik meg. Az utasítások tömörek, lényegre törőek. A feladatok rövidke, ugyanis a diákok figyelme és érdeklődése könnyen lankad, gyorsan kifáradnak. A tananyag körkörös felépítése biztosítja a folyamatos ismétlést: a már tanultak újra

LET'S DO IT • BOARD GAME 3 • LESSONS 11-15

1 START	1 Hogy mondod angolul? 	2 Válassz! a) - memory stick b) - ID card	3 Válassz! a) - phone charger b) - money belt	4 Lépj előre hármat! LUCKY YOU! 	5 Hogy mondod magyarul? 	6 Kérdezd meg angolul! Hol van a B12-es beszálló kapu?
14 Igaz vagy hamis? The drivers sit on the right in England. 	13 Lépj előre hármat! LUCKY YOU! 	12 Válaszolj! A nice cup of tea? 	11 Mit jelent? How was your flight? 	10 Lépj vissza hármat! POOR YOU! 	9 Válaszolj! Nice to meet you! 	8 Hogy mondod angolul?
15 Hogy nevezik a londoni rendőroket? 	Dobj fel egy 20 forintos érmét! Fej = 1 lépés előre, írás = 2 lépés előre					
16 Lépj vissza kettőt! POOR YOU! 	17 Válaszolj! Some cornflakes? 	18 Lépj előre hármat! LUCKY YOU! 	19 Egészsítsd ki! I never eat ... for breakfast. 	20 Egészsítsd ki! I always eat ... for breakfast. 	21 Válassz! Lemon is ... a) - sour b) - sweet 	FINISH

Egy nyelv alapvető fontosságú tartószervezte a nyelvtani szabályok rendszere. A nyelvtani alapk megismertetése, tanítása milyen formában történik ennél a tanulói csoportnál?

Fontos leszögeznünk: nyelvtani szabályokat nem tanítunk. Ez a sorozat egyik módszertani alapvetése. A nyelvtan csak implicit módon jelenik meg. Elsősorban nem különálló szavakat, hanem lexikai egységeket, kifejezéseket, nyelvi paneleket mutatunk be, gyakoroltatunk, ismételtetünk az automatizmusig. Nem magyarázzuk el a nyelv működését, a nyelvtant „lexikalizáljuk”, mintegy a szókinés részeként tanítjuk meg a minimális kommunikációhoz szükséges szerkezeteket, amelyek más és más szavakkal kiegészítve, újra és újra

felhasználhatók a legkülönbözőbb beszédhelyzetekben: I like..., I don't like..., I've got..., My favourite ... is....

Kapnak-e a diákok bármilyen betekintést a célnyelvi országok életébe, kultúrájába?

Ahogy a hagyományos nyelvkönyveket, az SNI angolkönyveket is átszövi az interkulturalitás. Ennek jegyében a tanulók megismerik az Egyesült Királyság, az Egyesült Államok és Ausztrália térképét, nemzeti lobogóját, fővárosát, néhány nevezetességét, ünnepét, hagyományos ételét. Ezek az alpinformációkon kívül felvillantunk több apró érdekességet is az ott élők mieinktől eltérő szokásairól, hagyományairól; ilyen például a bal oldali közlekedés vagy az ausztrálok napozós-fürdőzős tengerparti karácsonya. Sokszor további internetes kutakodásra buzdítjuk a diákokat.

Milyen kiegészítők tartoznak a tankönyvekhez?

A 7. és 8. osztályos kötetekhez kép- és szókértámel-léklet készült. Valamennyi tankönyvhöz munkafüzet tartozik, amely lehetőséget teremt a differenciálásra. Mivel az írásra mint tevékenységre kevésbé van szükség, a feladatok többsége párosítós, összekötős, bekarikázós feladatmegoldást igényel. Beírandó szavak esetében (például kiegészítendő mondatok, táblázatok, kereszt-rejtvények) a szavak mintaként ott szerepelnek a feladatban, gyakorlatilag le kell őket másolni. Az összes kötetet bőséges hanganyag egészíti ki, amely szerves komponense a tananyagcsomagnak. Ezúton is kérjük a pedagógusokat, töltsék le a **tankonyvkatologus.hu** oldalról, és minél többet használják. Nagyon fontos kiemelni, hogy a 7–8. évfolyam tankönyveinek már elérhető az okoskönyvváltozata is, amelyek ingyenesen, mindenki számára elérhető a Nemzeti Köznevelési Portálon.² A további kötetek „okosítása” is folyamatban van, remélhetőleg nemsokára ezek is hozzáférhetőek lesznek.

és újra visszatérnek, más-más kontextusban. Előnyben részesítjük a kooperatív tanulási formákat. A vizuális akadálymentesítésen pedig nyilván azt értjük, hogy ezek a tankönyvek formailag is az SNI tanulók speciális igényeihez vannak szabva. Sok ábrát és kevés szöveget láthatnak. Az átlagosnál nagyobb méretű, talpatlan betűtípus és a balra zárt sorok szintén a könnyebb befogadást, áttekinthetőséget szolgálják. A színeknek funkciója van. A párbeszédekben például eltérő színnel vannak szedve a különböző beszélők megszólalásai, a nagy tanegységek elkülönítésére is más-más színt használunk, ezzel segítve az orientációt a tankönyvben.

Milyen témák, feladattípusok jelennek meg a kötetekben?

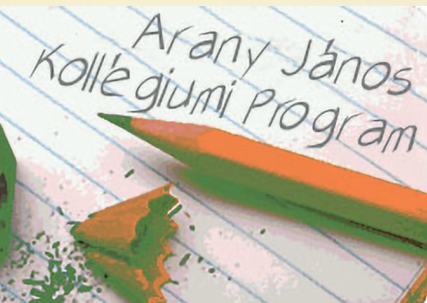
A témakörök kiválasztásánál a kerettanterv ajánlásait tartottuk szem előtt. A témák tulajdonképpen meg-egyeznek a hagyományos nyelvkönyvek szokásos nagy témaköreivel, pl. emberi kapcsolatok, az iskola, a napirend, az öltözködés, az egészséges életmód, vásárlás, étkezés stb. A különbség a feldolgozásuk mélységében rejlik. A témákat a kamaszokat érintő, érdeklő aspektusokból jelenítettük meg: barátság, fiú-lány kapcsolatok, hobbik, mobilozás, buli, hétvége, divat. Valamennyi kötetnek állandó tizenéves szereplői vannak, akik szinte minden leckében színre lépnek egy egyszerű kerettörténet hétköznapi élethelyzeteiben. Minden szempontból motiváló, ha a diákok érzik, hogy a könyv az ő korosztályuknak, korosztályukról szól, a hasonló korú szereplőkkel könnyen tudnak azonosulni.

Elsősorban állandó, ismétlődő feladattípusok jelennek meg a könyvekben, amelyeket rövid, gyakran egyszavas utasítások vezetnek be és piktogramok is jeleznek, például *Listen. Listen and repeat. Listen and point. Answer. Talk. Walk and talk. Let's play.* Fontos kiemelni a multiszenzoros, több érzékszervet bevonó gyakorlást: tárgyak manipulálása, kép- és szókértátság játékok, színezés és rajzolás, dalok, rappelt és ritmikus szövegek, társasjátékok, mozgásos tevékenységek.

² https://www.nkp.hu/tankonyv/angol_nyelv_7_tanak/
https://www.nkp.hu/tankonyv/angol_nyelv_8_tanak/

„A pedagógus hit kettőt tételez fel: hogy az emberek (az eddiginél különböző) nevelhetők, s hogy (az eddiginél többre) taníthatók.”

Németh László

Jó gyakorlatok az Arany János Kollégiumi Programban (4. rész)

Az Arany János Kollégiumi Programban részt vevő iskolák jó gyakorlatait bemutató sorozatunk utolsó része egy, a tantermen kívüli, digitális munkarend alatt született írás, mely ugyan az akkori helyzetben készült, de bármikor felhasználható a pedagógiai munka során.

Egyéni fejlesztési tervek készítése teammunkában

Babus Jolán Középiskolai Kollégium, Vásárosnamény

• <http://www.babusj-koll.hu/>

BEVEZETŐ

A koronavírus-járvány okozta rendkívüli helyzetben is tovább kell működtetni az oktatási rendszert, ennek részeként a kollégiumi nevelésben részt vevő diákoknak is szükséges biztosítani a korábban megszokott tanulási lehetőséget. A kollégiumoknak és az ott dolgozó pedagógusoknak alkalmazkodniuk kell a váratlanul kialakult szituációhoz.

Az oktatásban a pedagógus szerepe összetett. Egyfelől a pedagógus mint a tudás átadója és a különféle kompetenciák fejlesztője áll a tanulók rendelkezésére, másfelől a tanuló önálló tanulását támogató, motiváló, irányító, tutor szerepe is van. Egy olyan helyzetben, amikor a pedagógusnak nincs lehetősége közvetlen személyes kapcsolatot fenntartani a tanulókkal, az utóbbi szerepkör válik hangsúlyosabbá: támogatnia kell a tanulók önálló tanulását, információ-felkutatását és -feldolgozását. Ez utóbbi szerepkör annál inkább fontossá válik, mivel a pedagógussal, csoportvezetővel való személyes kontaktus nélkül csökkenhet a tanulók kollégiumhoz, iskolához való kötődése. Tanári segítség nélkül kevésbé érezhetik szükségesnek a rendszeres, folyamatos felkészülést, a digitális oktatásban való részvételt.

A KOLLÉGIUMI TEVÉKENYSÉG SZERKEZETE

A kollégium a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket – azok céljától, jellegétől függően – csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi digitális formában, infokommunikációs eszközök használatával, online módon, melyhez az intézmény vezetése pedagógiai irányítást, illetve támogatást biztosít.

A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások

A kollégium a foglalkozások tervezése, szervezése során kiemelten ügyel a pozitív tanulási attitűd kialakítására és megerősítésére, a kreativitás fejlesztésére, az egész életen át tartó ismeretbővítés fontosságára, gondoskodik a tanulókkal való személyes törődés tapintatos formáinak kialakítására. Külön figyelmet fordít a nemzetiségi sajátosságokra és a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükségleteire. A kollégium a foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozza meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségük gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez.

Felkészítő foglalkozások a kollégiumban:

1. Tanulást segítő foglalkozások

- rendszeres iskolai felkészülést biztosító egyéni és csoportos foglalkozás,
- a bármely okból lemaradó tanulók felzárkóztatása, hátránykompenzáció,
- tematikus csoportfoglalkozás.

Ezen foglalkozások a tantermen kívüli digitális munkarendben valósulnak meg a pedagógusok által kialakított munkarend alapján.

Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító foglalkozások:

1. Csoportvezetői foglalkozások:

- közösségi foglalkozás a kollégiumi csoportok számára: a létrehozott online csoportok foglalkoztatása, rendszeres, meghatározott időben történő „találkozás”
- a csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események, problémák megbeszélése, értékelése
- tematikus csoportfoglalkozások.

2. A kollégiumi közösségek szervezésével összefüggő foglalkozások:

- a kollégiumi diákönkormányzatok működésének támogatása: a kollégiumi tanuló a speciális élethelyzetében tanácsért, segítségért fordulhat a Diákönkormányzat patronáló tanárához bármely témában.
- kollégiumi diákfórumok (kollégiumi gyűlés, kisebb közösségek szerinti megbeszélések): a csoportokban felmerülő problémák összegyűjtése, megbeszélése, gyakran ismétlődő kérdések megválaszolása a csoportvezető, vagy a vezetőség által. A tanulók tájékoztatása.

3. A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások:

A foglalkozásokon (tanulói vagy pedagógusi kezdeményezésre) a diákok feltárhathatják egyéni problémáikat, ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére.

A kollégiumi tanuló ebben a speciális élethelyzetben is bizalommal fordulhat segítségért, tanácsért csoportvezető tanárához. A segítségnyújtás, tanácsadás az élet különböző területeit érintheti. A foglalkozás az egyéni törődésnek megfelelő, digitális eszközökkel történő segítségnyújtás. Az egyéni törődés kiemelten fontos, különösen ebben a járvány által teremtett nehéz helyzetben. Ismerjük diákjaink családi hátterét, egyéni problémáit, melyek egyes esetekben igen súlyosak. Minderre ráhalmozódik a megbetegedéstől való félelem, az idős, beteg családtagért érzett aggodalom, melyek lelkileg komolyan megviselik tanulóinkat. Kulcsfontosságú ezért a gyerekek mentális támogatása, leginkább egyéni beszélgetések által, az infokommunikációs eszközök segítségével.

4. Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások:

Allandó, vagy adott eseményre szerveződő kollégiumi diákcsoportok számára szervezett:

- a kollégiumi újság digitális szerkesztésében fontos szerepet játszik a diákkörvezető, akinek irányításával aktuális témákról írnak cikkeket a tanulók, melyeket e-mailben elküldenek. Így vállalnak aktív szerepet a munkában
- diákszínházcsoport működtetése: irodalmi művek, anyagok feldolgozásával
- filmklub: a kiválasztott film megosztásával, ajánlásával
- szabadidős tevékenységre javaslatok: pl. otthoni programlehetőségek (film- és könyvajánlás, stb.)
- kapcsolattartás rokonokkal, barátokkal, osztálytársakkal telefonon és közösségi médián keresztül
- számítógépes játékok (lehetőleg ismeretterjesztő, tudományos, idegen nyelv)
- egészséges életmódra nevelést, a rendszeres testedzést szolgáló sportcélú foglalkozások, otthoni sportolási lehetőségek (kocogás, online testnevelésórák, edzéstervek)
- otthoni művészeti tevékenységek (rajzolás, festés, fotózás)
- a hasznos gyakorlati ismeretek megszerzését, az önellátás képességének fejlesztését célzó foglalkozások
- a pályaorientáció szempontjából is fontos tartalmakat hordozó szakmai foglalkozások, online versenyek, vetélkedők.

Pedagógiai felügyelet

A kollégium gondoskodik a tanulók pedagógiai felügyeletéről, a tanulókkal való folyamatos kapcsolattartásról, egyéni törődésről, foglalkozásról. Ezen időszak alkalmas arra, hogy a pedagógus a következő tevékenységeket valósítsa meg:

- a nevelési terület tananyagának digitális kidolgozása;
- a tantárgyi segítségnyújtás: a tanulók és a pedagógusok a KRÉTA rendszeren vagy a tanulók többsége által használt platformon keresztül kommunikálnak;
- a foglalkozási tervek átalakítása a tantermen kívüli oktatáshoz;
- dokumentumok átdolgozása a speciális helyzethez;
- értekezletek, megbeszélések tartása a különböző platformok segítségével (konferenciabeszélgetések);
- a pedagógiai tevékenységhez kapcsolódó ügyviteli tevékenység (tanulói ügyek intézése online: ösztöndíj, kollégiumi felvételi kérelem, Szociális bizottság működtetése stb.);
- az intézményi dokumentumok készítése, vezetése (csoportnaplóban jegyek vezetése, adatkezelés, tanulókkal való kapcsolattartás heti dokumentációja, KRÉTA e-Napló dokumentációja, stb).

SPECIÁLIS PROGRAMELEMEK A KOLLÉGIUMBAN

1. Csoportfoglalkozások

A csoportfoglalkozások időpontja állandó, megegyezik a korábban a kollégiumban megtartott foglalkozások időpontjával, de a csoportban erről minden alkalommal ismét tájékoztatást kapnak a tanulók. A foglalkozás témáját, az egyes témákkal kapcsolatos információkat, tartalmakat szintén a csoportban ismerhetik meg a tanulók. Kérdéseiket, kiegészítésüket, véleményüket is itt, írásban tehetik meg.

2. A foglalkozási csoportok működtetése

Az egyéni fejlesztési tervek jelenlegi helyzetre történő átdolgozása után a további fejlesztést igénylő tanulók kisebb csoportokba szervezése, az egyes csoportokba tartozó tanulók elérhetőségének rögzítése. A csoportok számára az internet segítségével (Facebook- vagy chatcsoportokban) feladatok küldése, a megoldott feladatok közös ellenőrzése, értékelése.

A csoportokban a tanulók tanulmányi eredményének folyamatos nyomon követése a KRÉTA segítségével, a kollégiumi csoportvezetővel, iskolai osztályfőnökkel való kapcsolattartással.

3. Művészeti kör működtetése

A színjátszó körbe tartozó tanulókkal személyes kapcsolatfelvétel a Facebookon keresztül. A feldolgozandó irodalmi művek, tartalmak, a hozzájuk kapcsolódó feladatok megbeszélése Skype segítségével. Az egyes művek, filmek, irodalmi alkotások elérhetőségének rögzítése az egyes tanulókkal üzenetek formájában történik.

4. A szülőkkel való kapcsolattartás

A szülőkkel való kapcsolattartás telefonon történik, mivel ez a legegyszerűbb és legközvetlenebb módja a kapcsolatfelvételnek, a szükséges információk megszerzésének. A szülők esetében is fontos, hogy érezzék és tudják, hogy nem maradtak egyedül a tanulókkal való foglalkozás tekintetében. Az iskolai pedagógusok mellett továbbra is számíthatnak a kollégiumi nevelőtanárookra is a tanulók esetében felmerülő problémák hatékony megoldása érdekében.

5. Osztályfőnökökkel, szaktanárokkal való kapcsolattartás

A tanulókkal és a szülőkkel való kontaktus fenntartása mellett ezen tevékenységünknek is kiemelt jelentősége van, az adott helyzetben különösen. Az évek során kialakított együttműködésnek köszönhetően hatékonyan tudjuk segíteni, kiegészíteni az iskolai pedagógusok munkáját annak érdekében, hogy a tanulók tanulmányi kötelezettségeiket sikeresen teljesítsék.

6. Kooperációra épülő tanári fejlesztő műhelyek (műhelymunka)

Az iskola és a kollégium közös tevékenysége a tanulók értékelése céljából. Közeledve a tanév végéhez, aktuális a problémás tanulók kiszűrése, megoldási javaslatok és intézkedések foganatosítása.

7. Tanulásmódszertan online környezetben

Aktuális témák a tanulók felkészülésének segítése céljából:

- az online tanulás külső körülményei
- a személyes tanulási tér
- az online tanuláshoz szükséges kognitív képességek
- tanulási stílusok az online környezetben
- a hatékony, önálló tanulás gyakorlata és az internet használata a tanulásban – digitális készségfejlesztés

8. „Digitális” mentális segítség

A diákok, szülők támogatására lehetőség szerint online elérhető iskolapszichológus biztosítása (pl.: iskolai, kollégiumi honlapon blog formájában, vagy e-mailen keresztül).

9. Médiatudatosságra nevelés

Segítségnyújtás a média világában való eligazodáshoz különleges helyzetekben (vészhelyzet stb.). A felkészülés segítése, digitális tananyagok ajánlása, különböző platformok használata.

10. Egészséges életmódra nevelés

Prevenációs tevékenység, a helyes napirend kialakítása a tantermen kívüli, digitális munkarend időszakában.

A kollégium vezetésének feladatai:

- az intézményi működés biztosítása a fenntartói igények alapján;
- a digitális oktatás eljárásrendjének kidolgozása, felülvizsgálata;
- a napirend szerinti tevékenységek megszervezése, ellenőrzése, a digitális munkarend kialakítása és annak dokumentálása;
- éves munka- és rendezvényterv helyzethez való igazítása, feladatok áttekintése, csoportosítása;
- a tanulói nyilvántartások vezetése;
- a felmerülő egyéni problémák kezelése, információ-továbbítás a csoportvezető nevelőtanároknak.

AJP feladattervező felülvizsgálata, módosítása a digitális oktatás szempontjai figyelembevételével. A szempontok a következők: a tevékenységek megvalósíthatók elektronikusan, telefonon vagy postai úton, amennyiben nem, azok átütemezése.

Az aktualizált feladattervező tevékenységeinek megvalósítása, folyamatos nyomon követése telefonon és online.

A mentorálás telefonon, illetve elektronikusan történik (konferenciabeszélgetés).

Gondolatébresztő példák és ötletek a teljesség igénye nélkül (hasznos linkek):

1. Letölthető könyvek, anyagok: tankonyvkatalogus.hu
2. Sulinet Digitális Tudásbázis: <http://sdt.sulinet.hu>, a Sulinet program keretén belül fejlesztett oktatási célú adatbázis. Tematikus rendszerben kereshető szövegek, képek, hangok, videófájlok, animációk és interaktív elemek segítik a diákokat a tanulásban.
3. Suliháló – Iskolai Információs Portál: <http://sulihalo.hu/>, hírek, ajánlások, tantárgyanként csoportosított oktatási segédanyagok (pl. pptk), érettségi tételek, felvételi feladatsorok, pályázatok, fórumok érhetőek el a honlapon.
4. Több mint 500 feladatsor és izgalmas agytornafeladványok a CsibÉSZtúra oldalon: <http://tehetseg.hu/aktualis/pedagogusok-tanulok-es-szulok-figyelmebe>
5. Matek Oázis (www.matekmindenkinek.hu): a legnagyobb magyar matematikaoktatási portál az iskola-bezárás idejére ingyenesen hozzáférhetővé tette számos otthon tanulásra kifejlesztett interaktív videóját, gyakorló feladatsorát és készségfejlesztő játékát az 1–11. osztályosoknak:
<https://www.matekmindenkinek.hu/tananyagok/>
érettségire felkészítő interaktív matematika-tananyagait:
<https://www.matekerettsegi.hu/tartalomjegyzek?erettsegi-turbo>
6. Nemzeti Köznevelési Portál (<http://www.nkp.hu>): számos letölthető tankönyv és a tananyag feldolgozását támogató digitális tananyag, teszt, feladatsor érhető el, elsősorban az önálló ismeretszerzést támogatja.
7. Tanuló Társadalom (<https://www.tanulotarsadalom.hu>): szaktanárok által kidolgozott tananyagok, közép- és emelt szintű érettségi és nyelvvizsgatételek találhatóak minden tárgyból, témakörből.
8. Zanza.tv (<https://zanza.tv/>): A portál az érettségire történő felkészítést támogatja 7 tantárgy esetében. Ezen a portálon nemcsak a tanulók tanulmányi munkájához, felkészülésének segítéséhez találhatóak anyagok, hanem a csoportfoglalkozások, fejlesztőfoglalkozások, diákkörök témáinak feldolgozásához is jól használhatóak (például a család témakörben vagy az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek feldolgozásához is jó alapot biztosítanak).
 - <https://zanza.tv/testnevel-es-sport/sportegeszsegtan/az-egeszseges-eletmod-alapelvei>
 - <https://zanza.tv/etika/alapveto-etika/az-erenyek-es-jo-elet-celjai>
 - <https://zanza.tv/etika/alapveto-etika/az-erkolcsi-dontes>
9. Módszertani ajánlások:
 - <https://dpmk.hu/>
 - <https://www.oktatas.hu/koznevel-es-sport/ajanlas-szemelyes-talalkozas-nelkuli-oktatas-nevel-es-modszereire>
 - <https://www.videotanas.hu/>
10. Egészséges életmód: <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termeszet tudomanyok/az-egeszseges-eletmod>
11. Logikai foglalkozáshoz: <https://vilagunk.hu/7-rendorsegi-ugy-amit-csak-a-legjobb-nyomozok-tudnak-megoldani>
12. Digitális Módszertár (https://tka.hu/tudastar_kereso): több mint 400 kipróbált, tanárok által osztályteremben megvalósított digitális módszertani ötlet.
13. Az M5 kulturális csatorna (<https://mediaklikk.hu/digitalisoktatas/>)

Érettségi változások: MATEMATIKA

A közismereti érettségi vizsgatárgyak 2024. május–júniusi vizsgaidőszaktól érvényes vizsgakövetelményei

2024-től kezdődően a felmenő rendszerben tanulók számára új, változó vizsgakövetelmények lépnek érvénybe. **Érettségi változások** című rovatunkban tantárgyanként kerülnek terítékre a kötelező vizsgatárgyak bizonyos változási szisztémái. Aktuális lapszámunkban a matematika tantárgyat vizsgáltuk meg.

Szöveg: Karkó Ádám

2020-ban a *Nemzeti alaptanterv* és *Kerettantervek* bevezetését követően elkészültek a hozzájuk illeszkedő részletes érettségi vizsgakövetelmények. A követelmények alapján először a 2023/2024-es tanévben, a május–júniusi érettségik alkalmával adnak számot tudásukról a vizsgázók.

A megújuló érettségi vizsgakövetelmények – általánosan interpretálva, az összes érettségire kivetítve – korszerű értékelési módszereket határoznak meg, melyekkel az eddiginél szélesebb teret adnak a diákok önálló problémamegoldásának és kreativitásának. Továbbra is megmaradt az érettségi vizsga kétszintű rendszere, melyben a kötelező vizsgatárgyak sem változtak meg, így a matematika is a kötelező érettségi vizsgák keddi napjára esik majd, ahogyan azt már megszokhattuk.

A régi és az új vizsgakövetelmények analógiái

Az érettségi követelményeit két szinten határozzák meg: középszinten a mai társadalomban tájékozódni és alkotni tudó ember matematikai ismereteit kell megkövetelni, ami elsősorban a matematikai fogalmak, tételek gyakorlati helyzetekben való ismeretét és alkalmazását jelenti; az emelt szint pedig tartalmazza a középszint követelményeit is, de az azonos módon megfogalmazott követelmények körében az emelt szinten nehezebb, több ötletet igénylő feladatok szerepelnek. Ezen túlmenően az emelt szint követelményei között speciális anyagrészek is találhatóak, mivel emelt szinten elsősorban a felsőoktatásban matematikát használó, illetve tanuló hallgatók felkészítése történik.

A 2017-től érvényes vizsgakövetelmények részletes leírásában a kompetenciákon érthettük eddig a

- Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok
- Számelmélet, algebra
- Függvények, az analízis elemei
- Geometria, koordináta geometria, trigonometria
- Valószínűség számítás, statisztika

kompetenciaterületeit. A 2024-től érvénybe lépő érettségi vizsgakövetelmény a felsorolt definíciókon nem változtatott.

Önmagában a témakörök megnevezései sem változtak. A matematika tantárgy tematikus felosztása az új, 2020-as érettségi vizsgakövetelmények változásai alapján a következőképp épül fel:

- Halmazok (= A [tanuló], „Tudja alkalmazni a logikai szita elvét két-három halmaz esetében” részhalmaz emelt szintről középszintre került át.)
- Matematikai logika (= A „Tudja megfogalmazni egy állítás megfordítását” középszintű követelményét kivették, valamint a „Használja és alkalmazza feladatokban helyesen a szükséges, az elégséges, és a szükséges és elégséges feltétel fogalmát” eddig középszintű követelményt emelt szintre emelték.)
- Kombinatorika
- Gráfok (= Az „Ismerje az n pontú teljes gráf éleinek a számát” és a „Bizonyítsa, hogy bármely (legalább kétpontú) egyszerű gráfban létezik két azonos fokszámú pont” témákkal bővültek az emelt szintű követelmények.)
- Alapműveletek
- A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek
- Racionális és irracionális számok
- Valós számok
- Hatvány, gyök, logaritmus
- Betűkifejezések
- Arányosság
- Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek (= A „Tudjon értelmezési tartomány, illetve értékkészlet-vizsgálattal, valamint szorzattá alakítással megoldható összetett feladatokat megoldani” emelt szintre került, szintén a „Tudjon egyszerű másodfokú egyenletrendszereket megoldani”. A „Tudjon $|ax + b| = cx + d$ típusú egyenletet megoldani” eltűnt a teljes követelmény-rendszerből.
- Közéértékek, egyenlőtlenségek (= csak emelt szintű témakör)

- A függvény (= Az „Ismerje az inverzfüggvény fogalmának szemléletes értelmezését (pl. az exponenciális és a logaritmusfüggvény vagy a geometriai transzformációk esetében)” kikerült a középszintű követelmények közül.)
- Egyváltozós valós függvények (= Néhány eddig középszinten alkalmazott függvény csak az emelt szintű vizsga letételéhez szükséges.)
- Sorozatok (= A „Tudjon gyűjtőjárdékot és törlesztőrészletet számolni”, illetve a „Tudjon megtakarítási, befektetési és hitelfelvételi lehetőségekkel és azok kockázati tényezőivel kapcsolatos feladatokat megoldani” középszintű követelményeké váltak.)
- Az egyváltozós valós függvények analízisének elemei
- Elemi geometria
- Geometriai transzformációk
- Síkbeli és térbeli alakzatok
- Vektorok síkban és térben
- Trigonometria
- Koordinátageometria
- Kerület, terület
- Felszín, térfogat
- Leíró statisztika (= Néhány, eddig középszintű követelmény emelt szintre került át.)
- A valószínűség-számítás elemei (= A fogalom meghatározások, illetve a binomiális eloszlás csak emelt szinten követelmények.)

Előző lapszámunkban *Csapodi Csabával*, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karának adjunktusával készítettünk interjút a *Nemzeti alaptanterv* matematikára vonatkozó legfontosabb változtatásairól. A szakember elmondta (<https://bit.ly/3Dr5k6f>), hogy „az érettségi vizsga követelményeinek követnie kell a tantervi változásokat is, de külön kell választani a közép- és emelt szintű követelményeket. Ami kimaradt a középszintű érettségi vizsga követelményeiből, az általában átkerült az emelt szintű követelmények közé. Illetve, ami középszinten új anyagként jelent meg a tantervben, az az érettségi vizsgán is megjelenik követelményként: tételek bizonyítása, exponenciális folyamatok vizsgálata, pénzügyi ismeretek, statisztikai elemzések.”

Általános szabályok

A vizsgázóknak az írásbeli vizsga során egy központi feladatsort kell megoldaniuk, amelyre összesen 180 perc áll rendelkezésre (45+135), mely időt szabadon használhatja fel a feladatlap megoldása során. Vizsgázóként engedélyezett a segédeszközök, azaz a függvény táblázat (egyidejűleg akár többféle is), szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó, szögmérő, melyekről a vizsgázó gondoskodik. Ezeket az eszközöket a vizsgázók a vizsga során egymás között nem cserélhetik. Ez az elméleti és központi feladatmegoldási konstrukció az új érettségi vizsgakövetelményekben sem változott.

Érdemes azonban közép- és emelt szinten is odafigyelni a tartalmi arányokra, amelyek a következőképpen alakulnak a feladatlap feladatainak elosztásában:

Középszint

Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok	20%
Számelmélet, algebra	25%
Függvények, az analízis elemei	15%
Geometria, koordinátageometria, trigonometria	25%
Valószínűség-számítás, statisztika	15%

Emelt szint

Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok	20%
Számelmélet, algebra	25%
Függvények, az analízis elemei	20%
Geometria, koordinátageometria, trigonometria	20%
Valószínűség-számítás, statisztika	15%

Emelt szinten kötelező szóbeli vizsgát tenniük az emelt szintű érettségi vizsgát választó vizsgázóknak. Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A szóbeli vizsgára legalább húsz tétel kell készíteni. A tételsort úgy kell összeállítani, hogy tematikailag fedje le a követelményrendszert. Vizsgázónként szükséges segédeszköz a tételsorban szereplő feladatokhoz kapcsolódó összefüggéseket tartalmazó képlettár, melyet a vizsgaszervező intézmény biztosít, továbbá szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó, szögmérő, melyekről a vizsgázó gondoskodik. Az egyes tételek egy-egy témából kerülnek ki.

A vizsgázónak a tétel címében megjelölt témát logikusan, arányosan felépített, szabad előadásban kell kifejtenie. Fontos, hogy a felelet tartalmazza a kötelező szegmenseket:

- egy, a témához tartozó, a vizsgázó választása szerinti definíció pontos kimondása;
- egy, a témához tartozó, a vizsgázó választása szerinti tétel pontos kimondása és bizonyítása;
- a kitűzött feladat megoldása
- a téma matematikán belüli vagy azon kívüli alkalmazása, illetve matematikatörténeti vonatkozása (több ismertetése vagy egy részletesebb bemutatása).

A szóbeli vizsgán elérhető pontszám 35.

A matematika vizsgakövetelmények változtatásai részben strukturálják át a számonkérések lehetőségét, amelyben összességében az általános matematikai tudás elsajátítását segíti elő a 2020-as *Nemzeti alaptanterv* és *Kerettantervre* épülő 2023/2024-ben érvénybe lépő érettségi vizsgakövetelmény.

Részletek:

https://www.oktatas.hu/koznevelés/erettsegi/kozismereti_vizsgatargyak_2024tol

Részletes érettségi vizsgakövetelmények a 2012-es Nat alapján:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/matematika_vk.pdf

Részletes érettségi vizsgakövetelmények a 2020-as Nat alapján:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2024/matematika_2024_e.pdf

Olvasni – és megérteni!

Szövegértési képességfejlesztés az irodalomórán

A szövegértési képesség fejlesztése az egyik leghangsúlyosabb célkitűzése lett a magyar oktatás szereplőinek, hiszen évek óta figyelmeztetnek bennünket azok a nemzetközi mérések, amiknek az a célja, hogy a populáció kornak megfelelő életrevalóságát tesztelje. Ez az írás olyan módszereket tanácsol, amik a tananyag feldolgozása közben a kommunikációs és problémamegoldó képességek fejlesztésével a hozzáállást és az önbizalmat is erősíthetik.

Szöveg: **Martin Jánosné**, magyar-történelem szakos tanár

SZABÓ LŐRINC

Olvasás

Mint a csillagokat a távcsövek,
úgy húztam körém, s egyre közelebb,
könyveken át a Világ Tényeit:
éj-nap olvastam. Mindent! Hajnalig,
kis lámpa mellett, s függönyözve a
konyhánk ajtaját. Boldogság, soha-
nem-álmodott, töltött be: Nemcsak én
vagyok (ha vagyok) bolond! Mint a fény
mihelyt szabad, oly határtalanul
tágult a lelkem, nőtt, már messze túl
kíváncsiságban s reményeiben
iskolán s minden hasznon: Végtelen
nyílt élém, hisz most eszközt, szárnyakat
kaptam, repülni, s törni záratokat:
az Irodalmat: születő, arany
lángok zsúfoltak, gyermekmód ugyan,
de úgy, ahogy az első távcsövek
tömték új csillagokkal az eget.

Szabó Lőrinc *Olvasás* című versében az olvasás hatalmas élményét fogalmazza meg. Az irodalomtanárok álma, vágya, hogy a diákok is átérezzék ezt, megízleltessék tanítványaikkal az olvasás örömét, s annak minden hasznával felvértezzék őket.

A PISA-vizsgálatot azzal a céllal hozta létre az OECD, hogy az oktatási rendszerek teljesítményét és egyéb jellemzőit mérje oly módon, hogy a modern, tudás-alapú munkaerőpiac szempontjából fontos képességek – a szövegértés, az alkalmazott matematikai, valamint az alkalmazott természettudományi műveltség – területén vizsgálja a tankötelezettség végéhez közeledő, tizenöt éves tanulók tudását. Az élethosszig tartó tanulás koncepciójához kötődő szövegértési képességek terén diákjaink gyengébben teljesítettek a nemzetközileg elvárt normánál.

A hatékonyabb olvasástanításhoz az szükséges, hogy a szövegértés fejlesztése nemcsak az irodalom- és nyelvtanórákon legyen feladat, hanem az iskolarendszer minden szintjén. Az olvasás olyan eszköztudás, amit az élet minden területén alkalmazunk, s a tanulás képességének alapvető feltétele.

A magyar oktatásügy kompetenciaalapú oktatásra való áttérése folyamatban van. A **kulcskompetenciák** azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van a személyes önmegvalósításhoz és fejlődéshez, az állampolgársághoz, a társadalmi beilleszkedéshez és a foglalkoztatáshoz. A meghatározott kulcskompetenciákat ismerik, elfogadják. Ezek a következők:

1. Az anyanyelven folytatott kommunikáció
2. Az idegen nyelveken folytatott kommunikáció
3. Matematikai kompetenciák és alapvető kompetenciák a természet- és műszaki tudományok terén
4. Digitális tanulás
5. A tanulás elsajátítása
6. Szociális és állampolgári kompetenciák
7. Kezdeményezőkézség és vállalkozói kompetencia
8. Kulturális tudatosság és kifejezőkézség

Mindegyik kompetencia elengedhetetlenül fontos, de az anyanyelvi kompetenciát hangsúlyosan kell kezel-nünk, mivel a biztos olvasástechnikán alapszik a meg-értő olvasás, amikor a tanuló érti a szöveg jelentését, összefüggéseit, következtetéseket tud levonni, el tudja különíteni a lényegest a lényegtelenről.

Az olvasásértés nemcsak azt jelenti, hogy a tanulók megtalálják a szövegben az információt, s a tartal-mat visszaadják, hanem azt is, hogy értékelni tudják a szerzett információt. Össze tudják kapcsolni előzetes ismereteiket, tapasztalataikat az új információval, s ez által szereznek hasznosítható tudást, értelmezik, amit tanultak. Agyi kapacitásuk, tanulási lehetőségeik is nőnek.

A konstruktivista pedagógia hívei azt a nézetet képvi-selik, hogy a tanulók akkor képesek valamit elsajátíta-ni, ha a már meglévő tudásukhoz és tapasztalataikhoz tudják kapcsolni az új információkat.

Ehhez viszont az is szükséges, hogy a tanárok a tanu-lók szempontjából is fontos problémákat vessenek fel, s tanulói aktivitásra építő módszereket használjanak a tanítási órákon.

Hogy gyakorlati haszna legyen az eddig leírtaknak, a **6. évfolyam irodalomtanításának** folyamatához gyűjtöttem szövegértési képességfejlesztő módszereket. Természetesen sok forrása van már az ilyen jellegű feladatoknak munkafüzetekben, tanári kézikönyvekben, digitális feladatbankokban, de azt remélem, hogy az újszerűség megragadja a jobbnál is jobbra, hatéko-nyabbra törekvő, kísérletező pedagógusokat. A tanár személyisége, a tanulóközösség összetétele, tudásszint-je meghatározza, hogy mely módszerek a legcélraveze-tőbbek.

A 6. évfolyam magyar nyelv és irodalom tantervi köve-telményei elsődleges célként a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulás eredményességéhez szükséges kulcs-kompetenciák és tudástartalmak megalapozásának folytatását írják elő.

A szövegértési képességre koncentrálva nem idézem mindazt, amit a tanterv a különböző képességszintek-ről megfogalmaz. Szövegértés szempontjából szükséges a globális, információkereső, értelmező és reflektáló olvasás, továbbá tartalommondás; a cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata; a címadás.

A szövegértés képességének fejlesztése nem a tananyag feldolgozásának rovására történik, hanem a művek meg-ismerésének folyamatában alkalmazunk olyan techni-kákat, ami motiváló és aktivitást vált ki. A következőkben ilyen módszereket ismertetek, s javaslatot teszek, hogy mely tematikánál, anyagrészeknél válhat be.

Mind a mese, monda fejezetnél, mind az elbeszélő mű-veknél (*Toldi*, *Egri csillagok*) aktivizálhatók a tanulók a tartalommondásra, tömörítési mesélésre a **Mesélő kő** módszerrel.

1. Mesélő kő

A tanulók székeikkel ülőkört alakítanak ki. A lényeg az, hogy a szólás joga nem tanári felszólításhoz vagy tanári „engedélyhez” kötött, mindig az a tanuló beszélhet, akinél a kő van. Szabály lehet az, hogy amint valaki érzi, hogy melegszik a kő a kezében, lassan be kell fejeznie a mondandóját, és tovább kell adnia valakinek a követ. Így azok a diákok is megszólalnak, akik nehezebben nyilatkoznak meg, s a figyelem is koncentráltabb, mert hozzájuk kerülhet a kő.

2. Dönts!

A problémamegoldást és a kommunikációt egyaránt fejleszti, ha azoknál a műveknél, ahol a szereplők döntési helyzetbe kerülnek, csak addig olvassuk a szöveget, míg a szituációhoz érünk. A módszer célja, hogy a tanulók megbeszéljék, hogyan dön-te-nének egy konfliktushelyzetben. A tananyag bőven kínál erre lehetőséget, akár a mondákra, az Aranyballadákra vagy a *Toldira*, *Lúdas Matyira* gondolha-tunk. A feladatot csoportban is végezhetik, s miután egymással megbeszéltek, az álláspontot a másik csoporttal szemben védik meg. Saját élettapasztala-taikból írásban idézhetnek fel konfliktushelyzetet, s döntéshozatalt. A vitakészséget, mások véleményé-nek meghallgatását, tiszteletben tartását is gyako-roltatjuk ezzel.

3. Esettanulmány

Szintén csoportban végezhető, problémamegoldó ké-pesség fejlesztésére alkalmas módszer, s az irodalmi művek szereplőinek a jellemzésére aktivizálhatjuk tanítványainkat. Minden csoport más-más szereplő perspektíváját elemzi. Minden elbeszélő mű óráján elővehetjük ezt a módszert.

Segítő kérdéseket kapnak a tanulók feladatlapon: Kiket érint az eset? Milyen helyzetben vannak az érintettek? Mik a probléma főbb okai? Mi a vég-eredmény? Milyen külső feltételek gyakorolnak hatást az esetben érintett személyekre? Milyen célokat követnek az érintettek? Milyen eszközöket használnak fel érdekeik érvényesítéséhez? Ho-gyan látják és kommentálják maguk az érintettek az eseményeket? Milyen információkra lenne még szükséged, hogy minél jobban bele tudj helyezkedni az érintettek helyzetébe? Te másként jártál volna el? Ha igen, hogyan, és miért?

4. Fogalompantomim

A siker záloga mindig a tanulók motiváltsága, s az, hogy mennyire van lehetőségük saját tapasztalataikat kapcsolni az órai történésekhez. A tanulási kedv erősítéséhez is hozzájárulhat ez a feladat. A tanult fogalmak átisméltéséhez játékos formát is használhatunk. Két-két csapat küldi ki játékosait, hogy nonverbális eszközökkel mutogassanak el tanult fogalmakat kitalálásra a másik csapatnak. A játék kezdete előtt, kis csoportban feladványokat találnak ki a tanulók, és ezeket felírják egyesével cédulákra, s ezekből húznak felváltva a csapatok. Pl. *Családi kör*: gyerekszeretet, szülői szeretet, együttérzés, segítségnyújtás stb.

5. Golyóscsapágy

Ezen az órán minden tanulónak módja van elmondania véleményét, tehát a módszer alkalmas a csendes, passzívabb diákok aktivizálására. Alkalmas módszer a fejezetek végén felidézni a tanultakat, s előkészíteni az új fejezetet. A tanulók egymással szemben ülnek, párban, egy kettős körben. A velük szemben ülő párjukkal véleményt cserélnek az elhangzott vitaindító kérdéssel kapcsolatosan. Meghatározott idő után befejezik a beszélgetést. Az idő leteltét jól hallható jellel (pl. csengő, üvegpohár kocogtatása...) jelezzük. Ekkor a külső és a belső kör is egy-egy székkal arrébb ül, egymással ellenkező irányban elmozdulva. Ily módon mindenki új beszélgetőtársat kap, mi pedig feltesszük a 2. kör kérdését... Mindenki részt vesz a munkában, élvezik, hogy egymástól tanulnak, s ezzel az önbizalmuk is nő. A feladatokhoz való hozzáállásban ez alapvető.

6. Gombolyag

A módszer használható az új témára való ráhangolásra, a tanultak rendszerezésére, valamely szöveg tartalmának összefoglalására. Bármelyik elbeszélő mű feldolgozására alkalmas, s eredményében a figyelem koncentrációját, az aktív részvételt biztosítja. A gondolatok megfogalmazása, a kifejezőkészség, a tömörítés képessége fejlődik.

A tanulók körben ülnek, a tanár elkezd egy történetet, illetve egy megtörtént eseménysorozat első mozzanatait meséli el. Közben kezében tartja a játék nélkülözhetetlen kellékét, egy nagy, színes, puha fonalgombolyagot. Néhány mondat után odadobja a körben ülők egyikének a gombolyagot, úgy, hogy közben a fonal végét erősen megfogja, vagy ráhurlolja az ujjára. A soron következő tanuló folytatja a történetet, illetve az események elmesélését. Három-négy mondat után ő is továbbdobja a gombolyagot, a fonalat ráhurlolja az ujjára, és ezután nem engedi ki a kezéből. A tanulók jelezhetik, hogy kéri a gombolyagot, de az aktuális mesélő a döntés joga. Ha senki nem jelentkezik, néhány mondat után ő választ a többiek közül. A játék során egyes tanulókhöz többször is kerülhet a gombolyag.

7. Tabu

Célja játékos módon, csoportban átisméltetni a tananyag fontos szakkifejezéseit. Nagyobb szakaszok átisméltésére, félévi vagy évvégi isméltésre a legalkalmasabb. A tanulók 4 csoportban dolgoznak. 15 olyan kifejezést választanak ki, melyek fontosak számukra az előző hosszabb tananyagegységből. Ezeket a kifejezéseket kártyákra írják, amik közül a csoport játékos húz, s úgy próbálja elmagyarázni a tanult fogalmat, hogy a kártyán levő szót nem mondhatja ki. Az értékelés aszerint történik, hogy 1 perc alatt hány szót volt képes jól elmagyarázni. Következik a másik csoport. Nagyon jó, érzékszervező feladat!

8. Amnéziaparti

Az irodalomórán megismert művek szereplőinek neveivel játszunk, de más tantárgyakban megismert személyek nevei is kártyára kerülnek. Jól megmozgatja a tanulókat, s a művek szereplőinek a jellemzését, valamint a cselekményt is gyakoroljuk a lényeges elemek kiemelésével. Annyi kártyára van szükségünk, hogy minden tanulónak jusson egy. Minden tanuló húz egy kártyát, és felrakja valamelyik társának a hátára, úgy, hogy az ne lássa, milyen név van a kártyán. A rögzítéshez használhatunk gémkapcsot. A tanulók körbejárnak, és a barkochba szabályainak megfelelően eldöntendő kérdéseket tesznek fel a személlyel kapcsolatban, akinek a neve a hátukra van tűzve. Egy-egy társukat csak addig kérdezhetik, amíg az valamelyik kérdésükre igennel nem válaszol. Ekkor tovább kell menniük, és más társukat kell tovább faggatni. Ha a tanulók úgy gondolják, hogy tudják, ki az a személy, akinek a neve a hátukon levő cédulán szerepel, rákérdezhetnek. Kétszeri rákérzési lehetőség van, ezzel elérhetjük, hogy a tanulók ne csak találgassanak, hanem addig kérdezzék társaikat, amíg úgy nem érzik, hogy most már biztosra mennek.

9. Intervízió

A módszer problémamegoldási, konfliktuskezelési képességfejlesztésre használható. A tanulók U-alakban ülnek a tábla előtt. Ismertetjük a beszélgetés központi témáját, ami lehet a tárgyalt mű valamelyik szereplőjének konfliktusa, erkölcsi dilemmája, de előjöhöz az osztály életének valamely tényezője is. Az a tanuló, aki a problémát megnevezte, részletesen beszámol az esetről. Elmondja, kik voltak benne érintettek, mi lehetett a probléma kiváltó oka, milyen következményei voltak. A többiek kérdéseket tehetnek fel neki. A csoport többi tagja ezután ötleteket gyűjt arról, ők hogyan oldották volna meg a helyzetet, és megnevezik azt is, hogy a javaslatoknak szerintük milyen következményei lettek volna. (Ha, akkor...). Fontos, hogy mindenki próbálja röviden összefoglalni a javaslatát.

Az ismerttetett módszerek használatával azt érhetjük el, hogy a gyerekek aktívan, motiváltan éljék meg a tanórát, s érdekeltségük révén szívesen vegyenek részt a tanulási folyamatban. Tudjuk jól, hogy a felmérések eredményeit azoknak a tanulóknak a munkái húzzák le, akik csekély érdeklődéssel vesznek részt az órákon, unatkozva ülik végig a tanítást, vagy fegyelmetlenséggel hívják fel magukra társaik figyelmét. Nem bíznak magukban, kevés lehetőséget kapnak. A kooperatív, játékos munkaformákban kedvet kapnak a részvételre, figyelmük arra irányul, ami az óra anyaga, szinte észre sem veszik, hogy tanulásról van szó.

Az elbeszélő művek feldolgozó módszerei kedvet ébreszthetnek az olvasáshoz, de mit kezdhetünk a magyarázó-értelmező szövegekkel? Ide tartoznak a definíciók, a tudományos okfejtések, az érvelések. Az ismeretterjesztő szövegek készítik elő leginkább a szaktárgyak tanulását, ezért hozzájuk kapcsolódik a legtöbb feldolgozó művelet is.

A szöveg előzetes áttekintése. A cím, az ábrák, a képek, képaláírások megfigyelése. Feltételezések megfogalmazása a szöveg várható tartalmáról, az új információról. Ezt a megközelítést szokássá alakítani megint nagyon fontos feladat, s sokat segít a tanulási eredményességben. Érdemes hangsúlyozottan foglalkoznunk a címmel, ami a lényeghez való közelítést megkönnyíti.

Összefoglalóan szem előtt kell tartanunk, hogy a szövegértő képesség fejlesztése, mint annyi más az oktatás területén, a személyiség fejlesztésén alapszik. Tudhatjuk a szempontokat, de elsősorban meg kell nyernünk a gyerekeket, s fogódzókat kell nyújtani számukra a tanuláshoz.

A szövegértő képesség hatékony fejlesztésének szempontjai a következők:

- az ismeretnyújtás és a képességfejlesztés helyes aránya;
- életkornak és érdeklődési körnek megfelelő szövegválasztás;
- változatos, érdekes szövegfeldolgozási módszerek alkalmazása;
- együttműködésen alapuló munkaformák előtérbe helyezése;
- egyéni fejlettséghez igazodó differenciálás;
- a fejlődés nyomon követésének elősegítése;
- rendszeres feltáró és fejlesztő értékelés biztosítása.

A Szövegértést fejlesztő gyakorlatok című kiadványokban sok hasznos tanács található, miként dolgozzák fel a tanulók a szövegeket, mit gyakoroljanak.

Fontos:

A szövegáttekintés, a szöveg témájának megnevezése, az ismeretlen kifejezések magyarázata, a szöveg bekezdésekre bontása, adatkeresés, lényegkiemelés, felosztások, rendszerezés, a szöveg újraolvasása, vázlatírás.

A legfontosabb: Kedvet ébreszteni az olvasáshoz, az órai munkához, s hitet adni azoknak, akik nem hisznek magukban, s ezért nem is teljesítenek.

E néhány ötletet és javaslatot tartalmazó írás végére nagyon jónak tartom idézni *Karácsony Sándor*, a 20. század első felében élt neves pedagógus szavait:

„Legelső tanácsunk: Ne muszájból és ne vakon tanuljatok. (Ha) mégis valami untat, ne nyugodj addig, míg valami érdekességet nem fedezel fel rajta.

Második tanácsom: Aprózd fel, de ne aprózd el a tanulnivalódat.

Gondolkoztál-e rajta: mi az összefüggés az egyes tantárgyak között? El ne mulaszd ezt megcselekedni...

Harmadik tanácsunk ezek után önként adódik. Ha érdekel a tanulnivalód, és megszoktad az egyes leckedarabokat összefüggésbe hozni egymással, lassanként második természeteddé válik kulcsnak tekinteni a tudományodat: a saját életed, a magad kis világa magyarázatának, megfejtésének.”

A munkához használható:

- *Nemzeti alaptanterv*
- Kerettantervek
- Tantárgyi tanmenetek
- Széplaki Erzsébet: *Szövegértés-szövegalkotás (tanári kézikönyv)*, Apáczai Kiadó, 2014.
- Széplaki Erzsébet: *Szövegértést fejlesztő gyakorlatok 6.*, Apáczai Kiadó, 2014.
- Szklenár Judit (szerk.): *Szakma Módszertár*, Nemzeti Szakképzési Intézet, 2006.

Azért vannak a szakemberek, hogy segítsenek

Az ADHD-val élő gyermekek mindennapjaiban a tünetekből adódóan számos probléma jelentkezik, amelyek mind a gyermekek, mind környezetük életét jelentősen megnehezítik. Az ADHD tünetei és azok következményei a gyermeki fejlődés számos területét érintik: a kognitív készségek alakulását, a társas kapcsolatok formálódását és az emocionális életet, a mozgékonyt, a figyelmi teljesítményt és az impulzivitást is. A tünetek igen változatosak, s közvetett, vagy közvetlen hatással van az életminőség alakulására. Az ADHD kialakulásának okairól és következményeiről **Prof. Dr. Balázs Judit** gyermek- és ifjúsági, és felnőtt pszichiáter szakorvost kérdeztük.

Szöveg: **Németh Gábor** | Fotó: Reviczky Zsolt

Mit jelent pontosan a figyelemhiányos hiperaktivitás-zavar?

Idegrendszer-fejlődési zavarról beszélünk, amelynek kialakulásáért meghatározott agyi struktúrák, például az elülső lebeny és a törzsdúcok, illetve az ingerületátvivő anyagok – elsősorban a dopamin és a noradrenalin – eltérő mennyisége és működése felelősek. A különböző tünetek eltérő mértékben keverednek egymással, különböző súlyosságú problémákat okozva. Az ADHD az angol Attention Deficit Hyperactivity Disorder kifejezésből származik.

Hogyan lehet felismerni az ADHD-t? Mennyiben mások a tünetek óvodás és iskolás korban?

Az ADHD esetében is, mint minden pszichiátriai kórkép esetén szükséges a diagnosztizáláshoz, hogy meghatározott számú tünet meghatározott ideig fennálljon. Továbbá ADHD esetében a tüneteknek legalább kétféle helyzetben funkciókárosodást is kell okozniuk. A szakmailag alkalmazott klasszifikációs rendszer kilencfajta hiperaktivitás-impulzivitás tünetet és kilenc figyelemtünetet sorol fel. Előbbiek közé tartoznak például, ha a gyermek felmászik, ahova nem kellene, feláll, amikor nem kellene, állandóan izgatott, mozog, matat a kezével, közbeszól, nem bírja kivárni a sorát. A **figyelemtünetek** közé soroljuk, ha a gyermek nem tud a részletekre figyelni, nem tudja fókuszálni a figyelmét, könnyen kizökkentik apró dolgok is.

Gyermekek esetében legalább hat tünetnek legalább fél éven át kell fennállnia ahhoz, hogy ADHD-ról beszéljünk. Ha mindkét tünetcsoportból jelen van legalább hat tünet fél éven át, akkor beszélünk kevert ADHD-ról. Egy-egy tünet mindannyiunknál előfordulhat egy-két napig, de gondoljunk bele, mennyire zavarhatja a működést, ha legalább hat tünet hosszasan fennáll. Óvodás-kisiskoláskorban és serdülő-felnőttkorban változnak meg a tünetek: a kisgyermekek főként rohangásznak, később pedig inkább a kisizmokon érhetők tetten a tünetek, továbbá inkább belső nyugtalanságban nyilvánul meg.

Melyek az ADHD kialakulásának okai?

Az ADHD az idegrendszer fejlődési zavarai közé tartozik, ahogy már korábban említettem, az elülső lebeny, a törzsdúcok, illetve a dopamin és a noradrenalin eltérő szintje felelős kialakulásáért, tehát nem a környezet és nem is a nevelés hatására alakul ki. A genetikának viszont fontos szerepe van a kialakulásában, nagyon erős a családi halmozódás.

Nem mindig ismerik fel a családokban, de gyakran előfordul, hogyha rákérdezünk, kiderül, hogy van egy nagybácsi, nagymama, vagy valaki, akinek a „habitusa” nagyon hasonlít a gyermekéhez.

Hová fordulhat a szülő vagy a pedagógus, hogyan zajlik a diagnózis felállításának folyamata? Milyen esetekben kell szakemberhez fordulni?

Azt szoktam mondani, ha felmerül, hogy valami gond van, érdemes szakemberhez fordulni, hiszen a szülő és a pedagógus nem kell, hogy szakember legyen. Azért vagyunk, hogy megállapítsuk, hogy fennáll-e valamilyen pszichés betegség, ha igen, milyen, és arra megfelelő kezelést javasoljunk. A pedagógus a szülőn keresztül tudja hozzánk irányítani a gyermeket, nekik azt szoktam javasolni, hogy mindenképpen jelezzék a szülőknek és az iskolapszichológusnak a felmerülő problémákat. Az ADHD esetében a diagnózis felállításához szükséges, hogy a korábban felsorolt tünetek legalább kétféle helyzetben megjelenjenek. Tehát az még nem elegendő, ha csak az iskolában jelentkeznek bizonyos problémák, mert ebben az esetben felmerülhet, hogy az adott iskolai közeggel, pedagógussal nem kompatibilis a gyermek működése. Előfordul, hogy bizonyos környezetben jobban tolerálják az ADHD megjelenési formáit, olyan is lehetséges, hogy otthon mindenki ADHD-s, ezért fel sem tűnik, hogy a gyermek viselkedése eltérő lenne. A diagnózis felállításánál fontos tehát a több forrásból származó információ.

Milyen következményekkel járhat, ha a gyerek nem kap szakszerű ellátást?

Roszsabb az életminősége azoknak az ADHD diagnosztizált gyermekeknek és felnőtteknek is, akik nem kapnak megfelelő kezelést, továbbá nagy eséllyel alulteljesítenek az iskolában, munkában, károsodnak a szociális kapcsolataik, valamint gyakrabban fordul elő alkohol- és egyéb szerhasználat, kimaradás az iskolából, munkahelyváltások, munkanélküliség, korai terhesség, sérülés és közlekedési baleset is, illetve eleve több a sérülés.

Milyen kezelési módokat alkalmazhatnak a szakemberek?

Gyermek- és felnőttkorban egyaránt hatékonyan kezelhető kórképről van szó. Nem-gyógyszeres és gyógyszeres kezelés is rendelkezésre áll, a vizsgálatok azt mutatják, hogy hat éves kor felett a gyógyszeres kezelés hatékonyabb, mint a nem-gyógyszeres, a kettő kombinálása pedig hatékonyabb, mint a gyógyszeres kezelés magában. Azért is van szükség gyógyszeres kezelésre, mert meg kell emelni a noradrenalin-, illetve a dopaminszintet. ►

Vannak nemi különbségek az ADHD gyakoriságának tekintetében?

Füúknál gyakoribb az ADHD, populációs vizsgálatok három az egyhez arányt mutatnak gyermekkorban, a szakemberhez fordulók esetében pedig hat az egyhez arányt látunk. Ennek oka, hogy a lányokra a figyelemzavar tünetei jellemzőek, melyek kevésbé zavaróak a környezetre nézve. Ha egy kislány elálmódozik órán, attól még lehet órát tartani. Ha a kislányok lökdösődnek, dobálóznak, sokkal zavaróbbak a pedagógusoknak, ami egyébként azért szerencsés, mert így könnyebben eljuthatnak szakemberekhez. Az az érdekes, hogy felnőttkorra kiegyenlítődik az arány, valószínűleg azért, mert kezeletlenség esetén a rá- rakódó további problémák, például depresszió, szorongás miatt segítséget kérnek később a nők.

Milyen lehetőségei vannak egy pedagógusnak, ha ADHD-s gyermek van az osztályban? Milyen – óvodai csoportban és osztálytermi keretek között megvalósítható – módszertani javaslatokat tudna ajánlani?

Mindenképpen fontos, hogy a pedagógus jelezze a szülőnek a problémát. Hasznos, ha az érintett tanulókat az első padba ültetik, természetesen nem megszegyenítve, hanem integrálva az osztályba, mert hátul jobban elvesznek, több az inger, kevesebb a szemkontaktus. Érdemes jutalmazásos rendszert bevezetni, ami azonnali visszajelzést és motivációt jelent, ez nemcsak az ADHD-s gyermekeknek jó, hanem a többieknek is. Jót tud tenni adott esetben az óra rövid megszakítása valamilyen testmozgással, például kis kareme-léssel, ugrálással, az osztályban körbesétálással. A tanulást támogató digitális eszközök használata is jól működhet, ha megfelelően használják azokat, ez persze nem ADHD-specifikus dolog, szintén hasznára válhatnak az egész osztálynak.

Hogyan segítheti a szülő a pedagógus munkáját – és viszont?

Ideális esetben jó együttműködés van szülő és pedagógus között és az ADHD-ról nyíltan tudnak beszélni, nem kell tartania attól a szülőnek, hogy az ADHD miatt megbélyegzik a gyermekét. Azért is jó, ha meg tudják beszélni egymással a dolgokat, és konstruktív együttműködés tud létrejönni, mert a szakembernek is hasznos, ha mindkét oldallal együtt tud dolgozni, így tud a gyermek a legtöbbet profitálni. Az nyilván nem megoldás, hogyha a szülők újabb és újabb iskolákba íratják a gyermeküket, mert a probléma továbbra is fennáll majd, sőt, a beilleszkedés az új közösségbe további feladatok elé állítja a gyermeket. Szülőknak és pedagógusoknak egyaránt érdemes odafigyelniük a kommunikációra, a szemkontaktusra, hogy egyszerre csak egy, egyszerű instrukciót adjanak a gyermekeknek, egyértelmű, átlátható helyzeteket hozzanak létre, megbízható napirend szerint működjenek, gyakran adjanak pozitív visszajelzést a gyermeknek, ha valamit sikerül megcsinálnia – mindezzel már nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy gördülékenyebben teljen az otthoni és az iskolai élet.

A HÓNAP TÉMÁJA

Fejlesztések, eredmények

Muszáj realizálni a tényleges valóságot

A rákkutatás területe évtizedek óta fontos terepe a betegségmegelőzésnek és a gyógyszerfejlesztésnek. Ebben a szerteágazó tudományágban nem csupán a megközelítésekben, eredményekben van színesség. Könnyen találkozhatunk professzorok és szakértők között fiatal kutatókkal, akik szintén szerves részei a munkának. A 30. Ifjúsági Tudományos és Innovációs Tehetségkutató Versenyen első helyezést elérő **Seitz Erikkel**, a Pannonhalmi Bencés Gimnázium végzős diákjával, a Semmelweis Egyetem hálózat- és rákkutató-csoportjának tagjával beszélgettünk.

Szöveg: **Karkó Ádám** | Fotó: Indri Dániel Janisz

A 30. Ifjúsági Tudományos és Innovációs Tehetségkutató Versenyen első helyezést értél el. Mivel pályáztál a versenyre?

A pályázatom lényege, hogy a Semmelweis Egyetem és *Csermely Péter* professzor támogatásával egy hálózati modellben egy általam javasolt módszertannal találtam egy – azóta már több – lehetséges gyógyszer-célpontot a rákos áttétek kialakulásának megakadályozására és a gyógyszer-rezisztencia kezelésére.

Röviden összefoglalnád, miről szól alapvetően a kutatásod, illetve milyen gyakorlati segítséget jelenthet ez a rákkutatásban?

Egy hálózati modellel dolgoztunk, ahol két hálózatot kötöttünk össze, amellyel a sejten belül folyó jelátviteli folyamatot írtuk le. Szimulációkat tudunk így futtatni, és egyrészt meg tudjuk figyelni, milyen beszélgetések folynak két sejt között, illetve hogyan válaszolnak ezek a sejtek különböző környezeti változtatásokra. Ez azért érdekes, mert egy biológiai rendszerben tudunk dolgozni, de gyorsabban kapunk adatokat, mintha eleve laboratóriumban kísérleteznénk. Ezzel a módszerrel megérthetjük rendszerszinten, hogyan működnek bizonyos fehérjék, amelyek gyógyszerfejlesztés tárgyai lehetnek a jövőben. Az eredményeinket ezt követően laboratóriumban teszteljük.

Ebben a kutatásban a legfőbb előrelépés tehát a gyógyszer mint megoldás megtalálása?

A kutatók így is találnak elég sok gyógyszer-célpontot, viszont ennek a kutatásnak a fő fókusz, hogy sokkal gyorsabban juthatunk eredményre. Időigényes és költséges procedura, hogy laboratóriumi kísérleteket végezzen az ember, míg a számítógépes szimulációk lefutása jóval kevesebb időt és pénzt igényel. Ha megné-

zünk egy teljesen hétköznapi biológiai eseményt, akkor azt tapasztalhatjuk, hogy nagyon magas a véletlenek és az eltérések száma, ám a számítógépes algoritmus a megfelelő paraméterek alapján kiszűri a kutatás fő tényezőit, ezáltal rendszerszintű eredményeket fogunk tudni felmutatni.

A biológiai eredményekhez képest még eltérhetnek a számítógépes eredmények, mivel egy rendszerszintű szemléletből figyelik a biológiai folyamatokat, azaz a program nem tudja figyelembe venni a véletlenszerű eseményeket.

Mikor és kinek a hatására kezdett el érdekelni az orvostudomány?

Körülbelül hároméves korom óta tudom, hogy orvos akarok lenni. A történet tulajdonképpen ott kezdődött, hogy kiskoromban kaptam egy oltást, ami nem volt kellemes, ezért pedig nagyon megharagudtam az orvosra, és azt találtam mondani neki, hogy ezt még „vissza fogom adni”.

Kifejezetten nem volt konkrét személy, aki inspirált volna arra, hogy erre a pályára tévedjek. Mindig egy belső motiváció irányított. Sosem jutott eszembe más hivatás.

Az ötleted megvalósításában kitől kapsz szakmai segítségét, kiket tekintesz mentoraidnak, illetve ők milyen jó tanácsokkal látnak el téged?

Egyrészt *Csermely Péter* professzort emelném ki, akit abszolút mentoromnak mondhatok, hiszen már régóta kísér engem ezen az úton, és mind szakmai, mind döntéshozatali kérdésekben támogatóan áll mögöttem, és lát el tanácsaival. Másrészt *Nina Kunsicot* említeném, aki a munka során minden számítástechnikai hátteret biztosított a gördülékeny munkámhoz.

A 30. Ifjúsági Tudományos és Innovációs Tehetségkutató Verseny díjátadóján

Naponta mennyi időt töltesz a munkáddal, mennyire intenzív a feladatvégzésed?

Naponta négy-öt órát mindenképpen kitesz az életemből a kutatómunka, tehát mondhatni részmunkaidőben dolgozom az iskola mellett. Bár nincsen kötött munkaidőm, ugyanakkor a munkával töltött időintervallumok természetesen intenzív feladatvégzéssel járnak, hiszen nagy energiát igényel a munkára való összpontosítás. Az időmet alapvetően én osztom be, azonban ahhoz, hogy a kutatócsoporttal együtt tudjunk dolgozni, rendszeresen riportálnom kell nekem is az eredményeimet.

Milyen kapcsolatot ápoltok a kutatócsoport többi tagjával?

Mivel elég fiatal a kutatócsoport összetétele – 30–40 közötti az átlagkorosztály, magamról nem is beszélve –, a közös munka számtalan előnnyel jár, együtt járunk konferenciákra, ami a szakmai összetartozást erősíti,

ugyanakkor a csapatépítésben is igazán nagy szerepük van ezeknek az eseményeknek. A csoportban számos tudományos terület találkozhat – hálózattudomány-informatika-sejtbiológia-orvoslás –, így hatékony munkavégzésünk a leosztott munkakörökön alapul, mindenki azzal foglalkozik, amihez legjobban ért.

A kutatói intézményrendszerben mennyire tűnik furcsának, hogy te jóval fiatalabb vagy a többi kutatóhoz képest? Érzel-e ebből adódóan bármilyen megkülönböztetést?

A mai napig gyakran azt hallom a konferenciákon, előadások során, hogy szemtelenül fiatal vagyok. Ez addig tart, amíg egy konzultációba vagy előadásba nem kezdünk, ahol átléphetjük a sztereotípiát megszgyéjét. Mára a kutatócsoportban, kollaboráns intézményekben teljes értékű kollégaként tekintenek rám, ami pozitív megerősítés a munkám értékteremtéséről és szakmaiságáról.

Van-e olyan társtudomány, amely nagy jelentőségű a rákkutatásban?

A rákkutatás már több évtizede egy rendkívül szerteágazó, több aspektusú kutatási terület, sőt tudomány, ezért tulajdonképpen hosszasan lehetne taglalni és sorolni a tudományág sajátosságait, valamint többdiszciplínájú megközelítését. Kiemelném például a gyógyszerfejlesztésben kulcsfontosságú fehérjék molekuláris összetételének meghatározását, ami azért is alapvető, hogy olyan gyógyszert lehessen fejleszteni, mely specifikusan célozza a fehérjéket, amelyeken keresztül szándékozunk a rákot kezelni. Így a farmakológia kémiai háttere nagyon fontos. Egyre gyakrabban kerülnek már elő mesterséges intelligencián alapuló módszerek is, amelyekre szintén sok alkalmazási lehetőséget lehet felhozni. A rákkutatás és -kezelés is kezd eltolódni a számítógépes világ felé. Legfőként a számítógépes fejlesztéseket emelném ki, amelyek az én kutatásomban is igencsak prominens szerepet töltenek be.

Milyen korcsoportban jelennek meg leginkább a rákos megbetegedések, illetve a te kutatásod melyik korcsoportra koncentrálsz?

A rák kialakulásához természetesen nem egy esemény, hanem események szoros láncolata vezet. Ez alapján tehát beszélhetünk génmutációkról, amelyek vagy öröklöttek, vagy az élet későbbi szakaszán következnek be külső hatás (pl. UV-sugárzás) hatására. Ezek mellett olyan, kevésbé bizonyítható okok is szerepet játszhatnak, mint a hosszú távú rossz mentálhigiéne, habár ez egy erősen kritizált terület a tudományban metafizikai mibenléte miatt. A prosztatarákra tervezünk kombinált terápiát, amelynek előfordulása 65 éves kor feletti férfiaknál jellemző. A helyzet érdekessége, hogy ez relatíve fiatal kornak tekinthető, ugyanis a friss kutatások¹ szerint az emberek testi „abszolút limitje” 150 évre tehető, vagyis képesek lehetünk természeti adottságunkból adódóan akár 120–150 évig élni – abban az esetben,

¹ <https://www.scientificamerican.com/article/humans-could-live-up-to-150-years-new-research-suggests/>

ha nem a testünknek kell alkalmazkodnia mindig, hanem mi alkalmazkodunk hozzá.

Jelen pillanatban hol tart a kutatásod?

A prosztatarákra tervezünk tehát kombinált terápiát, amelyben az az elképzelés, hogy ha ki tudjuk ütni a rezisztenciát, az ellenállást, úgy már tudunk adni gyógyszerkezelést ellene. Ez a gyógyszer-célpont jelenleg kísérletezés alatt van, amellyel képesek lehetünk az áttétek kialakulását is elsődlegesen megelőzni, tehát kizárhatóvá szeretnénk tenni az áttétképződés lehetőségét a rezisztenciakezelés mellett. Jelenleg ott tartunk a folyamatban, hogy sejtlaboratóriumban, sejtvonalakon figyeljük meg a fehérje viselkedését kezeléseik hatására.

Milyen érzés belegondolni abba, hogy a kutatásoddal emberéleteket menthetsz meg?

Alázattal állok ehhez a munkához. Sokkal nagyobb erők mozgatnak abban, hogy embereket gyógyítsak, mint egy gyógyszer megalkotása.

A rák ugyanúgy meg tud újulni, mint a vírusok?

A rákot általában úgy szoktam jellemezni, mint egy furfangos lázadó kamaszt. Az embernek mindig van egy gyógyító módszere, amit alkalmaz, de mindig van válasz és ellenállás is, amivel folyton respondálni kell erre. Tehát ha beadunk egy gyógyszert a rák ellen, akkor az kialakít egyfajta rezisztenciát. Ha megpróbáljuk megölni a rákos sejteket, egy kis részük valahogyan mindig életben marad. Tulajdonképpen a rák sokszor egy lépéssel előttünk jár, ezért tud újra és újra kiújulni. Ahhoz, hogy rájöjjünk, hogyan tudjuk megelőzni, tudnunk kéne, mi lesz a következő lépése a ráknak, amire mi rögtön tudunk is reagálni.

A kutatómódszertanod alapján lehetőség van egy belső önvizsgálatra is, ahol az empatikus és felelősségteljes önmagadat veszed górcső alá?

A rövid válasz az igen. A hosszabb természetesen bonyolultabb, ugyanis mindig kell egy bizonyos szintű érzékenység ahhoz, hogy az ember képes legyen kapcsolódni az adott témához. Azt, hogy a pályaválasztás kapujában kaptam meg a lehetőséget és megerősítést abban, hogy amit csinálok, tényleg nekem való, kevesen mondhatják el.

Ha a közeljövőben kipróbálhatod magad mint orvos, te hogyan, mennyire fogod a szakmai vagy a lelki szempontokat előtérben tartani?

Azt hiszem, a kettő alapvetően összefügg, egymásnak tartóoszlopai. Nem csak az fontos, hogy az ember mindig gyógyszert szedjen; például ugyanolyan fontos az is, hogy hogyan étkezünk, mert a bélflóra komoly összefüggést mutat bármilyen más betegséggel is. A mentális egészség megtartása is igen jelentős, hiszen a negatív érzelmek, a szorongás, félelem stb. miatt megváltozik az agy különböző anyagainak termelődése, ezzel fel

” A pályázatom lényege, hogy a Semmelweis Egyetem és Csermely Péter professzor támogatásával egy hálózati modellben egy általam javasolt módszertannal találtam egy – azóta már több – lehetséges gyógyszer-célpontot a rákos áttétek kialakulásának megakadályozására és a gyógyszer-rezisztencia kezelésére. ”

” Alázattal állok ehhez a munkához. Sokkal nagyobb erők mozgatnak abban, hogy embereket gyógyítsak, mint egy gyógyszer megalkotása. ”

is lehet borítani a szervezet természetes egyensúlyát és ennek káros hatásai lehetnek hosszú távon. Ennek ellenére hangsúlyozom, ez egy kényes területe a tudománynak, mert jóval nehezebb tényszerűen kezelni, mint a számokat és tényeket. Ahhoz, hogy az ember orvosként igazán hatékony legyen, mind a szakmai, mind a lelki aspektust kiegyensúlyozottan kell kezelnie. Az embert egészében kell látni, beleértve a test-lélek harmóniáját és a szervek közötti összhangot. Véleményem szerint holisztikusan érdemes kezelni az emberi testet, nem helyi, tüneti kezelésekkal, amelyek a test más pontján nem oldják meg a problémát, hiszen az egész testünk láncreakciók sorával működik. Mire orvos leszek, meg fogom próbálni a lehető legszorosabb kapcsolatot ápolni a betegekkel, hiszen a betegek nemcsak adatsorból állnak, nemcsak egy táblázat részei. Sokkal többek annál.

Hogyan tudod összehangolni az állandó kutatást a gimnáziummal, ezeken kívül pedig marad-e még időd arra, hogy valamilyen kultúr- vagy sporttevékenységet végezz?

Elfoglaltságaim mellett bokszolok, valamint egy jazzzenekarban zongorázom. A sport és a zene egyszerre kikapcsol és feltölt. Ha este úgy fekszem le, hogy arra

szántam időt, amire szerettem volna, akkor már elégedett vagyok. Prioritásokat kell állítani, hogy az embernek legyen ideje a tanulásra, a munkára, a szórakozásra, és a családra. Az önfegyelem az, ami adja a tartást és a keretet az időnek.

Tudod már, hogy melyik egyetemen szeretnéd folytatni a tanulmányaidat?

Itthon, Magyarországon, a Semmelweis Egyetemen szeretném folytatni a tanulmányaimat. 2 éve része vagyok már a kutatócsoportnak, és szeretném véghez vinni azt, amit elkezdtem. A jövőben pedig szeretném ott folytatni munkámat és ötleteim kibontakoztatását, ahol a legtöbb eszközt és támogatást megtalálom hozzá, amely lehetséges, hogy nemzetközi szintén leszek.

Az önkép és az önbecsülés alapja, ha önmagaddal el tudsz számolni

Fókuszban az E-tabló projekt

Az E-tabló projekt életre hívása segíthetné a jövő nemzedékét, életpasztalatainak fejlesztését a munkavállalási, valamint a közösségi szerepkörben. A 2020/2021-es tanév végéig de facto nem volt jelenléti oktatás az iskolákban a koronavírus-járvány miatt, ezért az E-tabló projekt gyakorlati megvalósítása nem volt megoldható, ám az előzetesen megkérdezett iskolaigazgatók visszajelzése alapján a projektötlet megvalósíthatónak tekinthető. Az ötlet mibenlétéről **Csaba Beatrixszel**, az E-tabló projekt fejlesztőjével, humánerőforrás-fejlesztővel beszélgettünk.

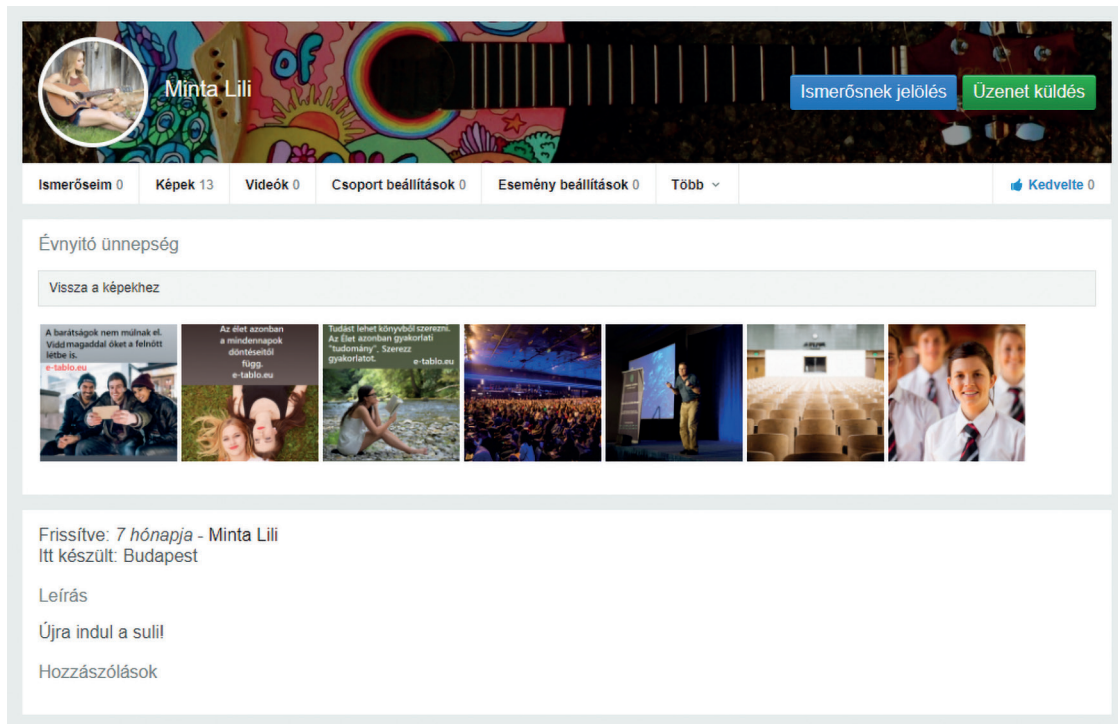
Szöveg: **Karkó Ádám** | Fotó: Sziráczki Dávid

Csaba Beatrix az E-tabló jelenlegi állapotának kihasználását a középiskolás diákok számára ajánlaná, azonban az idő – és a lehetőségek – előrehaladtával akár ez a tér tágíthatóvá is válhatna mind az általános iskolai, mind pedig a felsőoktatási intézményekben egyaránt.

Bár a tabló alapvetően az érettségiző, végzős diákokhoz köthető, ugyanakkor az E-tabló ötlete mégsem csak és kizárólagosan a végzős osztályok tagjaira koncentrál, mint ahogyan az a hagyományos tabló esetében van. Sokkal inkább egy középiskolai évekre kiterjedő projektről van itt szó, amely a 10. osztályban, négyosztályos gimnázium esetén 2. osztályban kezdhetné meg működését az osztályközösségben, mert elengedhetetlen, hogy a tanuló addigra legalább egy évet eltöltsön az iskolai közösségben, átérezze az iskola szellemiségét.

Az ötlet abból a kérdésből indult ki – magyarázta a humánerőforrás-fejlesztő –, hogy a 21. században elegendő lehet-e egy hagyományos tabló? Hiszen elkészülte után az a bizonyos tabló alighanem valahol a polcok és dobozok csöndes rejtelseibe merül. A nosztalgia és a múlt megszipítése viszont nem elegendő ahhoz, hogy a diák, a fiatal felnőtt pályakezdő munkavállalóként hasznosítsa ezt a tablót. Ezzel szemben viszont az E-tabló szeretne a kettősség lehetőségével élni: emléket biztosítani későbbre és a karrierépítéshez hozzájáruló egyéni fejlesztést is elősegíteni. Hozzátette még: „Ez gyakorlatilag egy ifjúsági közösségfejlesztési projekt.” Az érettségire való készülés kellemesnek vélt oldala, a közös tablóképzés – amely nem feltétlenül egy osztályközösség közös munkája, talán néhány kiemelkedő tag feladatvégzésének eredménye – egy kreatív feladat, viszont a materiális tabló évekké később az iskola raktárában végezheti, hiszen nincs annyi falfelület, hogy demonstrálhassák a korábbi évfolyamok arcait. ▶

Az elektronikus tér kapacitása viszont szinte végtelen, ezáltal sokkal tágabb teret és kiterjedési felületet tudunk biztosítani az E-tabló számára, amely sokban eltérhet a hagyományos, keretbe foglalt tablóhoz képest. Például „nagyobb értelmet nyer a kapcsolattartásban, a továbbvitelben, a kreativitásban. Proaktív attitűddel a kompetencia- és tudásfejlesztésben is szerepet kaphat, ugyanis az oldal létrehozásában a gyerekek a főszereplők.” A projekttervek szerint a diákok a megvalósításhoz elegendő honlapkezelési képzésen vesznek részt, ahol az adott tudáshalmaz elsajátításával képesek lesznek megalkotni és folyamatosan tartalommal feltölteni a maguk számára elképzelt elektronikus teret.

„Az E-tabló honlapján (<https://e-tablo.eu/>) megtekinthető minta alapján bemutatjuk az ötletünket. A menüpontok minden osztálynál az alapján épülnek fel, amit a fiatalok szeretnének bemutatni. Tulajdonképpen a diákok – bizonyos kereteken belül – maguk határozhatják meg a konfigurálási elemeket. Azt, amit ők közvetíteni szeretnének a külvilág felé mint közösség.

„A közösségfejlesztés része pedig abban mutatkozik meg, hogy a közös platform a közös alkotásról szól, ami megmutatja az egyéni érdekérvényesítés és a csoportérdek megfelelő, konszenzusalapú összevonásának képességét. Az oldal kinézetét bizonyos kereteken belül maguk tudják meghatározni képi és tartalmi értelemben egyaránt. Ezzel az önkifejezési formák, a külvilág felé történő kommunikáció terén is tapasztalatokat szerezhetnek, ami hasznos tudássá válik. Ez összességében ténylegesen képességfejlesztés és tudástranszfer egyszerre.”

A portfólióírást azért érdemes elkezdni minél korábban – mondja Csaba Beatrix –, hogy a diák megtudja, miben rejlik az ő valódi tehetsége és értéke, amihez

az E-tabló alapvetően hozzájárul. Hiszen az évek során folyamatosan módosíthatja, kiegészítheti a diák a rá jellemző preferenciákat, bővíthetővé teszi eddig felvázolt személyiségjegyeit, tapasztalatait is. Az E-tabló arra is motiválhatja, hogy tudatosan készüljön a felnőtt életre, hogy céltudatosabbá váljon. Már a középiskolai évek során elkezdje építeni a „személyes portfólióját”, ezáltal ráérezzen annak fontosságára, hogy a megszerzett képességek, tudások, eredmények szolgáljanak hajtóerőként számára. Megannyi lehetősége van az évek során, amelyek a leendő önéletrajz és motivációs levél alapját is képezhetik. Ugyanakkor a zárt csoport – hiszen nem csak a külső látogatónak ad betekintést az E-tabló – elősegíti az iskolai kapcsolatok fennmaradását, amelyhez bármikor visszanyúlhat az adott diák.

Ez a menüpont technikailag bár úgy néz ki, mint a legtöbb, sokak által ismert nyilvános közösségi oldal, azonban azt nagyon fontos hangsúlyozni, hogy ez csak az övék – emelte ki a projekttervező. Ők csinálják, ebben az esetben nem függenek semmilyen közösségi szolgáltatótól. A zárt csoport elem integráns része annak a közösségépítésnek, ami miatt a projekt létrejött.

Az oldal egyébként támogatja és segíti azokat a diákokat is, akik alapvetően nem vesznek részt szakkörökön, nem űznek valamilyen sporttevékenységet, nem zenélnek, nem vesznek részt egyéb közösségek munkájában. Számukra az E-tabló-rendszer nagy segítség lehet, hiszen a lehetőség megtartja őket a közösség meghatározott tagjaként, tehát nem fogják azt érezni, hogy ők a közösség periferiáján álló egyének. „Szilárd meggyőződés, hogy ez az oldal egy kiváló lehetőség, ami nagyon sok gyerek életét könnyíthetné meg, mert benne maradhat a közösségi szemléletben. Nem más platformok által befolyásolt trendvonalak böngészésé-

Minta Dávid

Ismerősnek jelölés

Üzenet küldés

Ismerőseim 0
Képek 21
Videók 0
Csoport beállítások 0
Esemény beállítások 0
Több ▾

Kedvelte 0

Szalagavató

Vissza a képekhez

Még több ettől a felhasználótól:

Osztálykirándulás 2019
7 kép

Frissítve: 7 hónapja - Minta Dávid
Itt készült: Budapest

Leírás

Az egyik dolog amire egész életünkben vártunk.

Hozzászólások

vel keresve – az egyébként nem biztos, hogy ott megtalálható – önazonosságát, hanem saját biztonságos közegében találhat helyet magának. Felismerve önnön kvalitásait, saját változásait átláthatóan végigkövetve teljesebbé válhat.

Az E-tabló projekt visszamenőleg is praktikus megoldásnak tűnhet. Voltak osztályközösségek, akik a lehetőség hallatán felvetették, hogy visszatekintve készítenék el a saját közösségi felületüket az E-tabló segítségével.

Az iskolák tekintetében is jelentős előrelépést jelentene az E-tabló projekt megjelenése – erről a korábban említett iskolavezetők is pozitívan nyilatkoztak. Az E-tabló az iskola presztízsértékét pozitívan alakíthatja, mert a külső látogató az eredmények láttán könnyebben tud dönteni a középiskolai jelentkezés során.

A tanárok számára is praktikus megoldás lehet az E-tabló projekt, mert az osztály eredményein keresztül a tanárok is lehetőséget kaphatnak arra, hogy bemutassák az általuk oktatott tantárgy fontosságát. Sőt még a tanári attitűdjükből is adhatnak adalékot a betekintők számára. Alapvetően arra is jó lehetőség, hogy egy tanári zárt csoport jöhessen létre, ahol a tanári jó gyakorlatokat, pozitív módszertanokat, feladatokat, ötleteket megoszthatják egymással a pedagógusok. Természetesen erre már léteznek bizonyos fórumok, azonban az E-tablónak köszönhetően kialakulhat egy olyan tapasztalatmegosztási fórum, ami a projekt személyiség- és közösségfejlesztési tapasztalatait összegezheti. Iskolák közötti tapasztalat- és tudástranszfer lehetőségét is felvetve.

Nagyon fontos, hogy egy emberben minél korábban kialakuljon a helyes önkép és az önbecsülés. Ezt a kettőt fontos megalapozni, hogy a későbbi, pályakezdővé váló

fiatal felnőtt személyiségén akár egy rossz munkahelyi környezet, egy tapasztalatlanságból adódó helyzet ne csorbítson, amivel az önkép általában romlik. Mert ez hosszabb távon súlyos következményekkel is járhat. A stabil alapokra épített önkép és értékelési képesség azonban nagymértékben segítheti a felnőtt életben való talpon maradást.

Csaba Beatrix elmondta, hogy a hagyományos tablóversenyekhez hasonlóan – amint elkészülnek az osztályok által megalkotott E-tablók – az elektronikus E-tablók is teret kaphatnának egy közönségsvavazásra. Éppen úgy, mint a kirakatokban megtalálható és megtekinthető hagyományos tablok is. Sőt, a projekt fejlődésének következő lépése lehet egy nemzetközi szintű E-tablóverseny megalkotása, amely egy nyitott, többszegmensű közgondolkodás megvalósítását hívná életre.

A személyiségfejlesztés rész pedig nem egyszerűen a diák „jobb emberségének” mércéjében vagy stressz- és béketűrésében mutatkozik meg, hanem abban, hogy az legyen, akivé szívesen válna. Ez pedig nem csupán szakmaválasztás kérdése – zárta mondandóját Csaba Beatrix.

Átadták a 2021. évi Pro Progressio díjakat a műszaki és természettudományi képzés népszerűsítéséért

A természettudományi, a műszaki és az informatikaoktatásban kiemelkedő eredményeket elérő középiskolai tanárokat díjazott a BME Pro Progressio Alapítványa, amelynek legfontosabb tevékenysége – a középiskolától kezdve a doktori képzésig – az innovatív gondolkodást elősegítő tehetséggondozás.

2021-ben – immár 13. alkalommal – 10 középiskolai tanár vette át ünnepélyes keretek között a Pro Progressio díjat. A Műegyetem mellett működő Alapítvány kurtóriumában ebben az évben is olyan kiemelkedő eredményekkel rendelkező tanárokat részesített elismerésben, akiknek vannak nemzetközi és hazai versenyeken sikert elért tanítványaik, tanulóik jelentős számban érettségiznek emelt szinten, vagy hátrányos körülmények között oktatva végeznek példamutató oktató-velő munkát.

Az alapítvány az elmúlt 13 évben közel 140 középiskolai tanárt díjazott és részesített fejenként 500.000 Ft-os díjban, illetve több mint száz középiskolának nyújtott nagyságrendileg 30 millió Ft-os támogatást, hozzájárulva természettudományi szakmai versenyek, bemutatók szervezéséhez, a műszaki pálya iránti érdeklődés növeléséhez.

Az elismeréseket *Czigány Tibor*, a BME rektora és *Pakucs János*, az alapítvány elnöke adták át.

A gazdasági élet szereplőinek együttműködésével PRO-TEH-IN néven komplex pályázati rendszert alakított ki a Pro Progressio Alapítvány az egyetemi tehetséggondozás és innovációs tevékenység ösztönzésére. Az alapítvány kitüntetett szerepet szán a BME történelmi campus értékei megőrzésének, ennek köszönhetően állították újra fel 2007-ben a Központi épület előtt egykor állt szobrokat, újult meg az épület homlokzata. Rendszeres támogatója a Műegyetemi Kórusnak, Szimfonikus Zenekarnak, egyetemtörténelmi kiadványoknak. Az alapítvány tevékenysége elismeréseként 2011-ben elnyerte a Kármán Tódor-díjat. Az Alapítvány hagyományörző tevékenységének jelentős állomása a hosszas kutatómunka eredményeként 2014 januárjában kiadott MŰEGYETEM – A TÖRTÉNELMI CAMPUS album, amely kategóriájában megkapta Az év legszebb könyve díjat is. Az Alapítvány 2015 óta BME Gyerekegyetem néven tudományos nyári napközis tábor is szervez általános iskolás gyermekeknek.

Részletek: <http://proprogressio.hu/wp-content/uploads/2021/11/Dijatado-egyeditett-fuzet.pdf>

A nyertes tanárok:

1. Borbásné Penke Judit

A budapesti Szent István Gimnáziumban tanít informatikát és digitális kultúrát. Osztályfőnök.

Gépészmérnök-mérnök-tanár végzettséggel kezdte pályáját, korán felismerve a dinamikus fejlődő informatika, illetve az informatikaoktatás fontosságát. Elvégezte az informatikus szakmérnöki képzést, majd az informatika tanári szakot is. A tanárnőt nemcsak állandóan fejlesztett magas szintű szaktudás jellemzi, hanem sokirányú érdeklődés, empátia a diákjai iránt. Óriási motiváló erővel rendelkezik, ezt jelzi a fakultációra, különböző szakköreire jelentkezők kiugróan magas száma. A tömeges tehetséggondozás szakértője. Diákjainak kimagaslóan nagy része tesz kiváló eredménnyel emelt szintű érettségét, kitűnő eredményekkel vesznek részt a legkülönbözőbb informatikai versenyeken. A visszajelzések alapján tanítványai a felsőfokú intézményekben is remekül megállják a helyüket. Mint kiváló pedagógus, az oktatás mellett a nevelés is meghatározó tényező számára, rengeteg időt és energiát fordít diákjai személyiségfejlesztésére, problémáik megoldására.

2. Dlusztus Péter

A Pécsi Janus Pannonius Gimnázium matematika–informatika szakos tanára, közoktatási vezető, osztályfőnök.

Diákjai nagy számban érettségiznek emelt szinten matematikából, az elmúlt években rendszeresen különböző országos versenyeken jutottak döntőbe egyénileg vagy csapatban. Pedagógusi sikere, elfogadottsága a szakmaiságon túl abban is rejlik, hogy felismerte a diákinnováció fontosságát. Tudatosan keresi tanítványai számára azokat a versenyeket, amelyek a diákok innovációs, újító képességeire építenek. Szakköreihez pályázatok, más versenyek útján szerzi meg azokat az eszközöket, amik lehetővé teszik, hogy a megszülető ötleteik meg is valósulhassanak. Foglalkoznak robotikával, programozással, drónokkal egyaránt. A szakkörön célirányosan előállított termékeket lehetőség szerint beépíti a matematika tanórai foglalkozásokba, szemléletesebbé téve ezzel az oktatást. Rendszeresen publikál innovációs témában folyóiratokba, részt vesz szakmai irányultságú találkozókban, továbbképzéseken.

3. Juhász Zoltán

A Győri Révai Miklós Gimnázium és Kollégiumban tanít matematikát, fizikát és informatikát.

Szakmai igényességgel, innovatív szemlélettel tanít mindenféle osztálytípusban, de elsősorban a tehetséggondozásban, a műszaki felsőoktatásban továbbtanulásra való felkészítésben és fejlesztő tevékenységei során ért el számtalan szakmai sikert. Minden tanévben tart tehetséggondozó szakkört, elsősorban fizikából és informatikából. A tanítás során hatékony eszközként kezeli a modern technológiát, diákjait is arra biztatja, hogy merítsenek ötleteket, módszereket más tudományterületekről. Programozás során gyakran old meg tanítványaival biológiai vagy fizikai problémákat, illetve a fizikai kísérletek feldolgozásánál szimulációs programokat készítenek a diákokkal közösen. Hato-

dik éve sikeresen és eredményesen vezeti az iskolai Öveges-labort. Aktívan részt vett a labor kialakításakor készülő természettudományokat átfogó tankönyv és videó-oktatóanyag elkészítésében, szerkesztésében.

4. Lendvai Dorottya

A Budapest XIII. kerületi Berzsenyi Dániel Gimnázium matematika–fizika szakos tanára.

A tehetséggondozásáról is elismert hatosztályos gimnázium minden szintjén, humán és természettudományos tagozatokon is tanít. Kitűnően alkalmazkodik a diákok életkorához, érdeklődési köréhez, elvárásaihoz. Fizika fakultációs csoportjaiba azok a diákok is szívesen járnak, akik más reál tantárgyakból érettségiznek emelt szinten. A fizika iránt leginkább érdeklődő diákoknak szóló élménydús fizikatáborok egyik fő szervezője, az ott szerzett tapasztalatokról többször publikált a *Fizikai Szemlében*, ismertette azokat szakmai konferenciákon. A tanárnő munkássága kitűnő példa arra, hogy a diákokat olyan versenyekre kell felkészíteni, amik a kor elvárásainak megfelelően a fiatalok kreativitására, innovatív képességére, csoportmunkában való jártasságára, kommunikációs képességeire építenek. Tanítványai szép sikereket érnek el hagyományos hazai és nemzetközi versenyeken, valamint az érettségien is.

5. Moór István

A **budapesti Piarista Gimnázium** matematika-, fizika-, hittantanára, osztályfőnök, munkaközösség-vezető.

Szaktanárként aktív résztvevője a matematikából zajló tananyagfejlesztésnek. Tanóráin a diákokat változatos módszerekkel igyekszik közelebb hozni a tantárgyaihoz, a természettudományos tárgyak megszerettetése érdekében iskolán kívüli programokat is gyakran szervez a tanulóknak, rendszeresen résztvevői a Kutatók Éjszakája és a Fizika mindenkié programoknak. Részt vállal az iskolai tehetséggondozásból is, minden évben tart matematika- és/vagy fizikaszakkört. Munkájának fontos területe a versenyfelkészítés, diákjai minden évben eredményesen szerepelnek matematika-, fizikaversenyeken. Óráin, szakkörein előszeretettel használja a modern digitális eszközöket, módszereket, a lehető legtöbbször tanulókísérletet végeztet, hatékonyan alkalmazza az „egyik diák tanítja a másikat” módszert. Osztályfőnökként sokat foglalkozik az osztályával mind közösségként, mind a tanulókkal egyénileg, személyesen.

6. Dr. Nagy Piroska Mária

A **Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium** fizikatanára.

Az ELTE TTK matematika–fizika tanári szak elvégzése után az ELTE Fizika Doktori Iskolájában folytatta tanulmányait. Pályakezdként az ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium matematika–fizika tanáraként aktívan részt vett a tehetséggondozásban, lehetősége nyílt, hogy neves nemzetközi fizikaversenyre készítsen fel diákokat, a magyar versenycsapat egyik vezetője volt éveken át. 2007-ben elnyerte az MTA Pedagógus Kutatói Pályadíját, 2008-ban vette át a doktori oklevelét summa cum laude minősítéssel. 2018 januárja óta tanít a Fazekasban, a helyi sajátosságok miatt jelenleg csak fizikát. Az óráin kívül szakköri keretekben is folytat tehetséggondozást, ezt a digitális távoktatás idején sem függesztette fel, nyáron, a szabadidejében is

folytatta. Tanítványai eredményesen szerepelnek hazai és nemzetközi fizikaversenyeken, a sikeres érettségi után sokan neves egyetemeken folytatják tanulmányukat.

7. Richlik-Horváth Katalin

A **budapesti Szilágyi Erzsébet Gimnázium** matematika–fizika–informatika szakos tanára.

Több mint egy évtizede dolgozik azon, hogy a matematika és a természettudományok iránt eredendően nem érdeklődő középiskolás diákokkal is megszerettesse ezeket a tárgyakat. Munkája különlegességét az adja, hogy azok közül a diákok közül tudja megtalálni a műszaki élet számára a tanulókat, akik nem gondolták volna magukról, hogy alkalmasak erre. Gyakorlóiskolai vezető tanárként fontos feladata, és ennek elkötelezett híve, hogy diákjait ösztönözze és megfelelően felkészítse a különböző szakmai versenyekre. Hivatásának középpontjában a középiskolás fiatalok természettudományos érdeklődésének felkeltése, erősítése, valamint a műszaki pálya felé történő orientálása áll. Szakmai munkájának és hozzáértő tevékenységének köszönhetően az elmúlt öt évben átlagosan mintegy 80 csapat közel 200 diákja vett részt a Matematika Mindenkinek és a Fizika Mindenkinek versenyeken. Szakmai felelősként, javítóként és a zsűri elnökeként vesz részt az említett versenyek lebonyolításában.

8. Sinyiné Kővári Györgyi

A **Debreceni Fazekas Mihály Gimnázium** biológia–kémia szakos tanára. Mesterpedagógus.

A tehetséggondozás, a versenyfelkészítés, az érettségire, továbbtanulásra való felkészítés területén végzett munkája kiemelkedő, nagyban hozzájárult ahhoz, hogy intézménye az ország legeredményesebben teljesítő iskolái közé tartozzon. Eredményes tehetséggondozó munkáját támasztják alá azok a kiemelkedő versenyeredmények, melyek jellemzik pályáját. Osztályfőnökként, mentortanárként, vezetőtanárként gazdag szakmai, pedagógiai tevékenységet végez. Nagy

figyelmet fordít arra, hogy az általa tanított szakterület legmodernebb kutatási eredményeit megismerje. Rendszeresen vesz részt továbbképzéseken, az ott szerzett ismeretek segítségével igyekszik felkelteni az érdeklődést szaktárgya iránt. Ebben a munkában kiemelkedő szerepet fordít a tanulói kísérletek bemutatására. Rendszeresen javít emelt szintű érettségi dolgozatokat kémiából és biológiából, emellett az emelt szintű szóbeli érettségien is számítanak munkájára mint vizsgálónak, kérdező tanár. Rendszeresen kap felkérést középszintű érettségi elnöki feladatok ellátására is.

9. Szakmány Csaba

Az **ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnáziumban** fizika–kémia szakos tanár, kémia vezetőtanár, osztályfőnök.

Magas színvonalon végzett tanári, vezetőtanári munkája, a mentorálás és az egyetemi óraadói tevékenysége mellett szinte kimeríthetetlen energiával, kreativitással teljesen önkéntes alapon ideje nagy részét A Természettudományos Oktatásért Szabó Szabolcs Emlékére Közhasznú Alapítvány szakmai vezetőjeként a természettudományi oktatásunk modernizálására, megreformálására fordítja. Ennek keretében egy tanári csoportot szervezett, melynek tagjai, amikor a pandémia engedi, mobil laborjukkal járják az ország iskoláit, ahol lehetőséget teremtenek a diákoknak, hogy maguk is kísérletezzenek. Ezen kívül magas színvonalú

digitális tananyagcsomagot állított össze, kigondolt egy hiánypótló tematikus tantárgyi honlapot, melynek megvalósítását koordinálja, fejlesztésén aktívan dolgozik. A vezetése alatt működő alapítvány munkájáról többször beszámolt a sajtó, illetve a *Magyar Kémikusok Lapja* is.

10. Tigyi István

A **Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium** matematikatanára, osztályfőnök.

Sikeres közgazdász–pénzügyi elemző karrierje mellett történelem és matematika tanári diplomát szerzett. 2010 óta tanít a Radnótiban. Biztos szakmai tudással, nagy hivatástudattal és lelkesedéssel tanítja szeretett tantárgyát, a matematikát. A speciális matematikatagozat egyik meghatározó egyénisége. Kiemelkedő tehetséggondozó munkájának eredményességét az országos és nemzetközi versenyeken kiválóan szereplő diákjainak magas száma és sikeressége bizonyítja. Nagy hangsúlyt fektet a sikeres emelt szintű érettségire való felkészítésre; ennek eredményességét mutatja, hogy az elmúlt években tanítványai majdnem teljes létszámban emelt szinten érettségiztek matematikából, 92–93%-os, kimagasló eredménnyel. Diákjai közül sokan természettudományos vagy műszaki pályán tanulnak tovább. Iskolai munkájával párhuzamosan regionális és országos versenyek szervezőcsapatának aktív tagja. Osztályfőnökként munkáját nagy hozzáállással végzi, felkészültsége és emberi hozzáállása révén elnyerte a diákok tiszteletét.

Naprakész tudás, innovatív környezet

Új iskola épül Biatorbágyon

2022 szeptemberében indítja első osztályait a Biatorbágyi Innovatív Technikum és Gimnázium, az intézménybe a középiskolai felvételi eljárás keretében lehet hamarosan jelentkezni. A nagyszabású beruházást alapos tervezés előzte meg, melyben vezető építészeti, pedagógiai, digitalizációs és fenntarthatósági szakemberek dolgoztak szorgosan azért, hogy egy valóban kiemelkedő, 21. századi iskolaépület születhessen meg. Az iskola létrejöttéről, céljairól, különlegességeiről és vállalásairól az intézmény igazgatójával, **Frész Attilával** beszélgettünk.

Szöveg: **Németh Gábor** | Fotó: Ádámkó Illés, Ökumenikus Segélyszervezet

Nemrég kezdődött meg a Biatorbágyi Innovatív Technikum és Gimnázium fejlesztése, amelynek hívószava az innováció, pedagógiai és technológiai értelemben is. Miben nyilvánulnak meg az innovatív fejlesztések?

Hosszú előkészítő szakasz előzte meg az iskola létrejöttét, úgy terveztük meg az épületet, hogy minden szempontból megfeleljen az oktatási iránymutatásoknak. A tervező olyan módon alkotta meg a tereket, hogy azok sokszínű módszertan megvalósításához legyenek alkalmasak. Az ember emlékeiben olyan iskolaépületek és osztálytermek élnek – téglalap alakú terem, elől katedrával, mindenki egy irányba, előre felé néz –, ahol nehéz kooperatív módszereket alkalmazni, csoportokat alkotni, mert a tér nem teszi lehetővé. Mi eleve nagyobb

terekben gondolkodtunk, ahol lehetősége van harminc gyereknek négy-öt fős csoportokban elhelyezkedni. Emellett felkészítettük az épületet a digitális eszközökkel támogatott oktatásra, többek között arra, hogy mindenki számára alkalmas legyen laptophasználatra, legyen elég áramforrás, megfelelő internethozzáférés. További innovációként említeném még, hogy igyekeztünk úgynevezett informális tanulási tereket is létrehozni, mert például egy tehetséges, vagy épp felzárkózást igénylő csapatnak nem feltétlenül az osztályteremben kell dolgoznia, ezért olyan lehetőségeket teremtünk, amelyek a speciális csoportmunkán alapuló tanulást támogatják. Az angolszász vidéken elterjedt transzparencia is hatással van az épületre, például olyan üvegezést alakítottunk ki az osztálytermeknél, hogyha valaki végigmegy a folyosón, vagy bemegy egy tanulási blokkba, akkor betekintést kap abba, milyen munkafolyamat zajlik az eggyel beljebb lévő térben. Vagyis nem arról van szó, hogy bezárom az ajtót, és az történik, amit én akarok, hanem nyitott és átlátható minden tevékenység. Ez olyan pedagógiát feltételez, ami az együttműködésre és bizalomra alapoz, tehát emögött az újítás mögött pedagógiai megfontolás van. Említsük meg az épület kapcsán azt is, hogy megújuló energiát használunk, napelemek lesznek telepítve, lesz hőcserélő rendszer. Összességében fontos, hogy komfortosan érezzék magukat az emberek.

Pedagógiai szempontból is szeretnénk változatos technikákat alkalmazni, ennek része a digitális eszközökkel támogatott oktatás. Megfelelően használva ezek az eszközök hatékonyabbá teszik a tanulást, támogatják az együttműködést, segítik a kommunikációt, a digitális kompetencia növelését. Szeretnénk a mérés-értékelés kultúráját motivációként használni a tanulás támogatásának érdekében. Vannak olyan részei a tanulási folyamatnak, amikor szükségesek a dolgozatok, amelyek egyfajta lehetőséget jelentenek a visszajelzésre a tanulók számára, de nem ostromként kell ezeket használni. Nálunk is lesznek félévi jegyek, témazárók, de mindegyik együtt készülünk fel. Nem szeretnénk büntetni a hibákat; természetes, hogy lehet

hibázni, hiszen így tanulunk, és a sok gyakorlás által majd eljutunk oda, hogy amikor számot kell adni a folyamatról, a tudásról, a munkáról, a tanulásról, akkor már jól sikerüljenek ezek a vizsgák. A követelmények sok esetben az ismeretek elsajátításáról szólnak, de emellett fontosnak tartom a képességek fejlesztését, és az attitűdnek, a magatartásnak, a szociális és érzelmi kompetenciáknak a fejlesztését is.

Melyek a világszerte elismert dán szakképzési rendszer jó gyakorlatai, amelyeket átültetnek a biatorbágyi képzésbe?

Elsőként hadd említsem a digitalizációt. Dánia ezen a téren előrébb tart, bár mi sem állunk rosszul. Fontos, hogy a digitális világ előnyeit az oktatás területén jobban kihasználjuk. Másodikként említeném, amit egy technikum el tud tanulni Dániától, az a gyakorlati képzések szervezése: vállalatokkal, cégekkel működnek együtt, ezáltal élő, naprakész tudást adnak át a technikumok és a szakképző helyek Dániában. Ennek az együttműködésnek a kultúráját szeretnénk mi is erősíteni. Biatorbágyon erre kiváló lehetőség van, hiszen a környéken rengeteg vállalatnak van telephelye. Már most is sok céggel kapcsolatban vagyunk, akik nagy érdeklődést mutatnak az iskola iránt, a későbbiekben szeretnénk ezeket a kapcsolatokat tovább erősíteni. A *Szakképzés 4.0* stratégia, illetve az új szakképzési törvény is támogatja a duális képzést, elég sok keretfeltételt megteremtett a legújabb szabályozás. Ebben a keretben kell majd nekünk, főleg a 10. évfolyam utáni speciális szakképzési időszakban, tehát az alapképzés után olyan együttműködési formákat találni, amelyek jó lehetőségeket kínálnak a diákoknak.

Miért Biatorbágyon épül a technikum, van-e régiós szerepe, lokális célkitűzése az intézménynek?

Mivel rendkívül megnövekedett a térség lakosság száma, régóta tervben volt, hogy létrejöjjön egy középiskola az agglomerációnak ezen a területén. Az iskola profilját igyekeztünk úgy beállítani, hogy figyelemmel legyünk

az agglomeráció jellegzetességeire, hiszen a legfőbb kihívás az, hogy minél szélesebbre tárjuk a kapukat, minél több lakossági, illetve helyi igénynek megfeleljünk az iskola. Erre egy többcélú intézmény tűnt megfelelőnek, ami azt jelenti, hogy gimnáziumi és technikum képzés is indul. A technikum képzésünket is úgy alakítottuk ki, hogy a lakossági igényeknek megfeleljen, illetve a helyi cégek számára is előnyt jelenthet, hiszen a pénzügy-számvitel, a logisztika, az informatikai területek majdnem minden cégnek a toplistáján vannak.

Ki lesz az intézmény fenntartója, működtetője?

A fenntartó az Ökumenikus Segélyszervezet az Oktatóért Alapítvány, amely azért vállalta át az államtól ezt a feladatot, mert olyan céges vállalati, illetve nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik, amelyeknek a projektbe integrálása a környék és a diákok javát fogják szolgálni.

Milyen tudást kínál a BIT, milyen készségeket és képességeket fejleszt az iskola, milyen osztályok indulnak?

2022 szeptemberében indul el az oktatás, de az épület csak 2022 decemberére készül el, ezért az első félévet Bicskén, a Vajda János Technikumban fogjuk tölteni. Eredetileg négy osztályt szeretnénk volna indítani, de a fenti körülmények miatt először csak két osztállyal fogunk elindulni. A hatalmas igények miatt nem szeretnénk volna, hogyha akár csak fél évet is kihasználatlanul áll az épület, ezért alakul így az első év. Először a gazdálkodás és menedzsment ágazathoz tartozó pénzügyi-számviteli képzést tervezünk, illetve egy gimnáziumi osztályt indítunk el 2022 szeptemberétől. A gimnáziumba való felvételhez központi írásbeli szükséges, a pénzügy-számvitel osztályhoz pedig a hozott pontok, tehát a korábbi, általános iskolai eredmények benyújtása a feltétel. A következő, tehát a 2023 szeptemberében induló tanévben pedig a már meghirdetett képzések mellé a logisztikai és az informatikai képzést is tervezzük, így akkor már négy induló osztályunk lesz. Amikorra fölfut az összes képzésünk, és teljes lesz

az iskolai létszám, akkor terveink szerint 19 osztálya lesz az intézménynek. Előkészítő tanulmányaink alapján 500-600 fő közötti tanulói létszámmal lehet számolni majd hosszú távon.

Ezeket az igényeket nyilván pedagógiai oldalról is ki kell elégíteni, folyamatban van már a tantestület összeállítása?

Már elérhető az álláshirdetések a honlapunkon. Meg kell említenem a dán Velux Alapítványokat, mert az ő támogatásuknak köszönhetően már januártól alkalmazásban lesznek azok a pedagógusok, akik a tanári kar magját fogják képezni, és akikkel közösen készítjük elő a következő tanévet. December elejére tervezzük az első meghallgatásokat, első körben azokat a pedagógusokat szeretnénk kiválasztani, akik az alapszabványhoz tartoznak, és a későbbiekben még bővítenénk a kollégák számát. Ahogy korábban beszéltünk róla, digitális eszközöket, kooperatív, projektalapú módszertant szeretnénk használni, mindezt a hozzánk jelentkező tanárokat is felkészítjük, képzéseket szervezünk, együtt készülünk a digitális oktatási környezet megismerésére.

Az intézménybe felvételt nyerő diákok a legmodernebb digitális technológiákat használó, 21. századi nevelési környezetben tanulhatnak. Hogyan hasznosítható a digitalizáció az oktatásban, mit érdemes tudni ezekről a lehetőségekről? Van-e olyan általánosan átültethető gyakorlat, amelyre érdemes felhívni a figyelmet?

A világjárványnak sok negatív hozadéka volt, van az életünkre, de a pedagógiában megerősödött a digitális eszközök használata, így ezt a pozitívumot, ezt a megnövekedett figyelmet érdemes kihasználni. A digitális oktatás egyik fontos célja, hogy a diákok digitális kompetenciáját érettségiig olyan szintre fejlesszük, amivel meg tudják állni helyüket a 21. század kihívásai közepette. Félrevezető lehet, mikor azt mondjuk, hogy a mostani iskolás nemzedék beleszületett a digitális korba, ezért jobban használja a digitális eszközöket, mint akik nem. A közösségi média és a játékok használata még nem egyenlő a digitális kompetenciával. Fontos szempont, hogy megváltozott a tudás mennyisége és a megszerzésének módja. Korábban a tudásszer-

zés tanár- és tankönyvközpontú volt, ha az ember meg akart tudni valamit, mindkettő kellett hozzá. Ez teljes mértékben megváltozott. Ha valaki eléggé motivált és képes jól tanulni, akkor akár egyedül is meg tud tanulni például egy nyelvet a világháló és az ott föllelhető anyagok segítségével. Számítalan helyzet van az oktatásban, ahol ki lehet használni a digitalizáció kínálta lehetőségeket.

A kép úgy lesz teljes, ha beszélünk a biztonság és gyermekvédelem kérdéséről is. Tudatában kell lennünk annak, hogy ezek az eszközök függőséget is okozhatnak, ezt szem előtt kell tartani. A szociális, érzelmi intelligenciának és képességeknek a növelése is célunk, ezek tudatosan vállalt mentálhigiénés feladatok. De a digitalizáció még ezen a területen is segítséget jelenthet. Ha jól szervezett módon használjuk a digitális eszközöket, akkor rengeteg adat keletkezik az iskolában, amelyeknek elemzése és megfelelő felhasználása jobb döntéseket tesz lehetővé. A jól-léthez szükséges, hogy kialakuljon a visszajelzés kultúrája a diákokban, és ha folyamatosan kapjuk a visszajelzéseket, természetesen láthatóvá válik, hogy hol és mikor szükséges segítenünk egy probléma megoldásában. Ahelyett, hogy egy tanárnak arra kellene hagyatkoznia, hogy szubjektív megérzése szerint mi a helyzet egy diákkal (például egy félévi magatartás-szorgalom megítélésénél), egy vagy több hónapnyi visszajelzés, adat birtokában sokkal inkább lehet objektív képet lehet alkotni és ezáltal adekvát visszajelzést adni.

Hogyan befolyásolja a tankönyvek használatát a digitális eszközökkel támogatott oktatás?

Nem akarjuk elhagyni a tankönyveket, a lehetséges alternatívákat tudatosan szeretnénk használni. Azonban nincs értelme mindig minden tankönyvet hazavinni és visszahozni, felesleges tizenöt kilós táskákat cipelni, mikor minden elérhető pdf formátumban is, és a végtelen mennyiségű fénymásolás sem célszerű. Ám vannak esetek, amikor a tudás elsajátításához nyomtatott könyv segít hozzá leginkább, ez az opció is rendelkezésre fog állni az iskolában. Tehát csak azokon a helyeken akarjuk elhagyni a tankönyveket, illetve a papíralapú módszereket, ahol terhet jelentenek, és jobban működő megoldás áll rendelkezésre.

Az iskola honlapja: www.bit-edu.hu

Önök küldték

Változatok pályaorientációs napra

Szöveg: **Dr. Gargya Péterné**, intézményvezető-helyettes, Debreceni Fazekas Mihály Gimnázium

A Debreceni Fazekas Mihály Gimnázium intézményvezető-helyetteseként a feladatkörömbé tartozik a diákok pályaorientációjának segítése is. Ez évekig az alábbiakat jelentette: osztályfőnöki órákra szervezett külső előadók koordinálása, önismereti szakkör vezetése, osztályfőnöki órák keretében közreműködéssel felvett és értékelt, önismerethez és pályaorientációhoz kapcsolódó tesztek használata. A 2017/2018-as tanév azonban változást hozott, mivel a 14/2017. (VI. 14.) EMMI rendelet lehetőséget adott az iskoláknak a tanév rendjében egy plusz tanításmentes munkanap beiktatására, amennyiben azt pályaorientációs nap megtartására fordítják. Éltünk a felkínált lehetőséggel, és azóta minden évben megszervezzük a programsorozatot. Írásomban az utóbbi három pályaorientációs nap tapasztalatait foglalom össze.

A 2018/2019-es tanévben december 1-én, szombati munkanapon rendeztük meg a pályaorientációs napot. 32 programunk számos újdonsággal szolgált közel 900 diákunknak.

A szervezésben felhasználtuk az előző tanévi pályaorientációs nap tapasztalatait, tanulóink véleményét, igényeit, és újra nagyszabású rendezvényt szerveztünk.

A különféle szakmák, foglalkozáskörök, hivatások képviseletében 68 előadó érkezett hozzánk, sokan közülük volt tanítványaink és jelenlegi diákjaink szülei.

Tanulóink – érdeklődésüknek megfelelően – előzetesen, egyénileg jelentkezhettek a programokra azon az online felületen, amit két 11. évfolyamos diákunk fejlesztett erre az alkalomra. Az internetes felület segítségével a diákok úgy választhattak a különböző programok közül, hogy azok nem ütköztek egymással. A rendszer átláthatóvá tette, hogy ki, mikor, milyen programon, melyik helyszínen tartózkodott. Mivel az osztályok nem együtt mozogtak a nap folyamán, így a rendszer a jelenlét ellenőrzését is nagyban segítette.

A pályaorientációs napra érkezett többek között HR-vezető, coach, repülőgép-pilóta, programtervező informatikus, orvos, matematikus, színész, szociológus, rendőrnnyomozó, közgazdász, gyógyszerész, mentő diszpécser. Igyekeztünk minden igénynek megfelelni, így például a mérnöki szakma számos válfajával találkozhattak a diákok, bemutatkozott bio-, mechatronikai-, gépész-, villamos-, élelmiszer- és építészmérnök is. ▶

Összefoglaló táblázat a pályorientációs napokról

Időpont			
	2018/2019. tanév	2019/2020. tanév	2020/2021. tanév
	2018. 12. 01. szombat, munkanap	2019. 12. 07. szombat, munkanap	2020. 12. 04. péntek, munkanap
Szervezés			
teammunka	x	x	x
osztályfőnökök bevonása	x	x	x
kolléga ajánl programot, előadót	x	x	x
diákok előzetes igényfelmérése	x	x	
diákok elektronikus jelentkezése	x	x	
Megvalósítás			
közreműködő tanárok	65	63	65
programok száma	33	39	72
ebből az iskolában megtartott	27	28	3
	pszichológus, színész, matematikus, molekuláris biológus, repülőgép-pilóta, HR-es, riporter, ügyvéd, marketinges, tolmács / fordító, újságíró, informatikus, coach, mérnökök, szociológus, jövő szak- mái, gyógytornász, tanár, rendőrnयो- zó, szociológus, grafikus programozó, gyógyszerész, orvos, mentőirányítás, közgazdász	matematikus, pénzügyőr, személyi edző, közgazdász, villamos-, gépész-, építész- építő-, mechatronikai-, biomérnök, kommunikáció és média, pszichológus, HR-es, gazdálkodás és menedzsment, nemzetközi tanulmányok, rendőr- nyomozó, multinacionális vállalatok világa, marketinges, kutatói életpálya, civil szféra, szociológus, informatikus, filmkészítés, riporter, színházi rendező, újságíró, Debreceni Egyetem tájékoztató- ja, jogi minitréning	foglalkozásbemutató prezentációk, szakmáismertető videók, önismeret és pályaismeret tesztek
iskolában előadó, közreműködő	65	50	3
előadónak kikérő	3	2	0
vendégeknek büfé, apró ajándék, köszönőlevél	x	x	
külső helyszín	6	11	Google Classroom felület
	NI, Kardiológia, Richter Gyógyszergyár, British Telecom, ATOMKI, Graphisoft	Földtudományi Intézet, Bocskai Lövész- dandár, Gyógyszerészeti Intézet, Kardi- ológia, Belgyógyászat, Mentőállomás, 471-es út, Debreceni Nemzetközi Repülő- tér, Csokonai Színház, Agóra, Állatorvosi Egyetem	23 osztálynak
Résztevők			
kötött osztály- vagy csoportprogram	2	7	25
egyéni választás	x	x	
Értékelés, visszajelzés			
diákok papíralapon		x	
diákok online	x		
osztályfőnöki értékelés, diákbeszámolókkal			x
tapasztalat, ötlet	munkanap-áthelyezés miatt több helyen nem dolgoznak, ezért nem tudnak cso- portot fogadni	munkanap-áthelyezés miatt több helyen nem dolgoznak, ezért nem tudnak cso- portot fogadni	online máskor is szervezhető külső előadó; a csoportok keveredhetnek az online eseményeken

Az interaktív előadások mellett a fazekasos diákok egészségtudatosságot fejlesztő, illetve jogi minitréningen, kutyás terápia foglalkozáson és osztálytermi színelőadáson is részt vehettek, megismerkedhettek a jövő szakmaival, pl. a robotika alapjaiba is betekintést nyerhettek.

Annak érdekében, hogy diákjainknak minden lehetőséget megadjunk a megfelelő pályaválasztáshoz, külső helyszínekre is ellátogathattak, pl. az NI-ba (az amerikai National Instruments hardvertermékeket gyártó debreceni bázisára), az Atommagkutató Intézetbe, kutatólaboratóriumokba és egészségügyi intézményekbe, a FAG Magyarország Ipari Kft.-be és a Budapestre, a Graphisoft szoftverfejlesztő céghez.

A 2019/2020-as tanévben december 7-ére esett pályorientációs napunk, ami tanítási nap volt a munkanap-áthelyezéseknek köszönhetően. Az iskola falain belül 25 programot kínáltunk a diákoknak, és 11 külső helyszínes rendezvényt is szerveztünk. Utóbbiak között szerepelt az Állatorvosi Egyetemen tett látogatás Budapesten, ahová egy biológia tagozatos csoport utazott, a debreceni Mentőállomásra egy teljes osztály mehetett, a Debreceni Egyetem Gyógyszerészeti Intézetébe, egészségügyi intézményekbe, a Bocskai Lövészdandárhoz és a Debreceni Egyetem Földtudományi Intézetébe szervezett látogatásra is jelentkezhettek a diákok. Két osztályunk bepillantást nyert a Csokonai Színház kulisztatibaiba, voltak, akik a 471-es út építési munkálatait kísérhették figyelemmel, vagy az Agóra Tudományos Éléményközpontba jutottak el ezen a napon.

Az iskolai programok között voltak évfolyamszintű rendezvények, így a Debreceni Egyetem néhány karának és szakjának bemutatkozása, de a legtöbb program egyéni választás alapján volt elérhető. Az elektronikus jelentkezőfelületet frissítettük, az előadókról és a programokról részletesebb ismertetőt tettünk közzé a választás megkönnyítése érdekében.

Újdonságnak számított a kutatói életpályába vagy a multinacionális cég életébe való bepillantás, a színházi rendezői és az újságírói lét, illetve az alapítványok, civil szféra világára való rálátás lehetősége is. Az igényfelmérések alapján megszerveztük a kommunikáció és média, a gazdálkodás és menedzsment és a nemzetközi tanulmányok szakok bemutatását is, ezek rejtelmeibe néhány éve érettségizett diákjaink vezették be a jelenlegi fazekasistákat.

A 2020/2021-es tanév pályorientációs napját 2020. december 4-re, péntekre szerveztük. A programok tervezésénél már látszott, hogy újfajta kihívásokkal kell szembenéznünk. A koronavírus-járvány szigorú egészségügyi intézkedéseket követelt, így pontosan az a lehetősége veszett el a diákoknak, hogy maguk válasszanak programot. Hiszen most nem keverhettük az osztályokat, csoportokat, sőt, 2020. november 11-től a 9–12. évfolyamok tanulóinak és tanárainak online oktatásra kellett átállniuk. Ekkorra már körvonalazódtak a lehetőségek, az osztályfőnökök segítséganyagokat, linkeket kaptak, amik segítségével megszervezhették osztályuk adott napját. Az egész iskola a Google Classroom felületét használta a tanév elejétől

az elektronikus kapcsolattartásra, az online oktatás is ennek a Meet funkciójával történt, így kézenfekvő volt, hogy a létrehozott osztályfőnöki kurzus segítségével valósítsa meg mindenki a pályorientációs nap rendezvényeit. Lehetett önismerettel, pályaismerettel kapcsolatos online tesztek kitölteni és megbeszélni azok tapasztalatait, szakmaismertető videókat nézni, és szülői felajánlások kapcsán külső előadók is bekapcsolódtak a nap programjaiba. Vendégként üdvözölhettünk az osztálycsoportokban többek között orvos szülőt, aki a debreceni járványkórházból kapcsolódott be a programba, és a COVID-19 járvánnyal kapcsolatos információkat osztott meg a diáksággal, volt amerikai diplomata vendégünk, akivel angolul folyt a társalgás, és tűzoltó, állatorvos, matematikus, fogorvos is beszélt a munkájáról, csak hogy néhányat említsek. Az online formának köszönhetően azt is megtudtuk szervezni, hogy egy-egy osztályprogramba más osztálybeli érdeklődő fazekasos diákok is bekapcsolódhassanak.

Iskolánkban hat évfolyamos képzés is működik. A 7–8. osztálynak jelenléti oktatás volt decemberben, így ők az iskolában szülei szakmájáról, hivatásáról tartottak beszámolót egymásnak, önismereti tesztek töltöttek ki, szakmaismertető videókat néztek és beszéltek meg.

Az előző évek papíralapú, illetve online programértékelő rendszerét most nem használtuk, az osztályfőnökök készítették összefoglalót a nap tevékenységeiről, illetve érdekes diákbeszámolók is születtek. Néhány vélemény:

„...az orvosi szakma sokkal szimpatikusabb lett a szememben, mert ...az emberi oldaláról fedeztem fel az előnyeit.”

„...nagyon felszabadító volt valamilyen szinten új emberekkel találkozni ebben a helyzetben, igaz csak képernyőn, de ez is sokat segített.”

„Így utólag is csak köszönetet tudok mondani, hogy ebben a helyzetben is maximálisan meg tudták tartani ezt a tematikájú napot érdekesen és változatosan.”

A legutóbbi pályorientációs nap legfontosabb tapasztalata az, hogy olyan külső előadókat is be lehet vonni a programokba, akik nem tudnak Debrecenbe utazni, hiszen online előadás tartására a világ bármely pontjáról lehetőségük nyílik.

Helytörténeti kitekintő

Ami szívből jön, arra vevők az útitársak is

A tematikus séták sokat segítenek abban, hogy bizonyos helyeket, településeket megismerhessünk, hogy a történeteket hitelesen adjuk át a hallgatóság számára. Ebben nagy segítséget jelenthetnek – a száraznak tűnő helytörténeti feldolgozások mellett – a korábbi századokból származó újságcikkek és élclapok. Helytörténeti rovatunkban a szolnoki **Kis Krisztián Bálinttal**, a Szolnoki SZC Baross Gábor Műszaki Technikum és Szakképző Iskola tanárával, Szolnok – és más magyarországi városok – idegenvezetőjével beszélgettünk a helyismeret fontosságáról és meghatározó tényezőiről, a körülöttünk élő-viruló történelemről.

Szöveg: **Karkó Ádám** | Fotó: Kis Krisztián Bálint

Kis Krisztián Bálint (fotó: Borsányi János)

Kis Krisztián Bálint annak idején, amikor elvégezte az egyetemet, nem is gondolta volna, hogy ennyire fontos és nélkülözhetetlen része lehet az oktatásnak a helytörténet és a honismeret. A későbbiek folyamán, amikor pár évig munkanélküli volt, akkor jött számára az a lehetőség, amely mindmáig meghatározza lényét: az idegenvezetés. A szolnoki tanár jelentkezett az idegenvezetői képzésre, majd mikor újra a katedrára állt, onnantól kezdve érezte, mennyire fontos a bejövő kilencedikes évfolyamos diákoknak, hogy lássák, milyen értékei vannak Szolnoknak. „A gyerekek az iskolába tartva általában elkerülik a belvárost – sokan a buszpályaudvartól vagy a vasútállomásról sétálnak –, a Tisza-partot, a Zagyva-partot, tehát Szolnok régi, hagyományos látványosságait és értékes történelmi részeit.”

Van egy szabad órakeret, amit mind a szakképző iskolában, mind a technikumi osztályokban helytörténettel, helyismerettel töltött fel. A szolnoki tanár azt mondja a diákjainak, hogy a történelem nem száraz és unalmas, de sajnos könnyen azzá lehet tenni. A történelmet el lehet olvasni könyvekből, de élővé is lehet tenni. Például *Széchenyi István* szobrában ne a szobrot lássuk, hanem az embert magát. „Szoktam olyan feladatot adni, amikor a diákoknak kell megidézniük az élő történelmet, hiszen az emberek élete – mint általában – akkor is tele volt gondokkal és történésekkel.” Fontosnak tartja az érdekességet a történelemben, de fontos az is, hogy ne csak vetített képeken át ismertessük meg az órákon az eseményeket. Az idegenvezetőként is dolgozó tanár hozzátette, hogy igazán szereti a korabeli újságokat – pl. a *Külső-Szolnok* vagy a *Tiszavidék* című újságot – olvasgatni, ugyanis megannyi emberi történettel ismerkedhet meg a mai olvasó, ami a kor valódi színes-ségét jelképezi.

Kis Krisztián Bálint is – többekkel együtt – lírainak tartja Szolnokot és környékét, és bár e vidéki nyugodtság rá hatással van, mégsem tudja azt mondani, hogy a diákok is érzékelné tudják az Alföldön elterülő város sokszínűségét és csábítását. „Két folyónk van, a Tisza és a Zagyva Szolnoknál találkozik. Valóban szép, valóban költői, lírai részei is vannak a városnak, de ha mi nem nyitjuk fel a gyerekek szemét, hogy ezek léteznek, akkor maguktól nem fedezik fel, mert nem biztos, hogy elsőre mindenkiben megvan erre az igény.” Hozzánk, az iskolába a környező kisebb településekről

érkeznek, ahol már hozzászoktak a saját kis lakóhelyük ritmusához, és délután, úton haza inkább arra a miliőre vágnak.

A történelemtanár elmondta, hogy 2020. november 11. és 2021. május 10. között iskolájuk a koronavírus-járvány miatt online munkarendre tért át, nekik is – mint iskoláink és pedagógusaink, illetve a szakképzésben oktatók többségének – szükséges volt felkészülni az IT-eszközökkel történő tanításra. A Szolnoki SZC Baross Gábor Műszaki Technikum és Szakképző Iskola pályázat útján több IT-eszközhöz juthatott hozzá, amelyeket a szerény körülmények között élő diákok számára átadhattak, hogy ne maradjanak le. Szerinte sajnálatos – de nyilván érthető –, hogy a gyerekek egy része igyekszik leplezni családjá szerény szociális körülményeit, így voltak olyan diákok, akik az IT-eszközök igényeinek felmérésekor inkább nem is jelentkeztek, hogy tovább rejtegethessék nyílt titkukat. A szociális munkásnak viszont nagy szerep jutott a pandémia idején, ugyanis ő volt az, aki személyesen is elvitte a várostól akár 40-50 kilométernyire a gyerekek – és a család – számára a tanulnivalót. A helytörténeti oktatást pedig akképp sikerült megoldania, hogy bizonyos résztémakörökbe röviden becsatolta a lokális identitáshoz köthető módszertani elemeket. Példaként elmondta, hogy a vallásról szóló témakörnél sorra vették a szolnoki templomokat is. „Amikor az államigazgatásról vagy az önkormányzatokról beszéltünk, akkor elkezdtük összeírni, hogy hol található a városháza és a megyeháza, vagy esetleg olyan hivatalok, ahová majd, ha vállalkozást indítanak a szakma megtanulása után, menniük kell, például az adóhivatalba. Megbeszéltük természetesen mindnek a szerepét is.”

A helyismeret nagyobb biztonságot ad számunkra; ha ismerjük a saját otthonunkat, városunkat, településünket, akkor könnyebben tudunk tájékozódni a világban. Felvetődik a kérdés, hogy a nagyvilágban, ismeretlen helyeken is jobban tudunk-e tájékozódni ezáltal. Kis Krisztián Bálint előszeretettel tevékenykedik az ország más pontján is idegenvezetőként, sőt akár Székelyföldre is visz csoportokat. Tapasztalata szerint akár turistákat, akár diákokat visz a székesfővárosba vagy Szolnokon bármerre, meglepődve szokták megállapítani a vele tartók, hogy „ez a tanár ismeri a terepet”, hiszen határozottan meg tudja mondani, merre kell menniük – mesélte mosolyogva. A helyismeret értéke a lokális identitás megőrzésével tartható fent, de kiemelte, hogy sajnos egyre gyakrabban tapasztalja azt a globalizált világban, hogy az emberek „mindenfelé” mennek, aminek az lesz az eredménye, hogy nem alakul ki bennük az otthontudat.

Ragaszkodnunk kell a szülőhelyünkhöz, hiszen az mindenki számára a kiindulópont. Arra a kérdésre, hogy ha valakinek nem a szülőfaluja marad a lokális identitás bölcsője, hanem más település iránt kezd ilyen érzéseket táplálni, úgy valóban megváltozhat-e a lokális identitásról addig megalkotott képe, Kis Krisztián Bálint azt a választ adta, hogy ő is máshonnan származik, bár a megyéből jön, mégis másik település volt számára meghatározott otthona bizonyos ideig. Tehát a lokális identitásról megalkotott kép az ember életének lassú múlásával természetesen megváltozhat, ám meg lehet szokni egy másik miliőt úgy is, hogy „az ember nem tagadja meg szülőhelyének értékeit.”

A szolnoki Tisza Szálló és Gyógyfürdő árkádjai, melyek alatt Móricz Zsigmond író az 1940-es évek elején előszeretettel ücsörgött

A Verseggy park látképe, előtérben a névadó mellszobrával, háttérben neves szolnoki épületekkel

A szolnoki belvárosi Tisza-híd

Kulturális ajánló

Összeállította: Németh Gábor

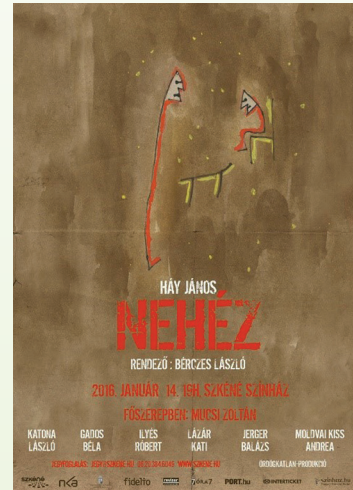
► FILM

A francia kiadás

A szeretett kansasi születésű szerkesztő, *Arthur Howitzer, Jr.* halálának alkalmából *A Francia Kiadás* (egy széles körben terjesztett francia székhelyű amerikai magazin) szerkesztősége összegyűlik, hogy nekrológot írjon. A Howitzerhez kötődő emlékekből négy történet elevenedik meg: útinapló a Bicikliző Riportertől a város kétes hírű kerületeiről; *A betonremek* egy pszichopata festőbűnözőről és az őt őrző nőről, egyben műzsájáról, továbbá rámenős műkereskedőkről; *Az Egy kiáltvány módosításai* egy diáklázadás csúcspontján, a barikádok árnyékában esett szerelem és halál krónikája; és *A rendőrkapitány privát étkezője* egy feszültség-teli elbeszélés kábítószerről, gyermekrablásról és az étkezés művészetéről.

Az Oscar-díjra jelölt, elismert filmes, *Wes Anderson* elméjének legújabb szüleményében, *A francia kiadás*-ban egy 20. századi, kitalált francia városban publikált amerikai magazin utolsó kiadásából elevenedik meg egy csokorra való történet. Feltűnik benne *Benicio del Toro*, *Adrien Brody*, *Tilda Swinton*, *Léa Seydoux*, *Frances McDormand*, *Timothee Chalamet*, *Lyna Khoudri*, *Jeffrey Wright*, *Mathieu Amalric*, *Stephen Park*, *Bill Murray* és *Owen Wilson* is.

Forgalmazó: Forum Hungary

► SZÍNHÁZ

Háy János: Nehéz

Ördögkatlan Produkció, Bárka Színház Stúdió, Szkéné

A *Nehéz* főhőse *Háy János* mindenkori főhőse: a vidékről tizenévesen Budapestre kerülő fiatalember, aki szülei egyetértésével, sőt támogatásával megszakítja a végtelennek tűnő családi láncot, kiszakad az otthoni fészekből, „különb” lesz, mint ősei, megváltja a nemzetséget stb. Aztán az illúziók kicsorbulnak, ahogy kell. Régi otthonát elveszíti, újat a nagyvárosban nem lel, noha minden próbálkozása arról szól, hogy megteremtse „saját életét”. S ez a saját élet a törvény és véletlen által meghatározottan kétségbeejtően kiszámítható: kudarcos visszatérés, alkohol és magány, bukás és halál. Háy sajátos nyelve, humorát még őrző, egyre szikárabb és szigorúbb fogalmazása a komédia színeit felcsillantó sötét magyar tragédiát ígér.

Férfi: MUCSI ZOLTÁN
 Anya: BAJCSAY MÁRIA
 Tanár: KATONA LÁSZLÓ/GADOS BÉLA
 Tanszékvezető: ILYÉS RÓBERT
 Feleség: MOLDAI KISS ANDREA
 Karesz: MOLNÁR GUSZTÁV/KOVÁCS KRISZTIÁN

Díszlettervező: SÁRKÁNY SÁNDOR
 Jelmeztervező: KÁRPÁTI ENIKŐ
 Zeneszerző: DRESCH MIHÁLY
 A rendező munkatársa: KISS MÓNICA
 Rendező: BÉRCZES LÁSZLÓ

További információ: https://www.szkene.hu/hu/eloadasok/repertoar.html?eloadas_id=8797

► KIÁLLÍTÁS

Emlék-művek

Az Időgép című gyűjteményi kiállításához kapcsolódó foglalkozás

Az időgép egy olyan, egyelőre csak elméletben létező szerkezet, melynek segítségével a múltba vagy a jövőbe repíthetjük fizikai testünket. A Ludwig Múzeum új kiállítása nem az időutazás tudományos-fantasztikus lehetőségével foglalkozik, hanem az idő és a művészet viszonyát vizsgálja különféle szempontokból, és magukat a műveket tekinti olyan időgépeknek, melyek lehetővé teszik számunkra a mentális utazást. A kiállítás a világjárvány rövid szünetében, rendkívüli körülmények között jött létre, így nem hagyhatta figyelmen kívül az elmúlt időszak tanulságait sem. A múzeum mintegy 800 darabot számláló gyűjteményéből olyan műveket válogattak, amelyek a személyes, a művészi és a történelmi idő különböző aspektusait tárják a néző elé, a kurátor személyes nézőpontjából.

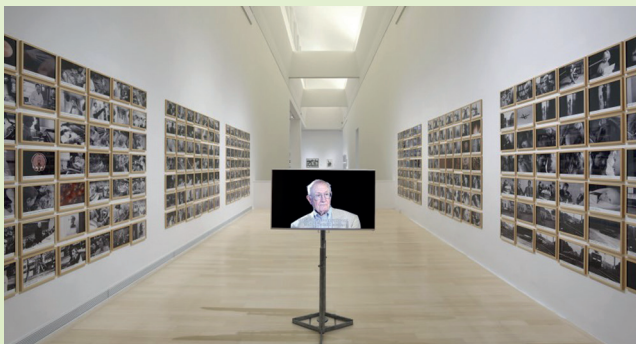
Az Időgép című foglalkozás az idő természetével foglalkozik. Ha pedig idő, múltó idő, akkor pedig emlékezés. A foglalkozás a társadalmi emlékezet kérdéskörét járja körbe, és azt, hogy mi a köztéri emlékművek szerepe, és azoknak milyen művészi sajátosságai vannak? A kiállításban természetesen valódi emlékműveket nem találni – csak egyet –, de azt láthatjuk, milyen fontos társadalmi, sokakat érintő témákat vet fel a kortárs művészet, azt milyen művészi eszközökkel láttatja, és milyen módon reflektál a köztéri emlékművekre. Fontos, hogy a diákok kellő kritikai szemlélettel közelítsenek a sokszor komoly indulatokat, feszültségeket generáló társadalmi emlékezet, emlékműállítás, illetve szobordöntés/elhelyezés kérdésében.

Időtartam: 90–120 perc

Kulturális tartalmak: emlékművek, köztéri szobrok, diktatúrák, propaganda, szoborállítás, szobordöntés, 1956

Kompetencia- és készségfejlesztés: A foglalkozás felvetései jól illeszkednek a vizuális kultúra és a történelemoktatás tananyagához, e tantárgyakon keresztül fejleszthető kompetenciákhoz: kommunikáció, kulturális tudatosság, személyes és társas kompetenciák.

További információ: <https://www.ludwigmuseum.hu/emlek-muvek>

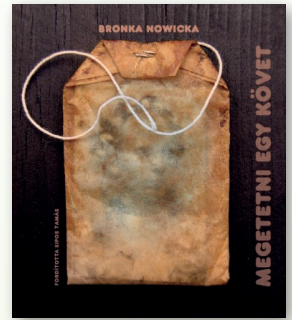

Fotó: Rosta József © Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum, Adattár és Digitális Archívum

► KÖNYV

Bronka Nowicka: Megetetni egy követ

Prae Kiadó, 2021.

A negyvennégy rövid történet főszereplői mindennapi tárgyak: fésű, teáskanna, cipők, gombok, tükör, kövek, melyeket az éles szemű elbeszélő éppúgy szóra bír, mint a saját családját: anyát, aki folyton takarít, halat pucol vagy mosogat, apát, aki talán még maga sem nőtt fel teljesen, és a mosogatót át, az ebéd maradékával szökne el a házból, nagypapát, aki helyett a halála után az élőknek kell megkeverni a teát, és dédit, aki vénségére egy párnahuzatbabát dajkál. Közben bepillantást nyerünk a négy generáció életébe, történeteik hátterében kirajzolódik a lengyel falusi élet és a közelmúlt történelme is.

A *Megetetni egy követ* című debütáló kispróza-kötetért 2016-ban Bronka Nowickának ítéltek oda a legnagyobb elismeréssel járó lengyel irodalmi díjat, a Nikét.

► ZENEPEDAGÓGIA

Liszt-kukacok akadémiaja

Zenés beavató foglalkozás gyerekeknek

Foglalkozásvezetők: Mészáros Bea, Tápai Dóra
Közreműködik: Gaján Evelin (oboa)

A kiscsoportos zenés beavató foglalkozások a 6–10 éves korosztálynak szólnak. A foglalkozások alatt a gyerekek pecsételő füzetbe gyűjthetnek pecsétet, megfelelő számú pecsétért pedig cserébe ajándékot kapnak. 2021. december 18-án 10.00–12.00 között tartják a kiscsoportos Liszt-kukac foglalkozásokat a Zeneakadémia Liszt Ferenc téri épületében, szombatnként 10.00 órától. A szülők a foglalkozásokon nem vehetnek részt, ők az aznap esti, nagytermi koncert főpróbájára ülhetnek be (amennyiben a fellépőknek ez ellen nincs kifogásuk).

További információ: <https://zeneakademia.hu/mindenprogram/2021-12-18-zenes-beavato-foglalkozas-10047>

100 éve született Pilinszky János

▶ (1921. november 27. – 1981. május 27.)

Szöveg: **Burján Ágnes**, a Modern Líraelméleti és Líratörténeti Kutatócsoport tagja

Jelen cikkünkkel a száz éve született és negyven esztendeje elhunyt *Pilinszky János*ra emlékezünk, akinek megszólító erejű költészete mindmáig meghatározó része a magyar művészeti, kulturális életnek. Életműve egyaránt él tovább a kortárs magyar költészetben, például *Takács Zsuzsa*, *Tandori Dezső*, *Borbély Szilárd* műveiben, és a kortárs zeneművészetben, például *Kurtág György* interpretációiban, sőt könnyűzenei feldolgozásokban is. Csak hogy egy példát említsünk: *Szabó Balázs* 2011-es *Átjárók* albumán kilenc megzenésített Pilinszky-vers szerepel. Ezzel összhangban Pilinszky roppant népszerűségnek örvend mind a középiskolás generáció, mind pedig az egyetemi hallgatók körében.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy ez nem lehetett mindig így. A költő 1946-os első kötetének (*Trapéz és korlát*) kezdeti érdeklődő fogadtatása után a '49-től kezdődő bolshevik elhallgattatás mindenmű befogadást kizárt, '59 után pedig esetében is a hivatalos ideológia által vezérelt kritika irányította a recepciót. Életműve sokáig az antifaszizmus és a katolicizmus címszavak „fényében” értelmeződött. Igazi recepciótörténeti fordulatról a 2000-es évek elejétől beszélhetünk, amikor is felértékelődött a nyelvi-poétikai szövegvizsgálat és a teológiai-filozófiai értelmezés iránti igény. S bár a '45 utáni szerzőink közül Pilinszky életműve tekinthető a leginkább feldolgozottnak, a kurrens kutatás előtt még

számos feladat áll. A szerzőt bár elsősorban költőként ismerjük, nem feledkezhetünk meg számottevő esszé- és prózairói munkásságáról, színpadra szánt műveiről, regénytervének elkészült részleteiről, nem beszélve a még feldolgozatlan kéziratokról.

Pilinszky Budapesten született értelmiségi családban. Édesapja korai halála következtében lényegében nők nevelték. Szoros kötelék fűzte édesanyjához (*Baitz Veronika*), és meghatározónak bizonyult anyai nagynénjeinek hatása. *Baitz Mária*, a költő keresztanyja és *Baitz Erzsébet*, aki a szervita rend magyarországi női ágának általános főnöknője volt, szigorú és kemény asszonyok voltak. Ezt ellensúlyozta *Baitz Borbála*, akinek alakja Pilinszky művészet- és nyelvfilozófiájában az önfelelt figyelem keresztény etikai ideáljának megtestesítőjévé, szűkszavúsága pedig líranyelvének ösztönző elvévé vált. A családban Bébinek becézett nagynéni ugyanis – Pilinszky elbeszélése szerint – egy baleset következtében szellemileg visszamaradtá, s így beszédében akadályozottá vált. Meghatározó élményeként kell még megemlítenünk a II. világháború, a koncentrációs táborok rettenetét (1944-ben hívták be katonának): „Mindaz, ami itt történt, botrány, amennyiben *megettörténhetett*, és kivétel nélkül szent, amennyiben *megettörtént*” – írja erről Pilinszky (*Ars poetica helyett*, kiemelés az eredetiben). Ennek összefüggésében jelenti a költészet a szerző evangéliumi esztétikájában a „jóvátehetetlen jóvátételét”.¹

Jóllehet Pilinszky az úgynevezett *Újhold*-nemzedék tagjaként mutat nyelvszemléleti, beszédmódbeli rokonságot kortársaival – gondolva itt elsősorban a *Nemes*

¹ Pilinszky János (1999): *Egy lírikus naplójából*. In: *Uő: Publicisztikai írások*. Osiris, Budapest, 438.

Nagy Ágnes-féle elszemélytelenítésre, tárgyiasságra, hermetizmusra –, gondolati költészete esetében mégis egyfajta kívülállóságról, egyedüliségről beszélhetünk, ami a magyar irodalomtörténetben jóformán nem létező metafizikai, illetve misztikus hagyományhoz való sajátos kapcsolódásában jelölhető ki. Ebben gyökeredzik, hogy a Pilinszky-versek tárgyait nem anyagiságukban, valóban létező mivoltukban érzékeljük, hanem absztrakcióként. Lényegében a létezés valamely aspektusának metaforáivá változnak át a versben, mint például a pálya csúcsát jelentő *Apokrif*-ben a „kő”: „Éles kövek közt árnyékom csörömpöl./Fáradt vagyok. Kimeredek a földből”; avagy „Akkorra én már mint a kő vagyok;/ halott redő, ezer rovátka rajza./egy jó tenyérnyi törmelék/ akkorra már a teremtmények arca”. E ponton idézzük fel Pilinszky elhíresült hozzárendelő, s egyúttal elhatároló kijelentését: „Költő vagyok, és katolikus”. Pilinszky katolikus, de nem „katolikus költő”. Jóllehet, művészetfilozófiájában használja a katolikus hitrendszer kifejezőképességét, költészetében helyet kapnak a biblikus gyökerű szimbólumok (pl. bárány, kerub), a katolikus hitélet fogalmai (pl. bűn, kegyelem), azok a hagyományostól merőben eltérő kontextusba helyezve a versben mindig egy megszólító erejű, személyes egzisztenciális tapasztalat kifejezésének szolgálatában állnak. Így azt az olvasót is megszólítják, aki számára a tapasztalathoz tartozó műveltség szókincse nem ismert. Ehhez társul a versek hangzásvilága, és a nagy gonddal megválasztott szavak láttató erején túl magának az írásképeknek a vizualitása. Mindebből fakad a Pilinszky-versek azon képessége, hogy intenzív érzelmi hatásuk alól az az olvasó sem tudja kivonni magát, aki nem szán időt azok értelmezésére, így teljesítve be Pilinszky legfőbb szerzői szándékát: a vers – még ha csak pár pillanatra is –, de az elveszített létteljeség átélésének „helye” lehet. A költő szerint ugyanis a művészet nem más, mint a képzelet „hozzájárulása, veritékes munkája a teremtés realitásának, inkarnációjának a beteljesítésére, helyreállítására”.² S talán épp ez az, amiben e korántsem könnyen értelmezhető életmű időtlensége megragadható.

PILINSZKY JÁNOS

A szerelem sivataga

Egy híd, egy forró betonút,
üríti zsebeit a nappal,
rendre kirakja mindenét.
Magad vagy a kataton alkonyatban.

Mint gyűrött gödör feneke a táj;
izzó hegek a káprázó homályban.
Alkonyodik. Dermeszt a ragyogás,
vakít a nap. Sosem felejttem, nyár van.

Nyár van és villámló meleg.
Állnak, s tudom, szárnyuk se rebben,
a szárnyasok, mint égő kerubok
a bedeszkázott, szálkás ketrecekben.

Emlékszel még? Először volt a szél;
aztán a föld; aztán a ketrec.
Tűz és ganaj. És néhanap
pár szárnycsapás, pár üres reflex.

És szomjuság. Én akkor inni kértem.
Hallom ma is a lázas kortyokat,
és tehetetlen tűröm, mint a kő,
és kioltom a káprázatokat.

Eszteendő múlnak, évek, s a remény –
mint szalma közt kidöntött pléhedény.

² Pilinszky János (1995): *A „teremtő képzelet” sorsa korunkban*. In: *Pilinszky János Összegyűjtött művei. Versek*. Szerk. Jelenits István. Osiris–Századvég, Budapest, 78.

Iránytű

Összeállította: **Karkó Ádám, Németh Gábor**

Nekrológ Csíkszentmihályi Mihály (1934–2021) emlékére

Fotó: Csibi Szilvia

87 éves korában elhunyt *Csíkszentmihályi Mihály* világhírű magyar–amerikai pszichológus, a flow-elmélet megalkotója. A neves szakember 1934. szeptember 29-én született Fiumében, majd 1956-ban emigrált az Egyesült Államokba. Az illionis-i és a chicagói egyetemen tanult. Korábban a Chicagói Egyetem Pszichológia Intézetének és a Lake Forest College szociológia és antropológia intézetének vezetője volt. Ezt követően egészen haláláig a Claremont Graduate University Pszichológia és Menedzsment Tanszék professzora. A Magyar Tudományos Akadémia külső tagja volt 1998-tól kezdve. 2011-ben Széchenyi-díjat kapott, 2014-ben Magyar Érdemrend nagykeresztjével tüntették ki, 2015-ben pedig Prima Primissima díjban részesült.

Csíkszentmihályi 1975-ben írta le tudományos pontossággal az általa flow-élménynek (áramlat) nevezett állapotot, amely kifejezés a nyilvánosságban is széles körben elterjedt, és hatalmas ismertséget hozott a pszichológusnak. A flow olyan állapotot jelent, amikor az ember teljesen elmélyül abban a tevékenységben, amit csinál. A koncentráció és a kontroll érzése ekkor nagyon magas, és a mindennapi problémák megszűnnek. Az időérzékelés

megváltozik, nem tűnik fel, hogy a tevékenység végzése közben mennyi idő telt el.

Csíkszentmihályi hitvallásában a következőket írta: „Magam, munkatársaimmal egyetemben, mindent megteszek annak érdekében, hogy a pszichológiát a betegségek tudományából az értelmes kiteljesedés tudományává alakítsam át. Ne pusztán az legyen a feladata, hogy az »elromlott« embereket megszerelve »normális« emberekként bocsássa őket újtjukra, hanem hogy az egyébként normális embereket olyan élményekhez juttassa, amelyeknek köszönhetően még többek lesznek, mint korábban voltak.”

Bármilyen tevékenység kiválthatja a flow-érzést: sportolás, művészet gyakorlása, gyerekekkel játszás vagy akár éppen a futószalag melletti munka. A tevékenység közben nem tapasztalunk boldogságérzetet, ahhoz túl erősen koncentrálnunk, de utólag létrejön az önmegerősítés, a kiteljesedés és az elégedettség érzése, melyről Csíkszentmihályi kísérleti alanyai is beszámolnak. Akiknek gyakran van flow-élménye, azoknak az adatok szerint az életminősége is jobb.

Pléh Csaba pszichológus búcsúzójában így gondol vissza tudóstársára: „Az értékirányító és mozgalmasszervező Csíkszentmihályi mellett emlékszünk a magyar közegben boldogan feloldódó Miskára, vagy ahogy a háta mögött nevezte, Csíkra is, aki már az 1999. januári székfoglalója után lakásunkon rendezett kis bulin is megmutatta, s azóta két évtizeden át hazai tanítványok és követők tucatjaival érezte, hogy számára személyesség és emberi minőség együtt mozog. Ugyanakkor közelről nézve mindig volt benne egy paradoxon: az örömtől profétája szomorú szemekkel járt a világban. Erre a rejtélyre most már nem tudunk rákérdezni.”

A magyar jelnyelv a magyar kultúra része

A Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége (SINOSZ) november 9-én, a magyar jelnyelv napja alkalmából videóban hívta fel a figyelmet a jelnyelv siketek oktatásában betöltött szerepére. Hangsúlyozták, hogy a jelnyelvnek az oktatás korai szakaszában kiemelkedő szerepe van, biztosítja, hogy a siket és a jelnyelvet használó nagyothalló gyerekek is ugyanolyan minőségű információt, tudást kapjanak, mint halló társaik.

Ha nem használják, az nemcsak megnehezíti a megértést, de sok esetben a tanulmányok megszakításához, és így a munkaerőpiaci esélyek csökkenéséhez vezet. Közleményükben kitértek rá, hogy a magyar jelnyelv a magyar kultúra része, nyár óta államilag elismert idegen nyelv, a siket közösség anyanyelve. A jelnyelv használata több száz siket fiatal életét befolyásolja. A jelnyelv siketek oktatásában betöltött szerepéről szóló videó a www.youtube.com/watch?v=VCtH18W8WTs linken érhető el. (MTI)

Az őszi írásbeli érettségi adatai

Október 28-án befejeződtek a 2021. október-novemberi érettségi vizsgaidőszak írásbeli vizsgái. A tanév rendjében meghatározott 10 vizsganapon 193 helyszínen mintegy 17.400 érettségiző vizsgázott. Az írásbeli vizsgák feladatlapjait és azok javítási-értékelési útmutatóit az Oktatási Hivatal, az előzetes ütemezésnek megfelelően, folyamatosan nyilvánosságra hozta honlapján. Az idei őszi érettségi november 11. és 15. között 72 helyszínen, 761 tantárgyi bizottság előtt, több mint 8.600 emelt szintű szóbeli vizsgával folytatódott. A középszintű szóbeliket november 22. és 26. között tartották meg. (OH)

Elindult a középiskolai felvételi

Október közepén elindult a 2022-es középiskolai felvételi. Az általános iskoláknak nagy szerepük van a felvételi eljárás ügyintézésében, ugyanis a 8. osztályos diákok esetében a jelentkezési lapok, valamint a minden megjelölt iskolát és tanulmányi területet tartalmazó tanulói adatlap kitöltését az általános iskolák végzik el. Másképp történik azonban a hat- vagy nyolcosztályos gimnáziumba jelentkezők esetében a felvételi eljárás ügyintézése,

hiszen az általános iskolák szintén közreműködhetnek, viszont a szülő egyénileg is intézheti a jelentkezési lapok és a tanulói adatlap kitöltését a **KIFIR felületén**. (OH)

További információ: bit.ly/3od9ARh

Hosszú életű diákigazolványok

Az Oktatási Hivatal megerősítette, hogy egészen március elejéig lehet használni a járványhelyzet alatt lejárt diákigazolványokat. A diákigazolványokat egészen a veszélyhelyzet végétől számított második hónap végéig fogadják el. Ez annyit tesz, hogy 2022. március 2-ig használhatják a lejárt diákigazolványokat a tömegközlekedésen, a közintézményekben és különböző üzletekben is a diákok és hallgatók. (OH)

További információ: bit.ly/3H3dgvx

100 Alapfilm az oktatásban

A Nemzeti Filmintézet Közhasznú Non-profit Zrt. a Videotorium csatornáján 100 Alapfilmet tesz elérhetővé a köznevelési intézmények számára. A Nemzeti Filmintézet – Filmarchívum közgyűjteményként nagy szerepet játszik a magyar film közoktatásban betöltött szerepkörének bővítésében, az általános és középiskolásokkal, valamint az egyetemistákkal a filmtörténet, a filmműfajok, a nagy filmes alkotók életművének megismertetésében. A Filmarchívum az általános iskoláktól az egyetemig kínál olyan magyar filmtörténeti alkotásokat, melyek a közismereti tantárgyakhoz társítva minőségi tudáshoz juttatják a diákokat.

A filmeket kizárólag oktatási céllal lehet lejátszani, illetve megtekinteni, amennyiben az a tantervnek, illetve a képzési követelményeknek megfelelően valósul meg. A www.alapfilmek.hu filmtörténeti weboldalon a filmekhez tartozó tanári segédanyagokat is szeretnék figyelmükbe ajánlani. A segédanyagok korlátlanul elérhetőek az alapfilmek.hu-n belül a Klassz programban rendszerezve korosztály és tantárgyi kapcsolatok szerint.

További információ és az elérhető filmek listája: filmarchiv.hu/hu/alapfilmek/hirek/100-alapfilm-az-oktatasban

Pályázatok

Összeállította: **Karkó Ádám, Németh Gábor**

30 éve szabadon

A XX. Század Intézet pályázatot hirdet 30 éve szabadon címmel a történelem iránt érdeklődő középiskolás diákok részére. A pályázóknak egy esszét kell írniuk 30 éve szabadon címmel. A téma pedig a szülők és nagyszülők személyes emlékeinek felidézése 1989–1990-ről. Hiszen ami a középiskolás számára történelem, az a nagyszüleink és szüleink számára a valóság volt. Ugyanis ők megélték a Kádár-korszakot követő éveket, így a mai szabadságot az akkorival össze is tudják vetni.

Beküldési határidő: 2021. december 23.

Pályázók köre: minden 9–12. osztályos középiskolás tanuló

Az első három győztes pályázók értékes nyereményekkel gazdagodhatnak:

I. helyezett: iPhone + könyvcsomag

II. helyezett: iPad + könyvcsomag

III. helyezett: iWatch + könyvcsomag

További információ: <https://pafi.hu/palyazat/30-eve-szabadon>

Családban élni jó!

A Nemzeti Együttműködési Alap támogatásával *Családban élni jó!* címmel írtak ki pályázatot diákok, diákközösségek és tanáraik számára. Az elmúlt hónapok járványhelyzete minden fiatal számára a családját az élete érzékelhetően fontos részévé tette, hiszen ideje nagy részét otthonában kellett töltenie. A pályázat célja, hogy az alkotó vagy alkotócsoporthoz megörökítsék a családdal töltött szép, vicces, humoros, emlékezetes családi pillanatokat, és ezeket filmbe mutassák be.

Beküldési határidő: 2021. december 30.

Pályázók köre: pályázhatnak a 12 és 22 év között fiatalok egyénileg, illetve a 12 és 22 év között fiatalok csoportosan, határon innen és határon túlról egyaránt.

A videókat szakemberekből álló zsűri bírálja el. A legjobb filmek készítői pénzjutalomban is részesülnek,

a legjobb 20 filmet a közösségi médiában elérhető módon közzéteszik. Mind az egyéni pályázók, mind a csoportos pályázók esetében három díjat osztanak ki: 100 000 Ft, 50 000 Ft, 25 000 Ft.

További információ: <https://csaladbanelnijo.hu>

Tudósítás az 1971-es bélyeg-világkiállításról

A Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége (MABÉOSZ) Ifjúságért Szakosztálya pályázatot ír ki olyan 20. életévüket be nem töltött fiatalok számára, akik szívesen foglalkoznak bélyeggyűjtéssel. 2022. március 31-től április 4-ig bélyeg-világkiállítást rendez Budapesten a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége. Az esemény különlegessége, hogy legutóbb 1971-ben volt Magyarországon bélyeg-világkiállítás.

Beküldési határidő: 2022. március 15.

Ha jelentkezni szeretnél, feladatod az lesz, hogy valamilyen szövegfőnyelvben (riport, esszé, tanulmány, interjú) számolj be az 1971-es budapesti bélyegvilágkiállításról.

Pályázók köre: Bélyeggyűjtő fiatalok, 20 éves életkorig

A pályázók belépőjegyet kapnak a budapesti Bálna Kulturális, Szórakoztató és Vendéglátó Centrumban rendezett kiállításra. A legjobb beszámoló készítői további értékes jutalomban részesülnek:

1. díj: 30 000 Ft értékű filatéliai csomag

2. díj: 20 000 Ft értékű filatéliai csomag

3. díj: 10 000 Ft értékű filatéliai csomag

További információ: <https://pafi.hu/palyazat/idoutazas-tudositas-az-1971-es-belyegvilag-kiallitasrol>

Legfrissebb és régebbi
lapszámainkat, cikkeinket
megtalálják a

folyoiratok.oh.gov.hu
oktatas.hu/uj-kozneveles
weboldalakon

nkp

Tanulócsoportok
száma

1942

Hány okosfeladatsor
érhető el?

3849

Hány okosfeladat
érhető el?

44 635

Többek között az alábbi,
új NAT szerint
átdolgozott
okostankönyvek
érhetőek el a portálon:

- Etika 5.
- Irodalom 5.
- Magyar nyelv 5.
- Matematika 5.
- Technika és tervezés 5.
- Természettudomány 5.
- Történelem 5.
- Vizuális kultúra 5. tanári kézikönyv
- Irodalom 9.
- Irodalom 9. szöveggyűjtemény
- Magyar nyelv 9.
- Matematika 9. I.
- Matematika 9. II.
- Történelem 9.
- Vizuális kultúra 9. tanári kézikönyv

11 376

okosfeladatot
készítettek
a felhasználók

1412

okosfeladatsort
készítettek
a felhasználók

161 900

a legmagasabb
egyéni látogatói szám
egy nap alatt

10 377

feladatot osztottak ki
a regisztrált pedagógusok
a tanulócsoportokban

53 809

regisztrált felhasználó
a portálon